

รายงานการวิจัย

เรื่อง

“ ภาพลักษณ์แห่งความอุดมสมบูรณ์จากความปิติสุขในวิถีชนบทไทย ”

โดย

ภาสกร แสงสว่าง

สาขาวิชาจิตรกรรม สายวิชาทัศนศิลป์

RD170892

- 6 ต.ค. 2557

344354

เริ่มบริการ

28 เม.ย. 2558

โครงการวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ปีงบประมาณ 2552

คำนำ

เอกสารฉบับนี้เป็นรายงานวิจัยประกอบผลงานศิลปกรรมในหัวข้อ “ภาพลักษณ์แห่งความอุดมสมบูรณ์จากความปิติสุขในวิถีชนบทไทย” โดยมีผลงานทั้งหมดจำนวน 7 ชิ้น

เอกสารรายงานวิจัยนี้ เป็นการรวบรวมข้อมูลและขั้นตอนรายละเอียดทั้งหมดในการวิจัย นับตั้งแต่ความสำคัญของเรื่องที่วิจัย วัตถุประสงค์ขอบเขต ที่มาของแนวความคิด วิธีการดำเนินการวิจัยสร้างสรรค์ การวิเคราะห์ผลงาน รวมทั้งบทสรุป ปัญหาและข้อเสนอแนะ ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าในการวิจัย และสร้างสรรค์สำหรับผู้สนใจในวิทยาการแขนงนี้ต่อไปในอนาคตและหากมีข้อผิดพลาดใดๆ ในเอกสารการวิจัยนี้ผู้วิจัยต้องกราบขออภัยมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ภาสกร แสงสว่าง

ผู้วิจัย

หัวข้อวิจัย : “ภาพลักษณ์แห่งความอุดมสมบูรณ์จากความปิติสุขในวิถีชนบทไทย”

ผู้วิจัย : ภาสกร แสงสว่าง

ปีที่ทำการวิจัย : 2552

บทคัดย่อ

งานวิจัยหัวข้อ “ภาพลักษณ์แห่งความอุดมสมบูรณ์จากความปิติสุขในวิถีชนบทไทย” เป็น การวิจัยในสาขาปรัชญา กลุ่มวิชาศิลปกรรมที่มีการสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรมที่มี ที่มาและ เนื้อหาเกี่ยวกับวิถีชีวิตในชนบทไทยที่แสดงบรรยากาศของความอบอุ่น ความสุข ที่เพียบพร้อม ด้วยความอุดมสมบูรณ์ของพืชพรรณ ทรัพยากร โดยใช้กระบวนการสร้างสรรค์ทางจิตรกรรมที่มี รูปแบบกึ่งจริงกึ่งคิดฝัน (surrealism) ที่ผสมผสานความเป็นเฉพาะตัวเพื่อแสดงคุณค่าของวิถีชีวิต ชนบทที่สะท้อนให้เห็นถึงการใช้ชีวิตอย่างพอเพียงและสงบสุข

Title : Image of the abundance of happiness and joy in the way of rural Thailand.
Researcher : Pasakorn Sangsawang
Year : 2009

Abstract

Research topics “Image of the abundance of happiness and joy in the way of rural Thailand” is a study in philosophy. The Department of Art has created art works that have the source and content about life in rural Thailand. That shows the atmosphere of warmth, happiness equipped with plenty of crops by using the creative process of painting with a semi real semi dream (surrealism) that combine in order to show the value of rural life which reflects the sufficiency and peace in life.

กิตติกรรมประกาศ

ข้าพเจ้าขอน้อมรำลึกพระคุณ บิดา มารดา ที่ให้ความรู้ อบรมสั่งสอน ขอรกราบ
ขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้

เอกสารการวิจัยฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาช่วยเหลือจากหลาย
ฝ่าย โดยเฉพาะคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ได้มอบทุนอุดหนุนการวิจัยในครั้งนี้
จึงใคร่ขอรกราบขอบพระคุณ ณ โอกาสนี้

สารบัญ

	หน้า
คำนำ.....	ข
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ณ
 บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญของเรื่องที่วิจัย.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 หน่วยงานที่นำผลงานวิจัยไปใช้	2
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	2
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
1.6 ระเบียบและวิธีวิจัย.....	3
1.7 ระยะเวลาในการวิจัย.....	3
1.8 งบประมาณในการทำวิจัย.....	4
1.9 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
 บทที่ 2 ที่มาของแนวความคิดในการสร้างสรรค์.....	5
- อิทธิพลที่ได้รับจากสภาพแวดล้อม	5
- อิทธิพลที่ได้รับจากผลงานศิลปกรรม.....	7
- อิทธิพลที่ได้รับจากสื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆ.....	9

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการสร้างสรรค์	16
3.1 การดำเนินงานสร้างสรรค์.....	16
- 3.1.1 ข้อมูลทางตรง (ข้อมูลจากสิ่งแวดล้อม).....	16
- 3.1.2 ข้อมูลทางอ้อม (ข้อมูลเอกสาร).....	17
- 3.1.3 ข้อมูลภาคสนาม.....	17
3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างภาพร่างความคิด.....	22
- 3.2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อค้นหารูปทรงหลัก.....	22
- 3.2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อค้นหารูปทรงรอง.....	24
- 3.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อค้นหารูปทรงย่อย.....	25
- 3.2.4 การลงสีภาพร่างความคิด	29
3.3 การขยายภาพร่างความคิดเป็นผลงานสร้างสรรค์.....	30
- 3.3.1 ขั้นตอนการจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์.....	30
- 3.3.2 ขั้นตอนการสร้างสรรค์พื้นผิว.....	31
3.4 ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงาน.....	35
- 3.4.1 ขั้นตอนการร่างภาพ.....	35
- 3.4.2 การลงสีคูนน้ำหนักโดยรวม.....	37
- 3.4.3 การคัด เน้นน้ำหนัก.....	38
- 3.4.4 การเก็บรายละเอียด.....	40
3.5 ผลงานสร้างสรรค์.....	41
บทที่ 4 การวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์.....	48
4.1 การวิเคราะห์ทัศนธาตุ.....	48

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.2 การวิเคราะห์ทัศนธาตุ.....	80
- 4.2.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบศิลป์.....	80
- 4.2.2 ความขัดแย้ง.....	86
- 4.2.3 จังหวะ.....	95
- 4.2.4 คุณภาพ.....	96
- 4.2.5 เอกภาพ.....	97
บทที่ 5 บทสรุป.....	104
บรรณานุกรม.....	106
ภาคผนวก.....	107
ประวัติผู้วิจัย.....	124

สารบัญภาพ

ภาพประกอบที่	หน้า
1 อิทธิพลที่ได้รับจากสภาพแวดล้อม.....	6
2 อิทธิพลที่ได้รับจากสภาพแวดล้อม.....	7
3 อิทธิพลที่ได้รับจากผลงานศิลปกรรม.....	8
4 อิทธิพลที่ได้รับจากผลงานศิลปกรรม.....	9
5 อิทธิพลที่ได้รับจากสื่อสิ่งพิมพ์.....	10
6 อิทธิพลที่ได้รับจากสื่อสิ่งพิมพ์.....	12
7 อิทธิพลที่ได้รับจากสื่อสิ่งพิมพ์.....	13
8 อิทธิพลที่ได้รับจากสื่อสิ่งพิมพ์.....	14
9 ข้อมูลทางตรง (ข้อมูลจากสิ่งแวดลอม).....	17
10 ข้อมูลภาคสนาม.....	19
11 ข้อมูลภาคสนาม.....	20
12 ข้อมูลภาคสนาม.....	21
13 ภาพข้อมูลภาคสนามที่นำมาวิเคราะห์เพื่อสร้างภาพร่างความคิดของรูปทรงหลัก	23
14 ภาพข้อมูลภาคสนามที่นำมาวิเคราะห์เพื่อสร้างภาพร่างความคิดของรูปทรงรอง	24
15 ภาพข้อมูลภาคสนามที่นำมาวิเคราะห์เพื่อสร้างภาพร่างความคิดของรูปทรงย่อย	25
16 ภาพร่างความคิด.....	26
17 ภาพร่างความคิด.....	27
18 ภาพร่างความคิด.....	28
19 ภาพร่างความคิดที่สร้างสรรค์ด้วยเทคนิคสีน้ำ.....	29
20 วัสดุอุปกรณ์.....	30
21 การสร้างพื้นผิวรอง (พื้นผิวชั้นแรก).....	31

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพประกอบที่	หน้า
22 ภาพเครื่องจักสาน วัสดุจากธรรมชาติที่นำมาวิเคราะห์สี เพื่อทำพื้นผิวหลัก (พื้นผิวชั้นที่สอง).....	32
23 การสร้างพื้นผิวหลัก (พื้นผิวชั้นที่สอง).....	33
24 การลดค่าน้ำหนักของพื้นผิว.....	34
25 ขั้นตอนการร่างภาพด้วยเทคนิคดินสอสีและสีอะคริลิก.....	36
26 การลงสีคูนน้ำหนักโดยรวม.....	37
27 การลงสีคูนน้ำหนักโดยรวม.....	38
28 การคัด เน้นน้ำหนัก.....	39
29 การเก็บรายละเอียด.....	40
30 ผลงานสร้างสรรค์ ชั้นที่ 1.....	41
31 ผลงานสร้างสรรค์ ชั้นที่ 2.....	42
32 ผลงานสร้างสรรค์ ชั้นที่ 3.....	43
33 ผลงานสร้างสรรค์ ชั้นที่ 4.....	44
34 ผลงานสร้างสรรค์ ชั้นที่ 5.....	45
35 ผลงานสร้างสรรค์ ชั้นที่ 6.....	46
36 ผลงานสร้างสรรค์ ชั้นที่ 7.....	47
37 ลักษณะของเครื่องจักสานที่นำมาใช้เป็นรูปทรงหลัก.....	50
38 การวิเคราะห์รูปทรงเครื่องจักสานเพื่อนำมาสู่แนวคิดในการใช้รูปทรงหลัก.....	51
39 รายละเอียดของรูปหลักในภาพ.....	52
40 กะลามะพร้าวที่นำมาใช้เป็นรูปทรงรองในภาพ.....	53
41 กะลามะพร้าวที่นำมาใช้เป็นรูปทรงรองในภาพ.....	54

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพประกอบที่	หน้า
42 เรือนเครื่องผูกนำมาใช้เป็นรูปทรงรองในภาพ.....	55
43 เรือนเครื่องผูกนำมาใช้เป็นรูปทรงรองในภาพ.....	56
44 การนำรูปทรงกะลามะพร้าวมาประกอบกับรูปทรงเรือนเครื่องผูก เพื่อนำมาใช้เป็นรูปทรงรองในภาพ.....	57
45 เมล็ดธัญพืชที่ใช้เป็นต้นความคิดของรูปทรงย่อย.....	58
46 รูปทรงที่เป็นส่วนประกอบของรายละเอียดต่างๆ.....	59
47 การวิเคราะห์เส้น โครงสร้าง (เส้นแกนของรูปทรง).....	60
48 การวิเคราะห์เส้น โครงสร้าง (เส้นแกนของรูปทรง).....	61
49 การวิเคราะห์เส้น โครงสร้าง (เส้นนอกของกลุ่มรูปทรง).....	62
50 การวิเคราะห์เส้น โครงสร้าง (เส้นนอกของกลุ่มรูปทรง).....	63
51 การวิเคราะห์เส้น โครงสร้างของปริมาตร.....	64
52 การวิเคราะห์เส้น โครงสร้างของปริมาตร.....	65
53 การวิเคราะห์เส้น โครงสร้างขององค์ประกอบ.....	66
54 การวิเคราะห์เส้น โครงสร้างขององค์ประกอบ.....	67
55 การวิเคราะห์เส้น โครงสร้างขององค์ประกอบ.....	68
56 การวิเคราะห์เส้น โครงสร้างขององค์ประกอบ.....	69
57 สีจากวัสดุและสีจากวัฒนธรรมชาติ.....	70
58 สีจากวัสดุดิบและสีจากวัฒนธรรมชาติ.....	71
59 สีที่ผ่านการวิเคราะห์และนำมาใช้ในภาพจากวัสดุดิบและวัฒนธรรมชาติ.....	72
60 ค่าน้ำหนักของสีและค่าน้ำหนักขาวดำ.....	73
61 ค่าน้ำหนักของสีและค่าน้ำหนักขาวดำ.....	74

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพประกอบที่	หน้า
62 ค่าน้ำหนักของสีและค่าน้ำหนักขาวดำ.....	75
63 ค่าน้ำหนักของสีและค่าน้ำหนักขาวดำ.....	76
64 การวิเคราะห์พื้นที่ว่าง.....	77
65 การวิเคราะห์พื้นผิวด้านหลัง (Background).....	78
66 พื้นผิวเทียมที่สร้างสรรค์ขึ้นจากการเลียนแบบพื้นผิวจริงของวัสดุธรรมชาติ.....	79
67 การวิเคราะห์ความเป็นเด่นที่เกิดจากการจัดองค์ประกอบ.....	80
68 การวิเคราะห์ความเป็นเด่นที่เกิดจากการจัดองค์ประกอบ.....	81
69 การวิเคราะห์ความเป็นเด่นที่เกิดจากรูปทรงหลัก.....	82
70 การวิเคราะห์ความเป็นเด่นที่เกิดจากลักษณะของพื้นผิว.....	83
71 การวิเคราะห์ความเป็นเด่นที่เกิดจากสี.....	84
72 การวิเคราะห์ความเป็นเด่นที่เกิดจากค่าน้ำหนัก.....	85
73 การวิเคราะห์ความขัดแย้งของน้ำหนัก	86
74 การวิเคราะห์ความขัดแย้งของน้ำหนัก.....	87
75 การวิเคราะห์ความขัดแย้งของขนาด.....	88
76 การวิเคราะห์ความขัดแย้งของขนาด.....	89
77 การวิเคราะห์ความขัดแย้งของจังหวะ.....	90
78 การวิเคราะห์ความขัดแย้งของทัศนธาตุ.....	91
79 การวิเคราะห์ความขัดแย้งของทัศนธาตุ.....	92
80 การวิเคราะห์ความขัดแย้งของพื้นผิว.....	93
81 การวิเคราะห์ความขัดแย้งของทิศทาง.....	94
82 การวิเคราะห์การเคลื่อนไหวของจังหวะ.....	95

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพประกอบที่	หน้า
83 การวิเคราะห์ดุลยภาพแบบสมมาตร.....	96
84 การวิเคราะห์เอกภาพของเส้นแบบขัดแย้งและแบบประสานรวมกัน.....	97
85 การวิเคราะห์เอกภาพของที่ว่าง.....	98
86 การวิเคราะห์เอกภาพของที่ว่าง.....	99
87 การวิเคราะห์เอกภาพของน้ำหนัก.....	100
88 การวิเคราะห์เอกภาพของสี.....	101
89 การวิเคราะห์เอกภาพของพื้นผิว.....	102

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของเรื่องที่วิจัย

สังคมไทยเป็นสังคมกสิกรรมที่ประชากรส่วนใหญ่นิยมเพาะปลูกเป็นอาชีพหลักมาตั้งแต่โบราณจึงมีความผูกพันและเชี่ยวชาญในด้านเกษตรกรรมเป็นอย่างดี ผลส่วนหนึ่งสืบเนื่องมาจากมนุษย์เราร่างชีวิตโดยอาศัยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนใหญ่จึงมีความจำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมเพื่อมีชีวิตอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ของธรรมชาติ โดยเฉพาะกลุ่มคนในสังคมชนบทห่างไกลชุมชนเมืองที่มีอาชีพกสิกรรมซึ่งมีความใกล้ชิดผูกพันกับธรรมชาติ ได้สัมผัส เรียนรู้ ต่อรองกับธรรมชาติอยู่ตลอดเวลา จึงทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ อย่างลึกซึ้ง ได้เล็งเห็นคุณค่าและความสำคัญของธรรมชาติ ซึ่งทำให้เกิดลักษณะทางกายภาพที่กลายเป็นรูปแบบของการดำเนินชีวิต ประกอบกับวิธีการ หลักการ และกระบวนการต่างๆที่เป็นองค์ความรู้ก่อให้เกิดภูมิปัญญาในด้านต่างๆ ดังเช่น ภูมิปัญญาทางด้านอาหาร รู้จักเลี้ยงสัตว์ เพาะปลูก เพื่อเป็นอาหาร , ภูมิปัญญาด้านยารักษาโรค รู้จักนำต้นไม้ ใบหญ้า มาทำสมุนไพรเพื่อเป็นยารักษาโรคภัยไข้เจ็บ, ภูมิปัญญาด้านเครื่องนุ่งห่ม รู้จักสร้างเครื่องนุ่งห่มที่เหมาะสมในทุกสภาพอากาศ, ภูมิปัญญาด้านที่พักอาศัย รู้จักสร้างที่พักอาศัยเพื่อป้องกันอันตรายจากสิ่งต่างๆ ทั้งหมดนี้ก็เพื่อการดำรงชีพให้อยู่รอด โดยใช้หลักของปัจจัยที่สำคัญต่อชีวิตทั้งสี่ประการ ซึ่งเป็นหลักของการใช้ชีวิตแบบยั่งยืนและพอเพียง

ข้าพเจ้าเติบโตมาท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่เต็มไปด้วยวิถีชีวิตชนบทถึงแม้ว่าครอบครัวจะไม่ได้มีอาชีพกสิกรรมแต่มีความใกล้ชิด ผูกพัน ที่ร่วมดำรงอยู่ในบรรยากาศของชนบทได้สัมผัสการใช้ชีวิตที่เรียบง่าย กินง่าย อยู่ง่าย นอนง่าย อยู่แบบพึ่งพาธรรมชาติ ซึ่งผู้คนส่วนใหญ่มีอาชีพเพาะปลูก เป็นเกษตรกร ทำไร่ ทำนา ทำสวน ประมง เป็นหลัก มีรูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างสงบสุขไปเรื่อยๆในแต่ละวัน ไม่ต้องการสิ่งใดๆ แค่สุขใจสบายกายก็เพียงพอแล้ว ทำให้เกิดความซาบซึ้งประทับใจ และเห็นคุณค่าแห่งความงดงามที่ซ่อนเร้นอยู่ในความธรรมดา เรียบง่ายของวิถีชีวิตชนบท จึงเกิดแรงบันดาลใจ นำเรื่องราวเนื้อหาสาระสำคัญดังกล่าวมาในข้างต้นมาผสมผสานความคิด จินตนาการ อารมณ์ ความรู้สึก และเทคนิควิธีการทางจิตรกรรมที่มีลักษณะเฉพาะตนสร้างสรรค์เป็นงานทัศนศิลป์ที่มีรูปแบบ กึ่งจริงกึ่งคิดฝัน (Surrealism)

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาสาระสำคัญของแบบแผนการใช้ชีวิตของชาวบ้าน เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาสร้างสรรค์เป็นผลงานทัศนศิลป์และเป็นองค์ความรู้เพื่อใช้ในการศึกษาระดับสูงต่อไป
2. เพื่อพัฒนาศักยภาพในการสร้างสรรค์งานศิลปะ
3. เพื่อเป็นการเผยแพร่แนวความคิดและรูปแบบของผลงานสร้างสรรค์แก่นิสิต นักศึกษา และผู้ที่สนใจทั่วไป
4. เพื่อค้นหาแนวทางลักษณะเฉพาะตนและเทคนิค วิธีการนำเสนอผลงานศิลปะในรูปแบบใหม่
5. เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการสอนของสาขาวิชา และเป็นประโยชน์ทางการศึกษาแก่นิสิต นักศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทั่วไป

1.3 หน่วยงานที่นำผลงานวิจัยไปใช้

- 1.3.1 สถาบันการศึกษาที่เปิดสอนทางด้านศิลปกรรม
- 1.3.2 หอศิลป์

1.4 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยและการสร้างสรรค์งานศิลปกรรมชุดนี้มีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตชนบทที่ผสมผสานรูปแบบโครงสร้างและเทคนิควิธีการสร้างสรรค์ต่างๆ จึงมีการกำหนดขอบเขตในการวิจัยดังนี้

- 1.4.1 เนื้อหา(Content) เป็นเนื้อหาทางด้านรูปทรงและสัญลักษณ์ที่สร้างขึ้นจากแนวความคิด โดยนำรูปทรงจากธรรมชาติและรูปทรงที่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องราวมาผสมผสานความคิด ความรู้สึก และจินตนาการ ด้วยเทคนิควิธีการต่างๆที่สามารถแสดงความหมายที่สอดคล้องกับแนวความคิด
- 1.4.2 รูปแบบ(Form) เป็นการนำรูปทรงจากธรรมชาติและรูปทรงเครื่องจักสานและศิลปหัตถกรรม (Arts and crafts) เช่น กระดัง กระบุง ตะกร้า ฯ โดยการใช้การตัดทอนเพิ่มเติม ขีด ข่อ หด ขยาย ที่ผ่านกระบวนการคิดจินตนาการ ความรู้สึก ประกอบกับการจัดโครงสร้าง และจัดวางทัศนะต่างๆในลักษณะใหม่ จึงทำให้เกิดรูปแบบ กึ่งจริงกึ่งคิดฝัน(Surrealism) ที่ยังคงความหมายและเนื้อหาตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 1.4.3 เทคนิค(Technique)เป็นการสร้างสรรค์ด้วยเทคนิควิธีการทางจิตรกรรมสีอะคริลิกบนผ้าใบ ในลักษณะแบบ 2 มิติ

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

ศิลปหัตถกรรม (Arts and crafts) หมายถึง งานประณีต หัตถกรรมพื้นบ้านงานศิลปะที่ช่างในท้องถิ่นได้ประดิษฐ์คิดทำขึ้น

การสร้างสรรค์ (Creation) หมายถึง ทำให้เกิดสิ่งใหม่ขึ้น มีลักษณะเป็นต้นแบบไม่ซ้ำกับผู้อื่น และตรงข้ามกับการเลียนแบบ

ศิลปะแบบกึ่งจริงกึ่งคิดฝัน (Surrealism) หมายถึง ศิลปะแบบหนึ่งในศตวรรษที่ 20 เน้นหนักเรื่องจิตใต้สำนึก คิดฝัน ปราศจากกฎเกณฑ์และหลักเหตุผล

เนื้อหา (Content) หมายถึง สิ่งที่แสดงออกในงานศิลปะ ความหมายสาระ

รูปแบบ (Form) หมายถึง ส่วนที่เป็นรูปธรรมในงานศิลปะ ซึ่งใช้เป็นสื่อแสดงเนื้อหา

เทคนิค (Technique) หมายถึง กลวิธี หรือวิธีการสร้างสรรค์

1.6 ระเบียบและวิธีวิจัย

เป็นการวิจัยกระบวนการสร้างสรรค์ทางจิตรกรรมในแนวทางเฉพาะคนที่มีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตชนบท ซึ่งมีการพัฒนาแนวคิดและรูปแบบอย่างเป็นระบบตามลำดับ โดยมีขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานดังนี้

1.6.1 ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

1.6.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์

1. วิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์ที่เสร็จสมบูรณ์จากการใช้ทัศนธาตุ (Visual element) เช่น รูปทรง เส้น สี น้ำหนัก พื้นผิว
2. วิเคราะห์องค์ประกอบของผลงาน (Composition) ได้แก่ ความขัดแย้ง จังหวะ ความสมดุล เอกภาพ
3. วิเคราะห์คุณค่าในผลงานสร้างสรรค์ที่ตอบสนองและแสดงออกให้ประจักษ์ (Value and expression) ในเรื่องความปิติสุขในวิถีชีวิตชนบทไทย

1.7 ระยะเวลาในการวิจัย

ในการวิจัย และสร้างสรรค์ศิลปกรรม หัวข้อ “ภาพลักษณ์แห่งความสมบูรณ์จากความสุขในวิถีชนบทไทย” มีกำหนดระยะเวลา 1 ปี (ตั้งแต่ กรกฎาคม 2552 - กรกฎาคม 2553) โดยแสดงความคืบหน้าของการวิจัยได้ดังนี้

ตารางแสดงความก้าวหน้าของการวิจัย

เวลา(เดือนที่)	ความก้าวหน้า
4	-แสดงความก้าวหน้าของการเตรียมวัสดุ โครงสร้างของผลงาน
8	-แสดงผลงานที่เสร็จสมบูรณ์ทั้งหมด
10	-แสดงความก้าวหน้าของรายงานการวิจัยและสร้างสรรค์
12	-ส่งผลงานจริงพร้อมกับรายงานการวิจัยและสร้างสรรค์

1.8 งบประมาณในการทำวิจัย

งบประมาณในการทำวิจัยและสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้ เป็นเงิน 50,000 บาท โดยใช้
งบประมาณออกเป็น 2 ส่วน คือ

1.8.1 งบประมาณของผลงานวิจัย ได้แก่ กรอบไม้เฟรม ผ้าใบ และวัสดุทางจิตรกรรม
ได้แก่ สีอะคริลิก พู่กัน เป็นต้น

1.8.2 งบประมาณจัดทำรายงานการวิจัยได้แก่ ค่าพิมพ์รายงาน ค่าสำเนาเอกสาร ค่าอัด
ล้างรูป รวมทั้งค่าเย็บเล่มและเข้าปกรายงานการวิจัย ซึ่งมีจำนวน 10 เล่ม

ตารางการใช้งบประมาณ

ลำดับ	รายการ	จำนวนเงิน	หมายเหตุ
1	- ผลงานวิจัย 7 ชิ้น	40,000	เฉลี่ยทุกรายการ
2	- รายงานการวิจัย จำนวน 10 เล่ม	10,000	
รวมเป็นเงิน (ห้าหมื่นบาทถ้วน)		50,000	

1.9 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.9.1 ได้เพิ่ม และพัฒนาศักยภาพในการสร้างสรรค์งานศิลปะ

1.9.2 ได้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะในรูปแบบใหม่

1.9.3 สามารถนำฐานข้อมูลต่างๆ มาปรับใช้ในการเรียนการสอนของสาขาวิชา

1.9.4 นิสิต และประชาชนผู้สนใจทั่วไป สามารถนำข้อมูลที่เป็นประโยชน์ไปปรับใช้ในศาสตร์
สาขาวิชาอื่นๆ ได้

บทที่ 2

ที่มาของแนวความคิดในการสร้างสรรค์

ที่มาของแนวความคิดในผลงานวิจัยชุดนี้มีจุดเริ่มต้นส่วนหนึ่งมาจากเรื่องราวความทรงจำในวัยเด็กซึ่งเป็นประสบการณ์ที่ได้สัมผัสบรรยากาศของวิถีชีวิตชนบทประกอบกับสิ่งแวดล้อมที่เต็มไปด้วยวัฒนธรรมของคนในท้องถิ่นที่ข้าพเจ้าอาศัยอยู่ ลักษณะการใช้ชีวิตที่มีแต่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเอื้ออาทร และความจริงใจซึ่งกันและกัน รวมถึงลักษณะของการประกอบอาชีพการทำมาหากินที่มีความแตกต่างกันไปตามท้องถิ่นในสังคมชนบท

อีกส่วนหนึ่งที่มีความเกี่ยวเนื่องกันซึ่งเป็นประสบการณ์ทางการศึกษาที่ได้มีโอกาสศึกษาข้อมูล จากหนังสือ ตำรา วารสาร บทความ และสื่ออื่นๆที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตชนบท, วิถีชีวิตแบบพอเพียง, วัฒนธรรม, จารีตประเพณี, คติความเชื่อและพิธีกรรมต่างๆในสังคมของเกษตรกร

จากประสบการณ์ที่ได้กล่าวมาข้างต้นเป็นเหตุผลที่ทำให้ข้าพเจ้าเกิดแรงบันดาลใจและเป็นที่มาของแนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงานวิจัยชุดนี้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

อิทธิพลที่ได้รับจากสภาพแวดล้อม

อิทธิพลที่ได้รับจากสภาพแวดล้อมนั้น คือ ความทรงจำของตัวข้าพเจ้าขณะเยาว์วัย ครั้งที่
ยังใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัวที่เป็นครอบครัวใหญ่ แบบสังคมไทยในอดีตซึ่งมีญาติพี่น้องอาศัยอยู่
ในหมู่บ้านเดียวกันหลายหลังคาเรือน มีกิจวัตรประจำวันที่ทำให้เกิดกิจกรรมต่างๆ สร้างความผูกพัน
ต่อกันเป็นสายสัมพันธ์อันลึกซึ้งในวิถีการดำเนินชีวิตของเครือญาติและเพื่อนบ้านที่อาศัยอยู่ในท้อง
ถิ่นเดียวกันซึ่งชาวบ้านที่อาศัยอยู่โดยส่วนใหญ่มีอาชีพกสิกรรม ทำสวน ทำไร่ ทำนา แต่ส่วนมาก
นิยมเพาะปลูกข้าวเป็นหลัก มีชีวิตความเป็นอยู่ด้วยความเรียบง่าย แบบกินง่าย อยู่ง่าย นอนง่ายไม่
คำนึงถึงปัจจัยอื่นใดมากนัก มีการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และธรรมชาติอยู่ตลอดเวลาพยายาม
ให้ชีวิตกลมกลืนสอดคล้องกับธรรมชาติมากที่สุดซึ่งธรรมชาติเป็นสิ่งสำคัญต่อการดำรงชีวิตเหมือน
ชุมทรัพย์แห่งชีวิตก็ว่าได้ ดังคำกล่าวที่ว่า “ทรัพย์ในดินสินในน้ำ” ซึ่งความอุดมสมบูรณ์ของดิน น้ำ
ที่ส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อพืชพรรณ สัตว์นานา และบ้านเมืองการดำรงชีวิตอยู่

[illegible]

เหล่านั้เมชอบคัาเป็นพรตองอะเรพยุงยากซบซอน อยุ่อย่างตรง เบตรงมา เมคองอ เรเคยงสา
เรมารยา เมบคพลว เมเสแสร้ง เมคดจรต ซงมคาวจรงเจตอกน

นอกจากคนในหมู่บ้านและชุมชนอื่นจะมีความเอื้ออาทร จริ่งใจต่อกันแล้ว อีกส่วนหนึ่งที่เป็นส่วนประกอบของวิถีการดำเนินชีวิตที่มีความแตกต่างและเป็นสิ่งสำคัญต่อการประกอบอาชีพที่ข้าพเจ้ายังจดจำได้ดี คือ สิ่งใช้สอยที่อยู่ในครัวเรือนและอุปกรณ์ เครื่องมือสำหรับทำมาหากินของชาวบ้าน ด้วยชาวบ้านที่มีอาชีพแตกต่างกัน ความจำเป็นที่จะต้องสร้างสรรค์สิ่งใช้สอยหรือเครื่องมือ เช่น ชาวนา ชาวไร่ จะต้องสร้างไถ คราด หอก กระบอม กระบุง กระพ้อมใส่ข้าว หรือ ชะลอมใส่ผักผลไม้ เป็นต้น หรือ ชาวบ้านที่อาศัยในหมู่บ้านข้างๆที่มีแม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง มีอาชีพหลักเป็นชาวประมงก็จำเป็นต้องมีเครื่องมือเครื่องใช้ในการจับสัตว์น้ำ เช่น ลอบ ไซ อีจู้ ข้อง กระชังปลา สิ่งเหล่านี้ชาวบ้านมักทำใช้กันเองตามความต้องการเลือกใช้วัสดุในท้องถิ่นนั้นมาคิดสร้างสรรค์ดัดแปลงปรับปรุงให้ตรงตามความต้องการและเกิดประโยชน์อย่างสูงสุด นอกจากทำขึ้นใช้ภายในครัวเรือนแล้วถ้าผลิตได้จำนวนมากเกิดความต้องการก็จะจำหน่ายให้ผู้อื่นหรือแลกเปลี่ยนกับปัจจัยในการดำรงชีพ เครื่องมือเครื่องใช้พื้นบ้าน มิได้ออกแบบหรือคิดขึ้นอย่างเป็นทางการจึงทำให้คูมีรูปแบบที่เรียบง่ายตามสภาพของผู้สร้าง หรือจะพูดได้ว่าชาวบ้านพยายามนำสิ่งรอบๆตัวมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองมากที่สุด และเป็นการดำรงชีพด้วยความบริสุทธิ์ทั้งกายและใจเกิดเป็นความสุขที่แท้จริง

ภาพที่ 1: อิทธิพลที่ได้รับจากสภาพแวดล้อม

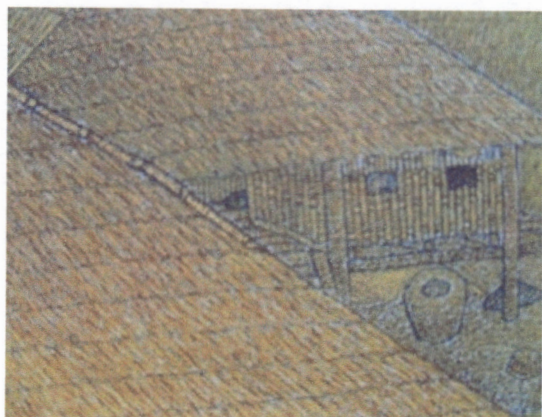
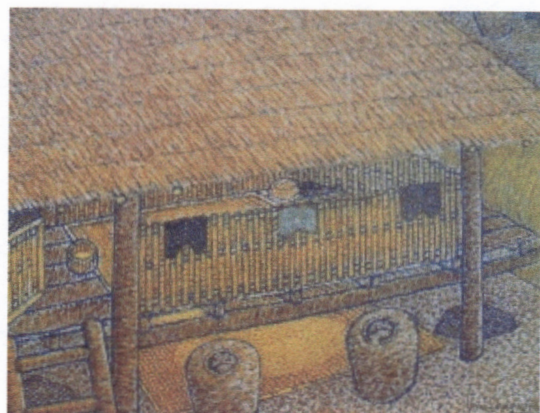
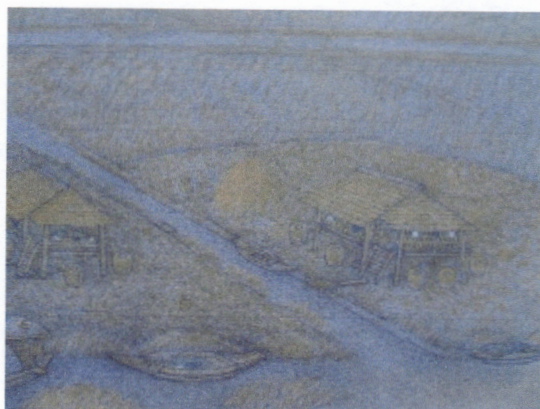
ภาพที่ 2 : อิทธิพลที่ได้รับจากสภาพแวดล้อม

อิทธิพลที่ได้รับจากผลงานศิลปกรรม

อิทธิพลที่ได้รับจากผลงานศิลปกรรมนั้นมีส่วนสำคัญต่อรูปแบบงานวิจัยในชุดนี้ ซึ่งทำให้เกิดแนวทางสร้างสรรค์ กระบวนการคิดต่อยอดที่แตกแขนงออกไปทั้งเรื่องราวเนื้อหา การจัดองค์ประกอบเทคนิควิธีการ และลักษณะการใช้ทัศนธาตุต่างๆ

ข้าพเจ้าได้มีโอกาสศึกษาผลงานศิลปกรรมของ อาจารย์ดำรง วงศ์อุปราช ซึ่งมีการนำเสนอผลงานศิลปะเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับวิถีชีวิตชนบทไทยที่มีลักษณะการใช้ชีวิตแบบเรียบง่าย รวมถึงรูปแบบของอาชีพ เช่น ทำไร่ ทำนา ทำสวน และชาวประมง เพื่อได้พิจารณาผลงานแล้วสัมผัสถึง ความสุข ความอบอุ่นอันเนื่องด้วย เรื่องราว เนื้อหา และ ลักษณะการจัดองค์ประกอบของภาพที่ดูสบายตา เบาสบาย ไม่อึดอัด สืบต้นจากการเลียนแบบธรรมชาติที่ได้ผสมผสานความรู้สึกเฉพาะตัวลงไป บอกถึงความสุขที่อบอุ่นของวิถีชีวิตและความอุดมสมบูรณ์ของพืชพรรณ ธัญญาหาร ลักษณะการใช้เทคนิคแต้มสีเป็นจุด เส้น เกิดเป็นที่ของพู่กัน ทำให้รู้สึกคล้ายกับพื้นผิวต่างๆบ้างก็คล้ายกับเส้นฟางข้าว เส้นของใบมะพร้าว ใบจากที่มุงหลังคาบ้าน เม็ดดิน หิน ทราย ตามพื้น รวมถึงลักษณะของผิวไม้แห้งจากธรรมชาติ เครื่องจักสานที่เป็นองค์ประกอบร่วมในภาพ

จากความรู้สึกประทับใจดังกล่าว จึงเกิดความคิดว่าผลงานของ อาจารย์ดำรง วงศ์อุปราช เปรียบเสมือนแนวทางสำคัญให้ข้าพเจ้าได้เดินทางต่อยอดทางความคิด รูปแบบ เทคนิควิธีการต่างๆ ออกไป แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น มิใช่ศึกษาเพื่อทำการลอกเลียนแบบแต่อย่างใด หากเป็นการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพทางการสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรมในรูปแบบเฉพาะตนให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 3 : อิทธิพลที่ได้รับจากผลงานศิลปกรรม

ภาพที่ 4 : อิทธิพลที่ได้รับจากผลงานศิลปกรรม

อิทธิพลที่ได้รับจากสื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆ

นอกจากอิทธิพลที่ได้รับจากสิ่งแวดล้อมและผลงานศิลปกรรมที่ได้กล่าวมาในข้างต้นแล้ว นั้นยังมีอิทธิพลที่ได้รับจากสื่ออื่นๆ ซึ่งมีส่วนสำคัญต่อการสร้างสรรค์ผลงานวิจัยชุดนี้

ข้าพเจ้ามีโอกาสดูศึกษาข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องราววิถีชีวิตชนบทไทยในแง่มุมต่างๆ เช่น บทบาท หน้าที่ของเกษตรกรไทยตามวิถีการดำเนินชีวิต, ความเป็นมาของวัฒนธรรมข้าว ที่บันทึก เรียบเรียงขึ้นโดยผู้รู้หลายๆท่าน ซึ่งช่วยเพิ่มความรู้ ความเข้าใจ ความซาบซึ้งในคุณค่าและความหมายของวิถีชีวิตชนบทมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ที่ช่วยเสริมแนวความคิดให้เกิดความสมบูรณ์ครบถ้วนและเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดแรงขับเคลื่อนในการสร้างสรรค์ผลงานวิจัยชุดนี้

จากความสำคัญดังกล่าวจึงขอยกตัวอย่างจากการสรุปหัวข้อ และใจความสำคัญของข้อมูลในแต่ละส่วนดังนี้

“ข้าว” วัฒนธรรมและการเปลี่ยนแปลง (เอี่ยม ทองดี. ๒๕๓๘)

เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมข้าวได้เล่าถึงความเป็นมาและความสำคัญของข้าวกับคนไทยที่หล่อหลอมเกิดเป็นคติความเชื่อ พิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตเกษตรกรไทย และยังอธิบายถึงสาเหตุ ปัจจัยต่างๆที่ทำให้วัฒนธรรมดั้งเดิมเกิดการเปลี่ยนแปลง ไปสู่วัฒนธรรมสังคมเศรษฐกิจใหม่ในปัจจุบัน ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากจิตใจของผู้คนที่เปลี่ยนแปลงไป ปลดปล่อยละเลยวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมทอดทิ้งวัฒนธรรมอันยาวนานของชนชาติไทย เอี่ยม ทองดี นั้นเป็นผู้หนึ่งที่ตระหนักถึงคุณค่าของวัฒนธรรมดังกล่าว และเห็นผลกระทบที่เกิดขึ้นจากวิกฤตต่างๆ จึงได้ทำการศึกษา เรื่องราว สาระ รวมถึงปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในแต่ละท้องถิ่น โดยเฉพาะปัญหาที่เกิดขึ้นกับ “วัฒนธรรมข้าว” ซึ่งเป็นวัฒนธรรมอันเก่าแก่ของคนไทยทั้งนี้เพื่อเป็นการรักษา ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมดั้งเดิมให้สืบต่อไป

ภาพที่ 5 : อธิพจน์ที่ได้รับจากสื่อสิ่งพิมพ์

“ข้าวของพ่อ” (วิมลพรรณ ปีตรวิชัย. ๒๕๔๘)

เป็นหนังสือที่พิมพ์ครั้งแรกในปี ๒๕๔๘ และพิมพ์ครั้งที่ ๒,๓ ในปีเดียวกัน ซึ่งต่อมาได้พิมพ์ครั้งที่ ๔ ในปี ๒๕๕๓ เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสครบ ๖๐ พระราชพิธีราชาภิเษก วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ซึ่งกระทรวงวัฒนธรรม จัดพิมพ์

“...ข้าวต้องปลูก เพราะอีก ๒๐ ปี

ประชากรอาจจะ ๘๐ ล้านคน ข้าวจะไม่พอ

ต้องการปลูกข้าวไปเรื่อยๆ ข้าวจะไม่พอ

เราต้องซื้อข้าวจากต่างประเทศ เรื่องอะไร

ประชาชนคนไทยไม่ยอม คนไทยนี้ต้องมีข้าว

แม้ข้าวที่ปลูกในเมืองไทย

จะสู้ข้าวที่ปลูกในต่างประเทศไม่ได้

เราก็ต้องปลูก...”

พระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตร โครงการ โคกภูแอ

จังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. ๒๕๓๖

หนังสือเรื่อง “ข้าวของพ่อ” นั้นเป็นเรื่องราว และประวัติความเป็นมาของข้าวในแผ่นดินไทย ความถือคติความเชื่อ วัฒนธรรม ประเพณี และพระราชพิธีต่างๆ ที่เป็นสายใยแห่งความผูกพันระหว่างสถาบันพระมหากษัตริย์ กับ ชาวนาไทย ในฐานะที่พระองค์ทรงเป็นศูนย์รวมแห่งการดำรงอยู่และหล่อหลอมวิถีชีวิตจิตวิญญาณของคนไทย ภายใต้พระบรมโพธิ์สมภารแห่งองค์พระมหากษัตริย์ ผู้ทรงคุณอันประเสริฐ เปรียบด้วยพระมหากรุณาธิคุณทรงเป็น “ขวัญข้าว ขวัญแผ่นดิน” เป็นรากฐานและเป็นหลักชัยแห่งชีวิตของคนไทยทุกคน

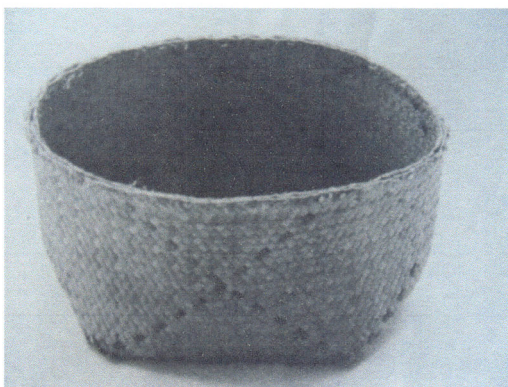
นอกจากเรื่องราวที่กล่าวมาในข้างต้นยังมีสาระที่น่าสนใจในเรื่องวิถีชีวิตของชาวนาไทย รายละเอียดเกี่ยวกับ พันธุ์ข้าวต่างๆ และการเกษตรทฤษฎีใหม่ “พอดี และพอเพียง”

ภาพที่ 6 : อธิธิพลที่ได้รับจากสื่อสิ่งพิมพ์

ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน (วิบูลย์ ลิ้มวรรณ. ๒๕๔๒)

เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน ประวัติความเป็นมาและความหมายของศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน ที่มนุษย์ได้สร้างสรรค์ศิลปะที่มีจุดมุ่งหมายเรื่องประโยชน์ใช้สอยเป็นสำคัญ การสร้างเครื่องมือ เครื่องใช้ ตามความเหมาะสมของลักษณะอาชีพโดยเฉพาะอาชีพกสิกรรม ซึ่งเกิดจากวิถีการดำเนินชีวิตตามธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การนำวัสดุ วัตถุดิบตามธรรมชาติมาสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดประโยชน์ คุณค่า เกิดความสวยงามและเรียบง่ายตามสภาพของวิถีชีวิต รวมถึงเรื่องของวิวัฒนาการ ของศิลปหัตถกรรมว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพ สังคม วัฒนธรรม ในแต่ละยุคสมัย

ภาพที่ 7 : อิทธิพลที่ได้รับจากสื่อสิ่งพิมพ์

ศิลปะพื้นบ้าน (วัฒนธรรม จุฑะวิภาต. ๒๕๔๕)

เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความเป็นมาของศิลปะพื้นบ้าน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงเรื่องราวชีวิตความเป็นอยู่ ตลอดจนสังคมวัฒนธรรมของชาวชนบท ชาวนา ชาวไร่ ชาวสวน ที่มีรูปแบบการดำเนินชีวิต จารีต ประเพณี ความเชื่อ ตลอดจนความรู้ ความสนใจแบบธรรมสามัญ หรือที่เรียกกันว่า แบบ “ชาวบ้าน” รวมถึงที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรคงานศิลปะพื้นบ้านจากการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่มีชีวิตอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ของธรรมชาติ และความจำเป็นของศิลปะพื้นบ้านในทางประโยชน์ใช้สอยที่ตอบรับกับลักษณะของอาชีพที่มีความแตกต่างกันไป สิ่งที่น่าสนใจอีกอย่างหนึ่งคือ วัสดุ หรือวัตถุดิบ ที่มีความสำคัญต่อการสร้างสรรคงาน และส่งผลต่อความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นนั้นๆ เพราะชาวบ้านจะเลือกใช้วัตถุดิบที่อยู่ใกล้ตัวมาคิดดัดแปลง สร้างสรรคให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองมากที่สุด จึงทำให้ศิลปะพื้นบ้านในแต่ละท้องถิ่นมีความแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อม ธรรมชาติ และพืชพรรณ ไม่ต่างๆ

ภาพที่ 8 : อิทธิพลที่ได้รับจากสื่อสิ่งพิมพ์

สรุปผลจากอิทธิพลที่ได้รับจากสื่อสิ่งพิมพ์

จากการค้นคว้าข้อมูลทางเอกสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ หนังสือต่าง ๆ นั้น ทำให้มีความเข้าใจในเรื่องวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยอย่างลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น ทั้งเรื่องของการทำมาหาเลี้ยงชีพ ที่ยึดถืออาชีพเกษตรกร ทำไร่ทำนาเป็นหลัก โดยเฉพาะการปลูกข้าวถือว่าเป็นอาชีพหลัก รวมถึงรูปแบบของการดำรงชีวิตที่มีความน่าสนใจในรายละเอียด ยกตัวอย่างเช่น ข้าวของเครื่องใช้ที่ถูกสร้างด้วยวัสดุจากธรรมชาติซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน และความจำเป็นอันนี้ก่อให้เกิดศิลปวัตถุนานาชนิดขึ้นทั้งรูปแบบ รูปร่าง รูปทรง เส้น ปริมาตร ที่มีความแตกต่างกันไป อันเป็นความงามที่ซ่อนเร้นอยู่ในความธรรมดาที่เรียบง่าย ศึกษาได้จากภาพประกอบต่างๆที่น่าสนใจ เนื่องจากผู้วิจัยยังไม่สามารถลงพื้นที่หาข้อมูลอย่างละเอียดได้อันเป็นผลมาจากระยะทางที่ไกลและระยะเวลาอันสั้น จึงอาศัยภาพประกอบจากสื่อสิ่งพิมพ์เป็นแรงบันดาลใจส่วนหนึ่งในการสร้างสรรค์ผลงาน ทั้งนี้ทั้งนั้นในการค้นคว้าข้อมูลที่ไม่ใช่เป็นการค้นคว้าที่จะลอกเลียนแบบหรือยึดเอาความคิดของสื่อสิ่งพิมพ์หรือหนังสือเล่มใดเล่มหนึ่งเป็นสำคัญ เป็นเพียงการศึกษามุมมองของผู้อื่นที่มีความสนใจไปในทิศทางเดียวกันเท่านั้น แต่ถึงอย่างไรก็ตามผลที่ได้รับจากการค้นคว้าข้อมูลทางเอกสาร และอิทธิพลที่ได้รับจากสื่อสิ่งพิมพ์ในครั้งนี้ เป็นภาพรวมของการบันทึกเรื่องราวที่มีความน่าสนใจอย่างมหัศจรรย์ยังเกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนไทยที่ควรแก่การดำรงไว้

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการสร้างสรรค์

เพื่อให้การวิจัย และการสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรมในหัวข้อ “ภาพลักษณ์แห่งความอุดมสมบูรณ์จากความปิติสุขในวิถีชนบทไทย” เป็นไปตามวัตถุประสงค์และแนวความคิดอย่างครบถ้วนสมบูรณ์จำเป็นต้องมีการวางแผนการดำเนินงานสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 การดำเนินงานสร้างสรรค์

การศึกษาค้นคว้าข้อมูล เป็นส่วนที่มีความสำคัญต่อการสร้างสรรค์ผลงานวิจัยเพราะนอกจากแรงบันดาลใจ จินตนาการ อารมณ์ ความรู้สึกส่วนตัวแล้ว ยังต้องการความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และสามารถบันทึกรายละเอียดในด้านข้อมูลทางเอกสารที่ ช่วยเพิ่มความรู้ ความเข้าใจ ในผลงานวิจัยชุดนี้มากยิ่งขึ้น โดยแบ่งการค้นคว้า ข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

3.1.1 ข้อมูลทางตรง (ข้อมูลจากสิ่งแวดล้อม)

เป็นข้อมูลที่ได้จากประสบการณ์จากการใช้ชีวิตตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งได้สัมผัสกับการดำเนินชีวิตในชนบทที่มีลักษณะความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย สมถะ พอเพียง ไม่ซับซ้อน และไม่ต้องมีพิธีรีตองอะไรอยู่ให้สบายกาย สบายใจก็เพียงพอ รวมถึง ลักษณะของการประกอบอาชีพในรูปแบบต่างๆที่หล่อหลอมให้เกิดเป็นรูปแบบของศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีในสังคมชนบท

ภาพที่ 9 : ข้อมูลทางตรง (ข้อมูลจากสิ่งแวดล้อม) เป็นภาพกิจกรรมการทำเครื่องจักสานของชาวบ้าน

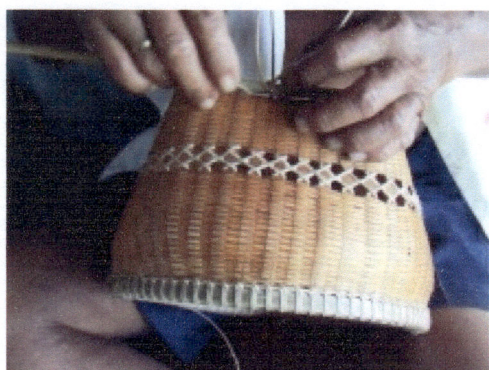
3.1.2. ข้อมูลทางอ้อม (ข้อมูลเอกสาร)

เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือตำรา บทความ วารสาร ต่างๆที่มีความเกี่ยวข้อง และครอบคลุมในเรื่องวิถีชีวิตชนบท เช่น วัฒนธรรมข้าว ศิลปหัตถกรรม ศิลปะพื้นบ้าน ข้าวกับสังคมไทย ที่ได้กล่าวอย่างละเอียดแล้วใน บทที่ 2 ซึ่งข้อมูลเอกสารเหล่านี้มีส่วนสำคัญที่ช่วยเพิ่มความรู้ ความเข้าใจ ในรายละเอียดของส่วนต่างๆมากยิ่งขึ้น และยังเป็นแรงผลักดันให้เกิดความคิดในการ สร้างสรรค์ผลงานวิจัยชุดนี้

3.1.3 ข้อมูลภาคสนาม

เป็นการหาข้อมูลแบบสำรวจพื้นที่ โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมาย คือ กลุ่ม ชาวบ้านในหมู่บ้านที่ยังคงมีวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม โดยเฉพาะกลุ่มที่ประกอบอาชีพ กสิกรรม เช่น ชาวไร่ ชาวนา ชาวสวน ประมง รวมไปถึงการทำเครื่องจักสานเพื่อ เก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานที่จริง ซึ่งได้รับรู้ถึงสภาพความเป็นอยู่ พบเห็น ลักษณะการดำเนินชีวิตรวมถึงปัญหาที่มีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตและ ศิลปวัฒนธรรมต่างๆ

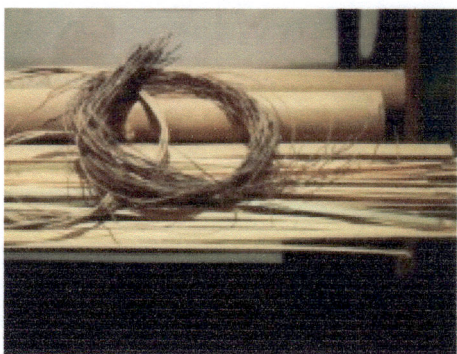
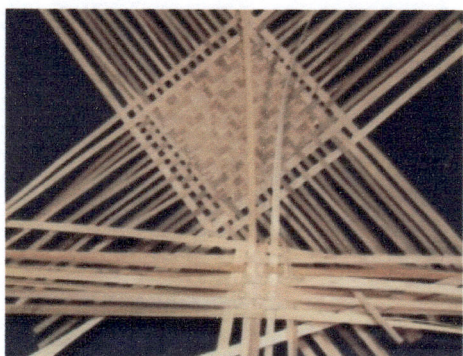
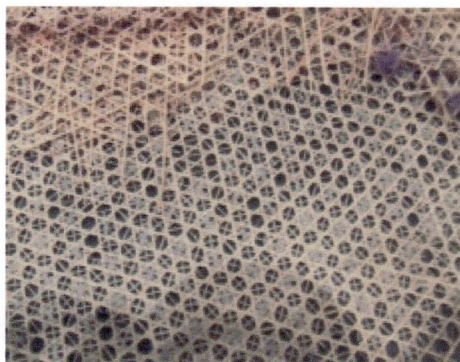
ข้าพเจ้าได้เดินทางไปเก็บข้อมูลภาคสนาม ณ ต. บางเจ้าฉ่า อ.โพธิ์ทอง จ.อ่างทอง ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่อยู่ติดกับลำแม่น้ำน้อย ชาวบ้านที่นี่ส่วนใหญ่มีอาชีพ เกษตรกรรม ทำไร่ ทำนา ทำสวน ประมง และทำเครื่องจักสานชนิดต่างๆเพื่อใช้ในครัวเรือนส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งจำหน่ายเพื่อเป็นรายได้ในครอบครัว ซึ่งทางส่วนราชการ(องค์การบริหารส่วนตำบล) ได้ให้ความร่วมมือ สนับสนุนเป็นอย่างดีอีกทั้งชาวบ้านยังรวมตัวกันก่อตั้งสหกรณ์ร้านค้า เพื่อนำผลงานเครื่องจักสาน และงานฝีมือต่างๆ ของคนในหมู่บ้านมาจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้ให้คนในชุมชนเป็นอย่างดี และยังเปิดพิพิธภัณฑ์เครื่องจักสาน เพื่อให้คนในหมู่บ้านและใกล้เคียง โดยเฉพาะลูกหลานรวมถึงนักท่องเที่ยวได้ชม ได้รับรู้ถึงความเป็นมา สร้างความเข้าใจที่สะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าทำให้เกิดความซาบซึ้งต่อศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านที่สืบทอดมายาวนานและเป็นเหตุผลที่ทำให้เกิดโครงการฝึกอบรม ทักษะในการทำเครื่องจักสาน ให้กับนักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชนทั่วไปที่สนใจ โดยการ ติดต่อประสานงานไปยังผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งในปัจจุบันมีผู้สนใจมาขอศึกษาดูงานตลอดเวลา จากสิ่งที่เกิดขึ้นต่างๆ ทำให้ชุมชนนี้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งจะได้สัมผัสกับวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมอันเก่าแก่ รวมถึงศิลปวัตถุที่เป็นงานหัตถกรรมอันทรงคุณค่าของคนไทย ซึ่งในปัจจุบันนั้น จากสภาพสังคม และวัฒนธรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงสู่ความเป็นสากล ที่ใช้หลักทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาบ้านเมืองอยู่ตลอดเวลา ทำให้คนไทยหลงลืมวิถีชีวิตดั้งเดิม ศิลปะ วัฒนธรรมที่เป็นรากเหง้าของตนไป ถ้าไม่รีบปลูกจิตสำนึกที่ดีให้กับเยาวชนในเรื่องศิลปะ และวัฒนธรรม คนไทยจะเป็นคนไร้วัฒนธรรม

ภาพที่ 10 : ข้อมูลภาคสนามการพูดคุยซักถามชาวบ้านเกี่ยวกับเทคนิควิธีการใน
การสร้างงานเครื่องจักสาน

ภาพที่ 11 : ข้อมูลภาคสนาม การพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ที่ดูแลศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง ตำบลบางเจ้าฉ่ำ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง

ภาพที่ 12 : ข้อมูลภาคสนาม
(พิพิธภัณฑ์เครื่องใช้ไม้ไผ่ ตำบลบางเจ้าฉ่ำ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง)

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างภาพร่างความคิด

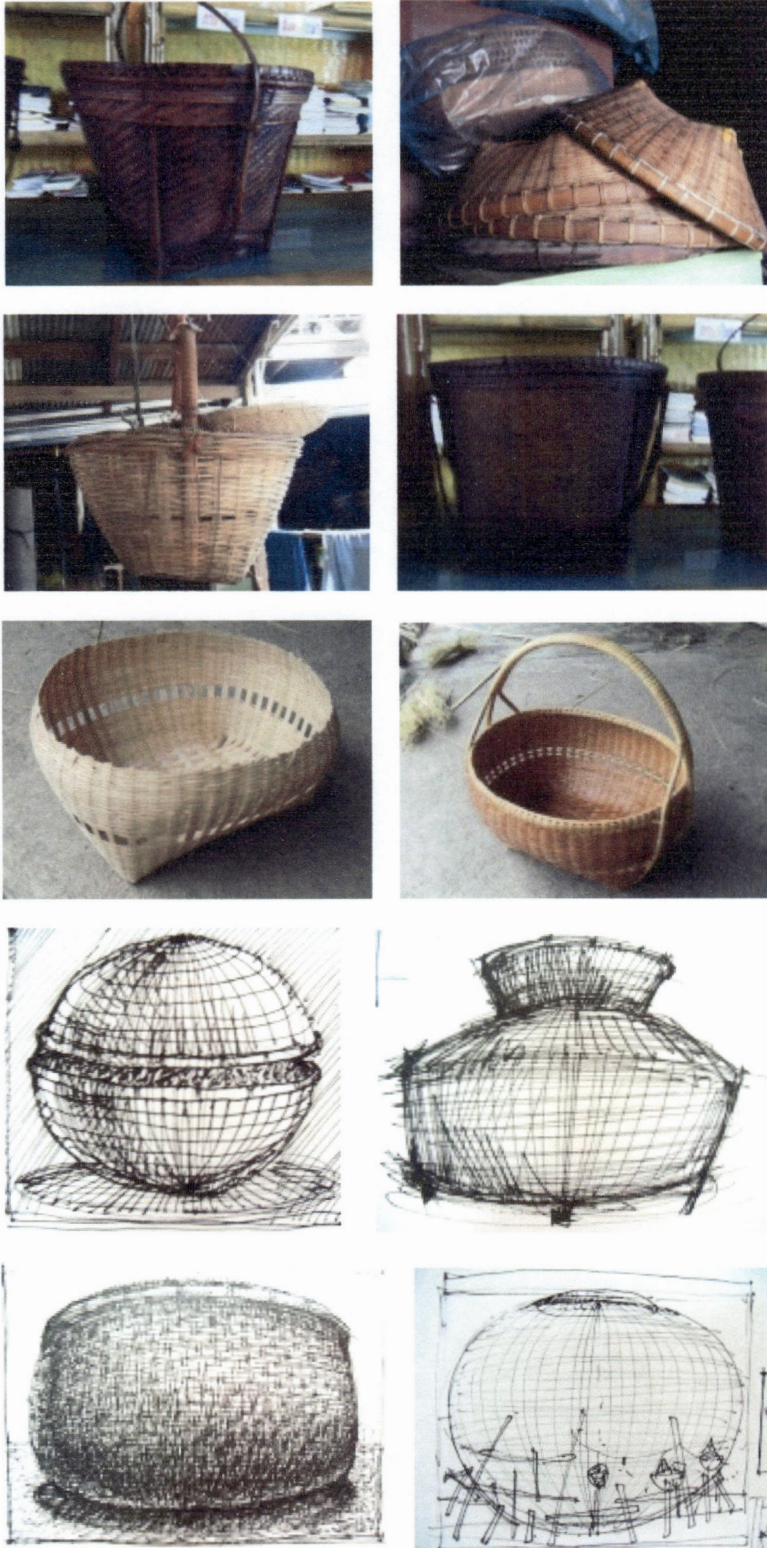
จากการศึกษาข้อมูลในส่วนต่างๆ เพื่อความรู้ความเข้าใจ ที่ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด แล้วนั้นขั้นตอนต่อไปเป็นการนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ โดยเป็นการตรวจสอบ ทบทวน คัดเลือก ข้อมูลภาพถ่ายที่ตรงตามความต้องการเพื่อนำไปสู่รูปแบบของผลงานทั้งนี้หมายถึงการค้นหา รูปร่าง รูปทรง และการจัดองค์ประกอบในส่วนต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นภาพของเครื่องจักรกลสำหรับเก็บ บรรจุผลผลิตทางการเกษตรในครัวเรือนทั่วไป เนื่องจากต้องการนำรูปทรงเหล่านี้ มาเป็นเนื้อหาหลักของภาพ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ที่สามารถแสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ของชีวิตชนบท เช่น กระจุง กระจ้อม ตะกร้า กระจาด นำมาวิเคราะห์ตามความคิดความรู้สึก จินตนาการ เพื่อหาความเหมาะสมของเส้น รูปร่าง รูปทรง คำนวณน้ำหนัก แสงเงา ตำแหน่งและทิศทาง โดยใช้เทคนิควาดเส้น (Drawing)

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากภาพถ่ายซึ่งได้จากการลงพื้นที่จริงนั้น มีความเกี่ยวข้องกับ แนวความคิด ของตัวเนื้อหาในผลงานซึ่งจะประกอบไปด้วยรูปทรงที่มีขนาด สัดส่วน โครงสร้าง แตกต่างกัน และเพื่อให้เป็นลำดับขั้นตอนจึงแบ่งการวิเคราะห์เป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

3.2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อค้นหารูปทรงหลัก

รูปทรงหลักเป็นรูปทรงที่มีความเด่นชัดที่สุดในภาพและมีความต้องการให้มีขนาดใหญ่ที่สุดตรงตำแหน่งกึ่งกลางภาพโดยไม่ยึดสัดส่วนตามความเป็นจริง จึงมีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่ง ที่สัมพันธ์เชื่อมโยงกับแนวความคิด เรื่องความอุดมสมบูรณ์ของวิถีชีวิตอันเป็นประเด็นสำคัญ จึงต้องการค้นหารูปทรงของ ของใช้ พื้นบ้าน เช่น กระจุง กระจ้อม กระจาด ฯลฯ เนื่องจากมีคุณประโยชน์ในการเก็บรักษาพืชพรรณธัญญาหาร ที่จะป็นอาหารหล่อเลี้ยงชีวิต นำมาใช้เป็นรูปทรงหลักในภาพ เพื่อสื่อถึงแนวความคิดดังกล่าว

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

ภาพที่ 13 : ภาพข้อมูลภาคสนามที่นำมาวิเคราะห์เพื่อสร้างภาพร่างความคิดของรูปทรงหลัก

709.553

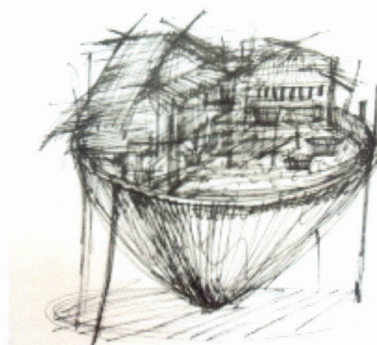
ง 493 ง

๒.๒

3 4 4 3 5 4

3.2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อค้นหารูปทรงรอง

รูปทรงรองเป็นรูปทรงที่มีความเด่นชัดรองลงมาจากรูปทรงหลัก ซึ่งยังคงวิเคราะห์และพิจารณาจากแนวความคิดข้างต้นที่ได้กล่าวมาแล้ว แต่ลดขนาดสัดส่วนโครงสร้างลง เพื่อให้มีความสำคัญเป็นอันดับสองซึ่งยังคงวิเคราะห์พิจารณาจากรูปทรงของข้าวของเครื่องใช้พื้นบ้าน

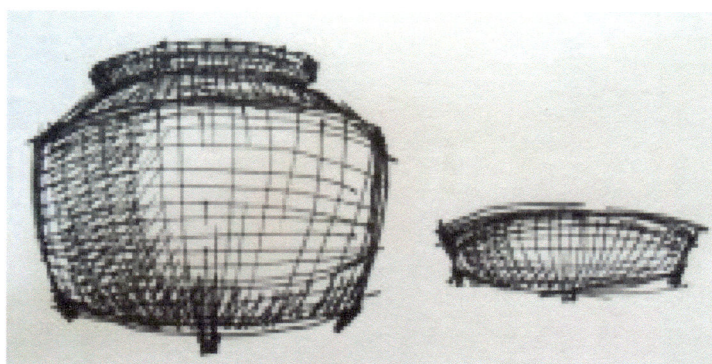
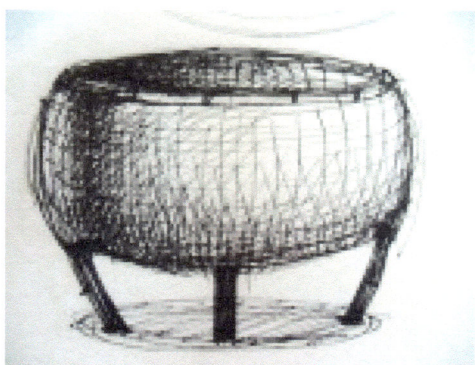
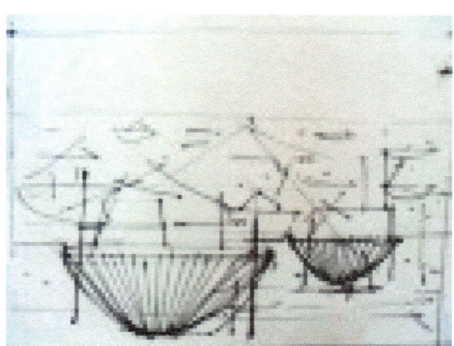
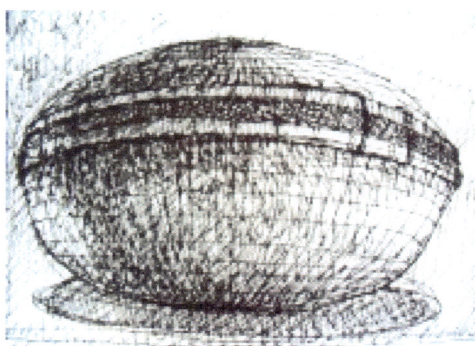
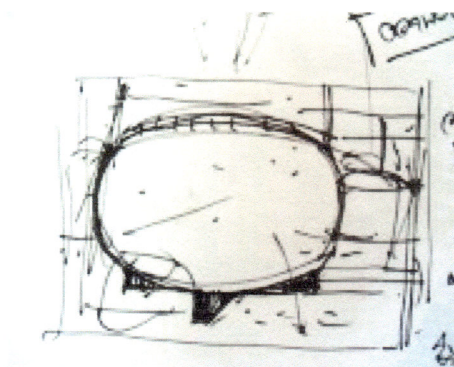
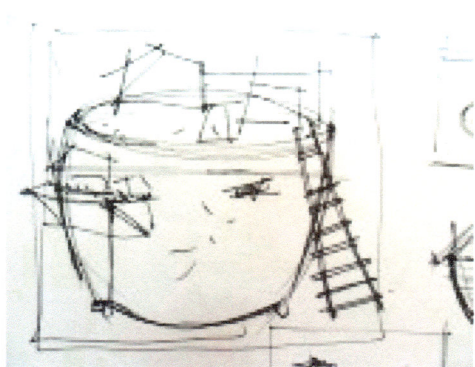
ภาพที่ 14 : ภาพข้อมูลภาคสนามที่นำมาวิเคราะห์เพื่อสร้างภาพร่างความคิดของรูปทรงรอง

3.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อค้นหารูปทรงย่อย

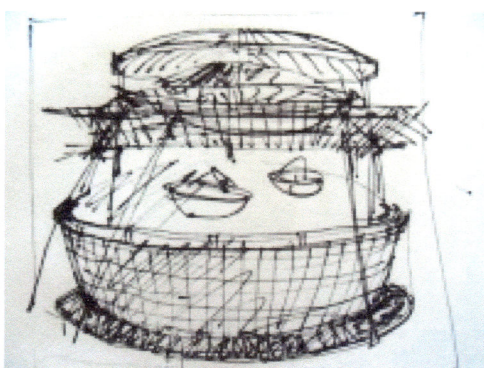
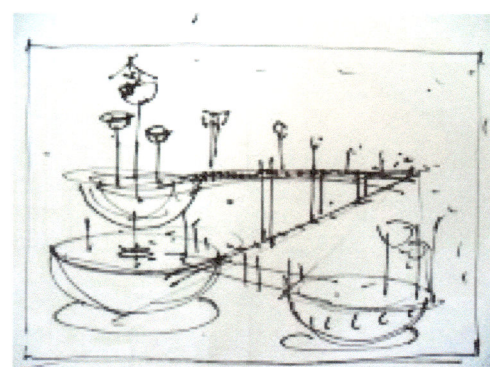
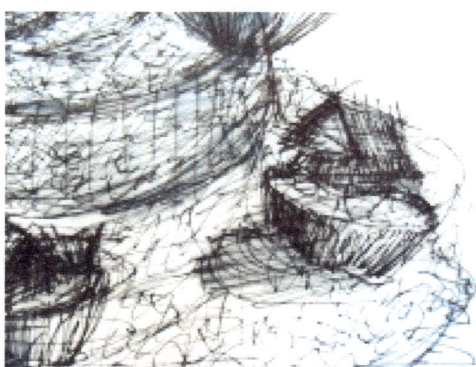
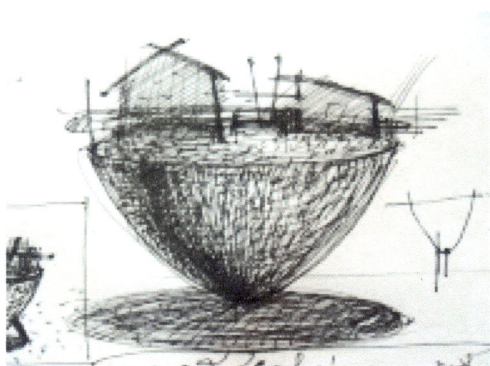
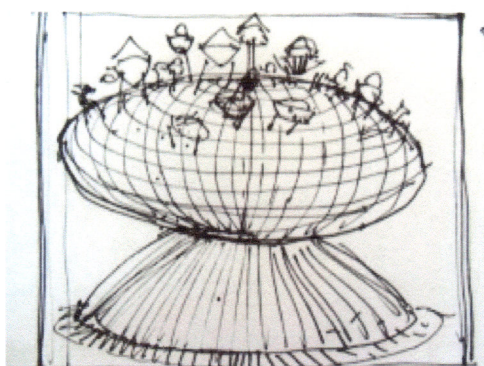
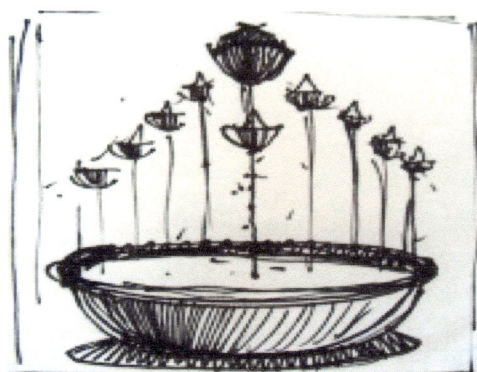
รูปทรงย่อยหรือรูปทรงที่เป็นรายละเอียดในภาพที่เป็นการวิเคราะห์ พิจารณาเพิ่มเติมจากรูปทรงทั้งสองส่วนในข้างต้น ทั้งนี้เพื่อความสมบูรณ์ครบถ้วน และความงามในภาพผลงานมากยิ่งขึ้น โดยจะวิเคราะห์และพิจารณาของเมล็ดธัญพืช นานาชนิด รวมทั้งวัตถุ วัสดุอุปกรณ์ข้าวของเครื่องใช้อื่นๆที่มีความเกี่ยวข้องกับวิถีการดำเนินชีวิตประจำวัน ที่ยังคงอยู่ในขอบเขตของแนวความคิด

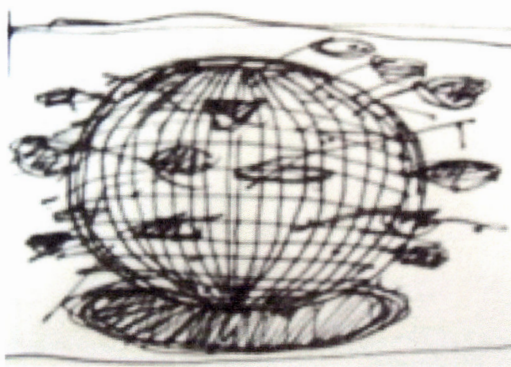
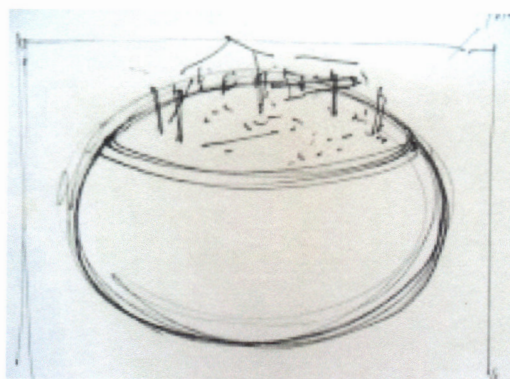
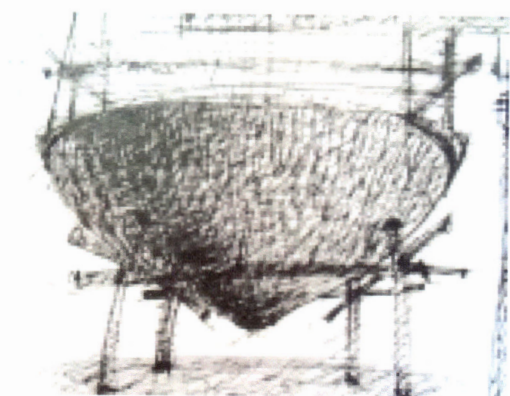
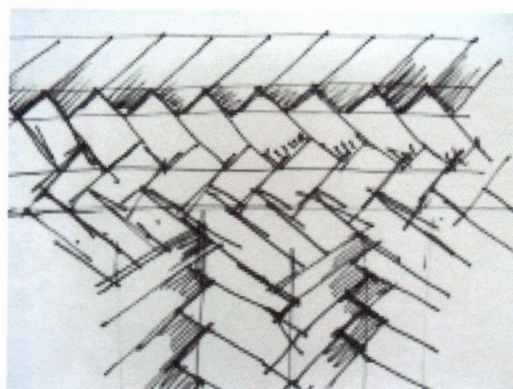
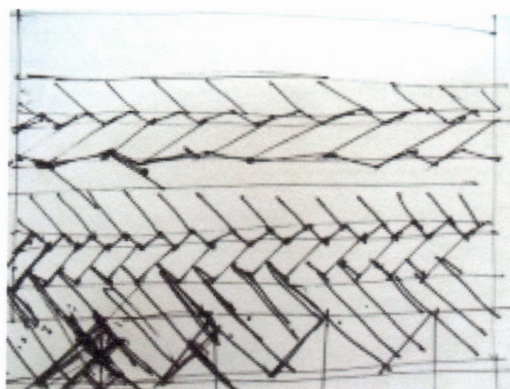
ภาพที่ 15 : ภาพข้อมูลภาคสนามที่นำมาวิเคราะห์เพื่อสร้างภาพร่างความคิดของรูปทรงย่อย

ภาพที่ 16 : ภาพร่างความคิด

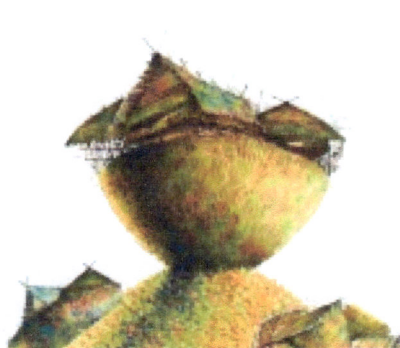
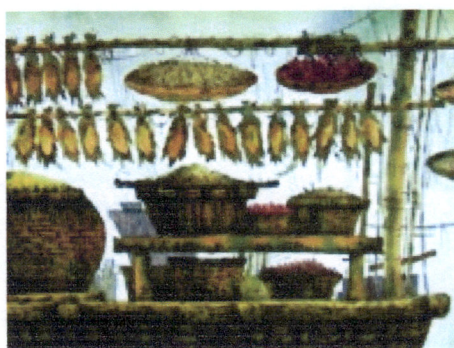
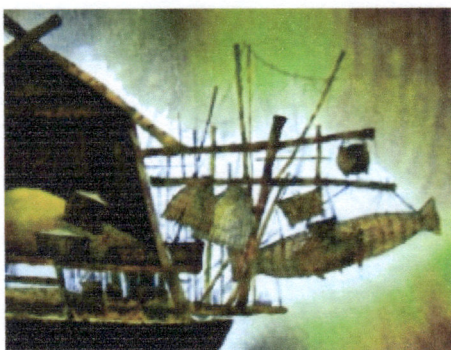
ภาพที่ 17 : ภาพร่างความคิด

ภาพที่ 18 : ภาพร่างความคิด

3.2.4 การลงสีภาพร่างความคิด

หลังจากที่ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและสร้างภาพร่างความคิดด้วยเทคนิควาดเส้น (Drawing) แล้วนั้น เพื่อให้ง่ายต่อการนำไปขยายเป็นผลงานสร้างสรรค์จริงที่มีขนาด สัดส่วน โครงสร้างที่ใหญ่ขึ้นหลายเท่า จึงนำภาพร่างความคิดที่เป็นลายเส้นมาแต่ง เติมสีด้วยเทคนิคสีน้ำ (water color) เพื่อหาโครงสีโดยรวม ทั้งนี้รวมถึงค่าน้ำหนัก แสงเงา จังหวะหนักเบาของบรรยากาศในภาพและลักษณะของพื้นผิววัตถุในรายละเอียดบางส่วน

ภาพที่ 19 : ภาพร่างความคิดที่สร้างสรรค์ด้วยเทคนิคสีน้ำ

3.3 การขยายภาพร่างความคิดเป็นผลงานสร้างสรรค์

เมื่อได้ภาพร่างความคิด ซึ่งเป็นต้นแบบของโครงสร้างผลงานที่สมบูรณ์ จากนั้นเป็นการนำต้นแบบไปขยายเพื่อสร้างสรรค์ผลงานจริง ซึ่งประกอบด้วยการสร้างพื้นผิว รูปทรง การใช้ทัศนธาตุต่างๆ เพื่อวางโครงสร้าง เนื้อหา สาระ ตามแนวความคิดและวัตถุประสงค์ของผลงาน โดยผลงานแต่ละชิ้นจะมีการวิเคราะห์ และพัฒนารูปทรง โครงสร้าง ไปตามความรู้สึก นึกคิดที่แตกต่างกัน มิได้ยึดติดแนวทางของภาพร่างทั้งหมด อาจมีการพิจารณาปรับปรุง แก้ไข หรือ เปลี่ยนแปลงในรายละเอียด ด้วยการลดทอน เพิ่มเติมบางส่วนทั้งนี้เพื่อความเหมาะสมของการแสดงออกและความรู้สึกในระหว่างการปฏิบัติงาน แต่ทั้งนี้ยังคงรักษาลักษณะ โครงสร้างหลักของภาพร่างความคิดเดิมที่ได้ร่างไว้ในตอนต้น

อนึ่งผลงานสร้างสรรค์ชุดนี้มีความคล้ายคลึงในด้านเทคนิควิธีการและขั้นตอนในการสร้างสรรค์ ดังนั้นจะขอยกตัวอย่างภาพผลงานในบางชิ้นที่มีความโดดเด่น เพื่อไม่ให้เกิดความสับสน

การดำเนินงานสร้างผลงานนั้น ได้กำหนดขั้นตอนออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

3.3.1 ขั้นตอนจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์

เนื่องจากเป็นงานที่ใช้เทคนิคจิตรกรรมสีอะครีลิคจึงไม่มีความซับซ้อนอะไรในการจัดเตรียมอุปกรณ์มากนัก แต่สิ่งที่สำคัญคือความเพียบพร้อมของวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือต่างๆ ต้องจัดเตรียมอย่างรอบคอบ และเพียงพอต่อการสร้างสรรค์ผลงาน อันจะนำมาสู่การทำงานที่สะดวกและรวดเร็ว

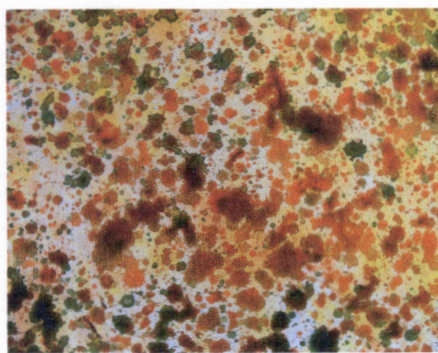
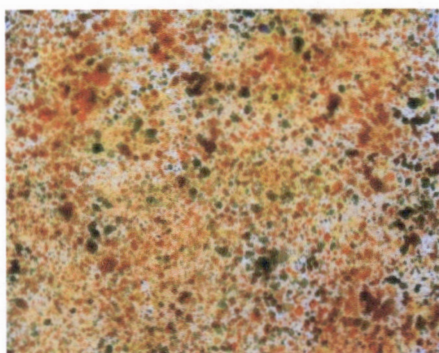
ภาพที่ 20 : วัสดุอุปกรณ์

3.3.2 ขั้นตอนการสร้างพื้นผิว

ในการสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้แบ่งขั้นตอนการสร้างพื้นผิวออกเป็น 3 ขั้นตอนด้วยกัน คือ

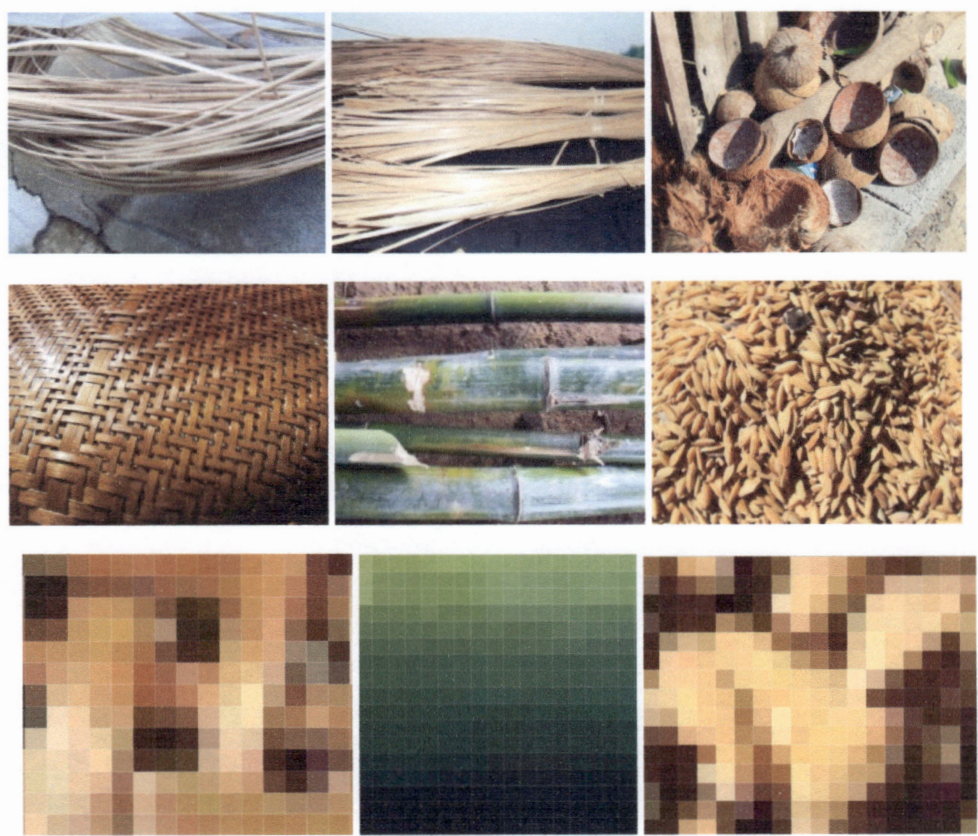
1. การสร้างพื้นผิวรอง (พื้นผิวชั้นแรก)
2. การสร้างพื้นผิวหลัก (พื้นผิวชั้นที่สอง)
3. การลดค่าน้ำหนักพื้นผิว

1.การสร้างพื้นผิวรอง (พื้นผิวชั้นแรก) มีความจำเป็นเพราะเป็นการควบคุม วรรณะ (Tone) และโครงสร้างสีโดยรวมซึ่งเป็นการกำหนดบรรยากาศในภาพ ซึ่งเป็นขั้นตอนแรก หลังจากที่ได้วางแผนในการเลือกใช้สีของผลงานแต่ละชิ้น โดยการนำสีที่เลือกไว้มาทาลงบนผ้าใบ ทั้งทั้งภาพ แต่สีที่จะใช้นั้นจะต้องเป็นสีที่มีความเข้มข้นต่ำ และโปร่งแสงเพื่อไม่ให้เกิดค่าน้ำหนักที่ เข้มเกินไป จากนั้นใช้สีในวรรณะเดียวกันหรือสีที่มีความใกล้เคียงกับสีแรกที่มีความเข้มข้นต่ำ โดย ใช้เทคนิคสัดสี ซึ่งจะเกิดเป็นร่องรอยของจุดสีทั่วทั้งภาพ แต่ในการสัดสีนั้นจำเป็นที่จะต้อง วางแผนล่วงหน้า ว่าต้องการค่าน้ำหนักมากน้อยเพียงไร ตรงจุดตำแหน่งใดเพราะมิฉะนั้นจะเกิด ความทึบตันของสีมากจนเกินไป

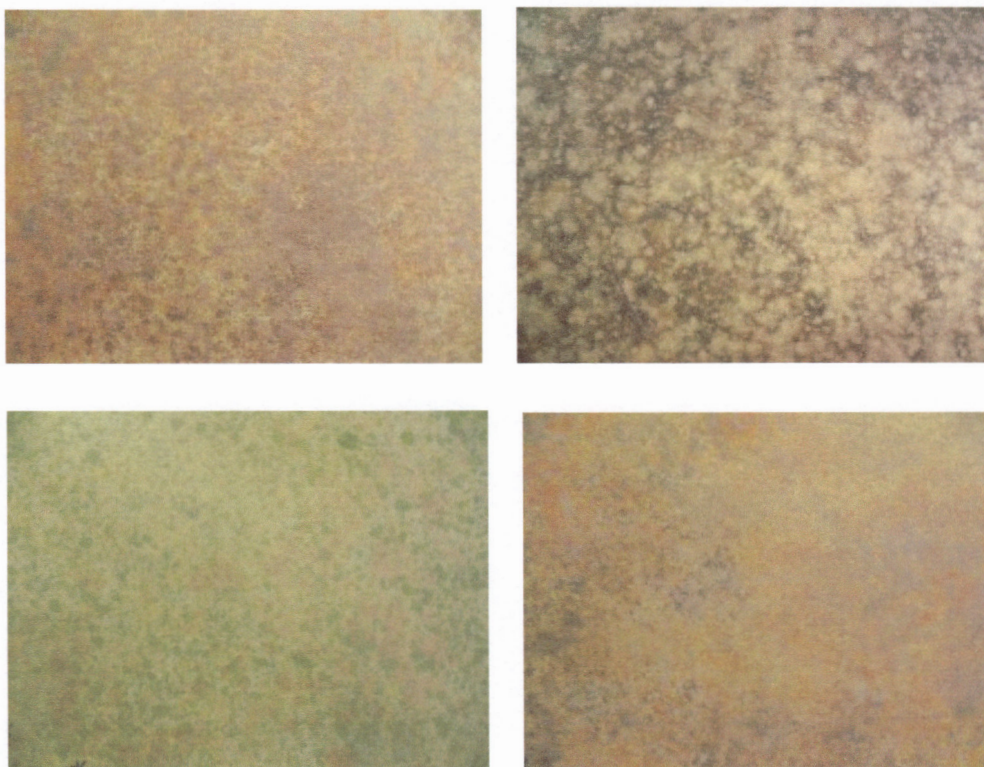
ภาพที่ 21 : การสร้างพื้นผิวรอง (พื้นผิวชั้นแรก) ด้วยเทคนิคการสัดสี

2.การสร้างพื้นผิวหลัก (พื้นผิวชั้นที่สอง) เป็นการสร้างพื้นผิวที่มีความชัดเจนของสีมากขึ้นแต่ทั้งนี้ทั้งนั้นจะต้องคำนึงถึงโครงสร้างสีของพื้นผิวรอง(ชั้นแรก) เพราะมีฉะนั้นการปฏิบัติงานจะไม่ตรงตามขั้นตอนและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ การสร้างพื้นผิวหลักนั้นจะต้องมีการวางแผนและดำเนินถึงโครงสร้างสีโดยรวมเนื่องจากสีที่นำมาใช้จะต้องมีความหมายไปทิศทางเดียวกับเนื้อหา แนวความคิด และที่สำคัญจะผลต่อรูปทรงหลักที่เป็นองค์ประกอบ หรือเนื้อหาหลักในผลงาน ดังนั้นสีที่เลือกใช้จึงมีที่มาจากความคิด เรื่องราว เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตชนบท ซึ่งนำไปสู่การวิเคราะห์สีของบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมในชนบท โดยเลือกสีจากวัตถุและสีจากวัสดุในธรรมชาติ เช่น ดิน น้ำ ทราย ลำต้นไม้ ใบไม้ ใบหญ้า หรือพืชพรรณ ธัญญาหารนาชนิด และ สีของวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ รวมถึงสิ่งปลูกสร้างต่างๆ มาวิเคราะห์ แยกสี และจึงนำสีเหล่านั้นรวบรวมวางแผนเป็น โครงสร้างสีของพื้นผิว ซึ่งเป็นบรรยากาศโดยรวมของผลงาน

ภาพที่ 22 : ภาพเครื่องจักสาน วัสดุจากธรรมชาติที่นำมาวิเคราะห์สีเพื่อทำพื้นผิวหลัก (พื้นชั้นที่สอง)

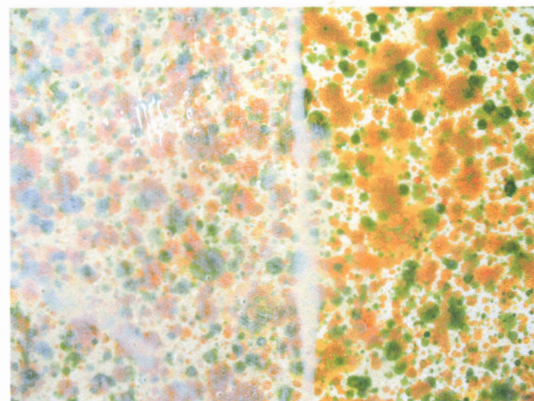
เมื่อมีการวิเคราะห์ที่มาของสีแล้วจากนั้น เป็นการสร้างพื้นผิวหลักโดยการใช้เทคนิคสลัดสี ทำให้เกิดเป็นจุดหรือเม็ดสีที่มีขนาดแตกต่างกันไปตามความเข้มข้นของตัวสีและน้ำหนักของการ สลัดตามตำแหน่งต่างๆ ดังนั้นจำเป็นต้องอาศัยการควบคุมเพื่อให้เกิดความเหมาะสมของค่าน้ำหนัก สีโดยรวม จึงไม่ควรสลัดสีที่ใดที่หนึ่ง เพราะมีฉะนั้นจะทำให้เกิดความทึบตันของสีมากเกินไป โดยเฉพาะถ้าสีที่สลัดมีความเข้มข้นสดจัด และมีเนื้อสีมาก อาจจะเป็นผลเสียต่อโครงสีโดยรวมได้

ภาพที่ 23 : การสร้างพื้นผิวหลัก (พื้นผิวชั้นที่สอง) ด้วยเทคนิคการสลัดสี

3. การลดค่าน้ำหนักของพื้นผิว ขั้นตอนการลดค่าน้ำหนักของพื้นผิวมีความจำเป็นอย่างมากต่อความคมชัดของรูปทรงที่เป็นเนื้อหาในผลงานเนื่องจากพื้นผิว และพื้นผิวหลักที่ใช้เทคนิคการสลัดสีนั้นอาจจะมีสีที่เข้มข้น สดจัดจนเกินไป และด้วยน้ำหนักของการสลัดที่ไม่เท่ากัน ทำให้เกิดความไม่สม่ำเสมอของจุดสีหนักบ้าง เบาบ้าง จึงจำเป็นที่จะต้องลดค่าน้ำหนักให้เบาลง และให้เกิดความสม่ำเสมอเป็นเนื้อเดียวกันทั้งภาพ โดยการใช้สีที่มีค่าน้ำหนักอ่อน เช่น สีขาว เหลือง เขียว เหลือง ส้มเหลือง เป็นต้น หรือนำสีบางสีที่กล่าวมาผสมน้ำในปริมาณมากเพื่อลดความเข้มข้นของเนื้อสี จากนั้นทาทับบางๆบนพื้นผิวงานด้วยความสม่ำเสมอตลอดจนทั่วทั้งภาพ ซึ่งยังคงเห็นสีของพื้นผิวหลัก และพื้นผิวรองอยู่บ้าง

ถ้าไม่มีขั้นตอนการลดค่าน้ำหนักนี้จะเป็นผลเสียต่อรูปแบบงานโดยรวม ซึ่งจะเกิดกับรูปทรงหลักหรือที่เป็นเนื้อหาของผลงาน เพราะจะเกิดการแข่งขันกันของสีพื้นหลังกับรูปทรงหลัก ซึ่งทำให้เกิดความพลาหมัวขาดความคมชัด และที่สำคัญไม่สามารถแยกจุดเด่น ระบุ มิตินในผลงานได้

ภาพที่ 24 : การลดค่าน้ำหนักของพื้นผิว

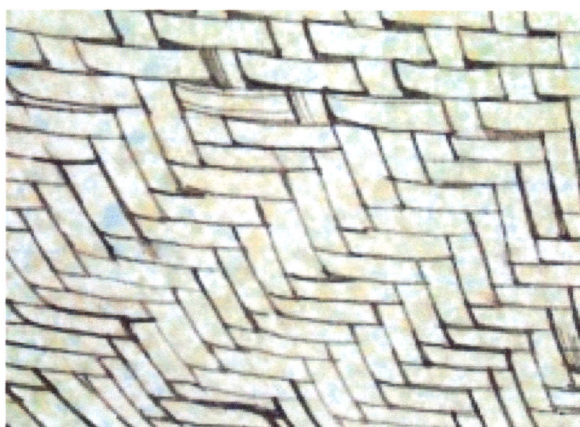
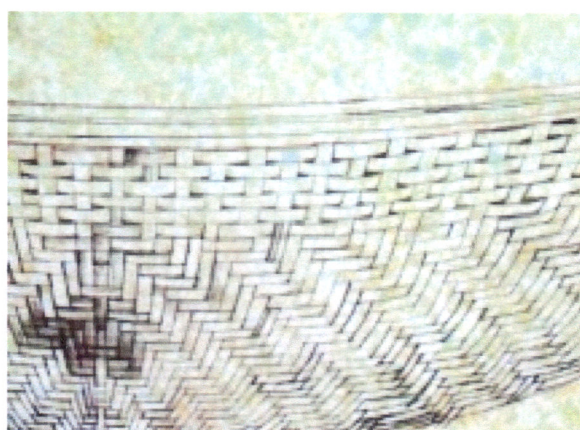
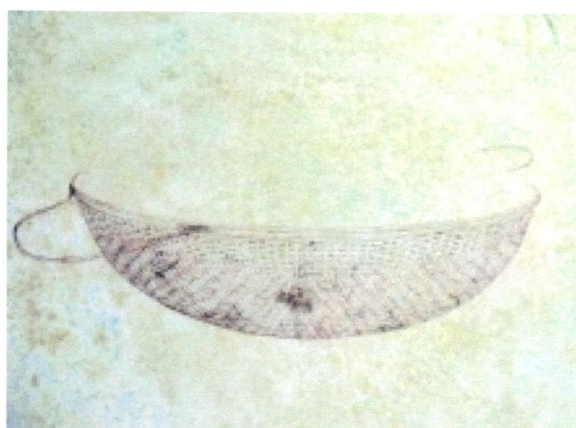
3.4 ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงาน

ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานนั้นหมายถึงขั้นตอนเริ่มร่างภาพ ด้วยเส้นเป็นรูปร่าง รูปทรง ที่ทำให้เกิดรูปโครงสร้าง องค์ประกอบในพื้นที่ว่าง ซึ่งรวมถึงการรวมสี ให้ค่าน้ำหนักตลอดจน เสร็จสมบูรณ์ ซึ่งแยกออกจากการทำพื้นผิวเพื่อให้เกิดลำดับขั้นตอนที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ดังนั้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างเป็นระบบขั้นตอนจึงแบ่งขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานออกเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

3.4.1 ขั้นตอนการร่างภาพ

การร่างภาพลงบนพื้นงานที่ได้สร้างพื้นผิวไว้เรียบร้อยแล้วนั้นเป็น ขั้นตอนที่ต้องอาศัยความแม่นยำพอสมควรเพราะการขยายแบบร่างความคิดที่มี ขนาดเล็กมาเป็นภาพที่มีขนาดใหญ่ขึ้นหลายเท่าเป็นความแตกต่างของขนาด สัดส่วนและโครงสร้างเนื้อที่ที่เพิ่มมากขึ้น รูปทรงที่มีขนาดใหญ่ขึ้น เส้นที่มีความ หนามากขึ้น ซึ่งมีผลต่อความรู้สึกและการมองเห็น ต้องเพิ่มความรอบคอบในการ ทำงานมากยิ่งขึ้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการตรวจสอบภาพโดยมีระยะห่าง พอควรที่จะควบคุมภาพโดยรวมว่ามีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร และทำการ ปรับแก้ไปพร้อมๆกัน

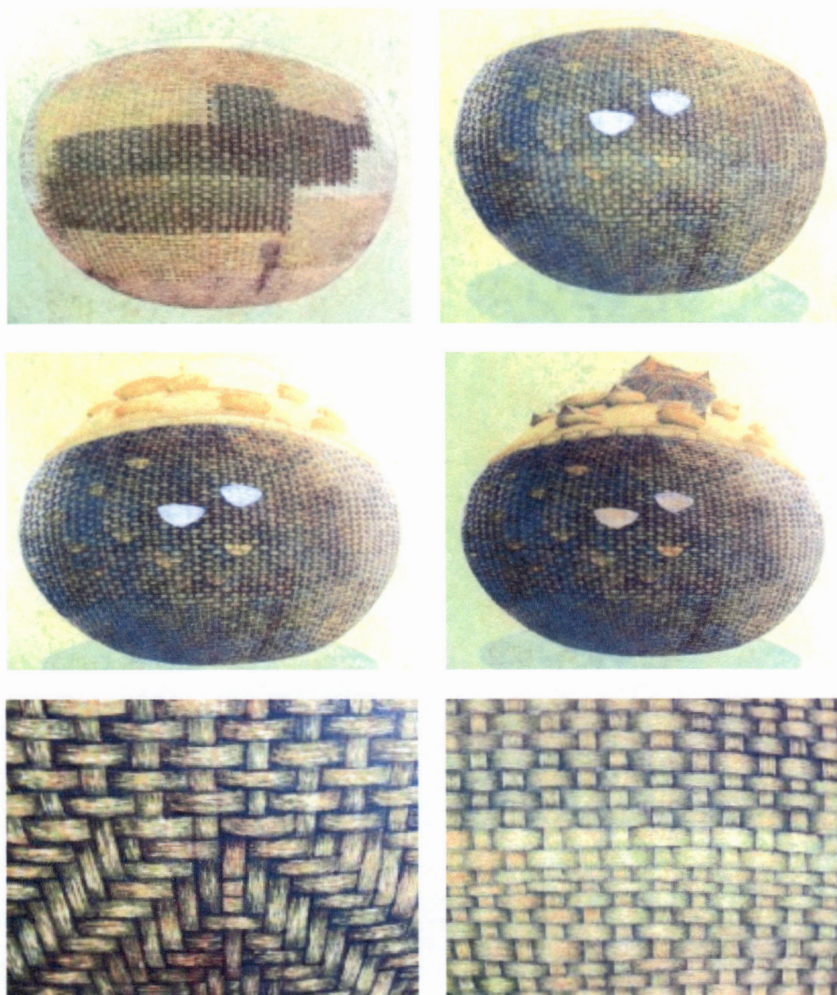
ในการร่างภาพใช้ดินสอสีที่มีโทนสีใกล้เคียงกับ โครงสีของพื้นผิว เพื่อ ไม่ให้เกิดเป็นร่องรอยอันไม่พึงประสงค์มากเกินไป ร่างภาพด้วยความละเอียด ถี่ถ้วน เนื่องจากเป็นรูปทรงของข้าวของเครื่องใช้พื้นบ้านที่มีลักษณะของลายสาน (เครื่องจักสาน) ที่มีความซับซ้อนของเส้นที่ไขว้ไปมาอยู่มากต้องร่างอย่างระมัด ระวังและคอยตรวจสอบความถูกต้องของลายสานอยู่ตลอดเวลา เมื่อร่างภาพ ด้วยดินสอสีเรียบร้อยแล้วใช้สีอะคริลิกในกลุ่มสีเดียวกันกับพื้นผิวของภาพ ผสมน้ำให้เกิดความเจือจางแต่ยังคงให้มีเนื้อสีไว้และร่างทับรอยดินสอสีอีกครั้ง เพื่อคัดเส้นให้มน้ำหนักเข้มข้นเพื่อความชัดเจนของภาพร่างทั้งหมด

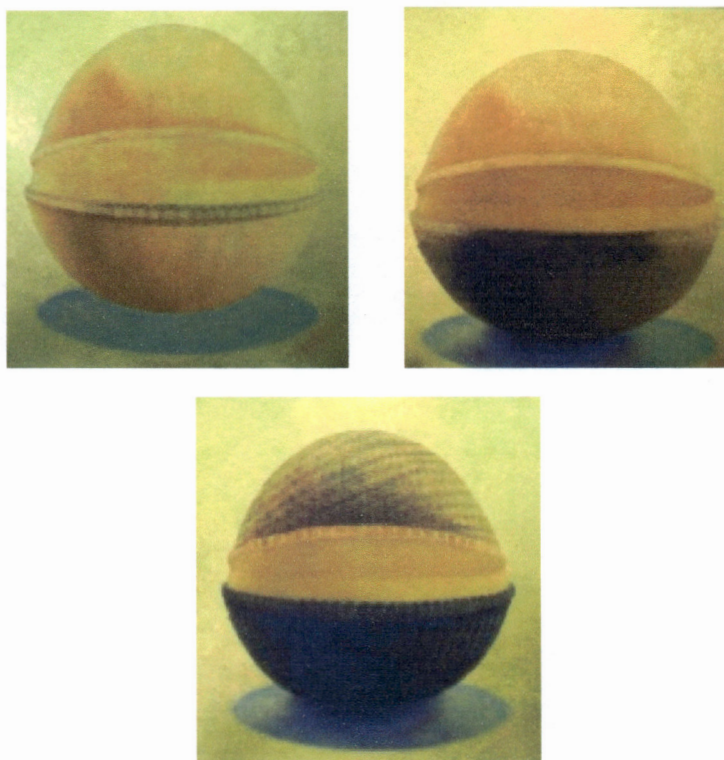
ภาพที่ 25 : ขั้นตอนการร่างภาพด้วยเทคนิคดินสอสีและสีอะครีลิค

3.4.2 การลงสีคูนน้ำหนัก-สีโดยรวม

การลงสีคูนน้ำหนักในภาพซึ่งเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าการร่างภาพ กล่าวคือ การลงสีคูนน้ำหนักนั้นซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากแบบร่างความคิดในข้างต้น ที่สร้างขึ้นจากเทคนิคสีน้ำ ซึ่งเป็นการวางโครงสีโดยรวมไว้แล้ว ทั้งนี้จะเริ่มด้วยสีที่มีน้ำหนักเบา และความเข้มข้นน้อยซึ่งเกิดจากการนำสีผสมกับน้ำในปริมาณมากๆ เพื่อให้เกิดความเจือจางแล้วจากนั้นใช้พู่กันขนาดพอเหมาะค่อยๆ แด้มสีไปตามทิศทางของรูปทรงนั้นๆ กล่าวคือ รูปทรงของเครื่องจักสานเป็นรูปทรงที่เกิดในการแด้มสี เพื่อให้เกิดทิศทางที่ล้อกันไปตามจังหวะที่เหมาะสมทำให้เกิดความเป็นเอกภาพของเส้น กับรูปทรงอีกด้วย

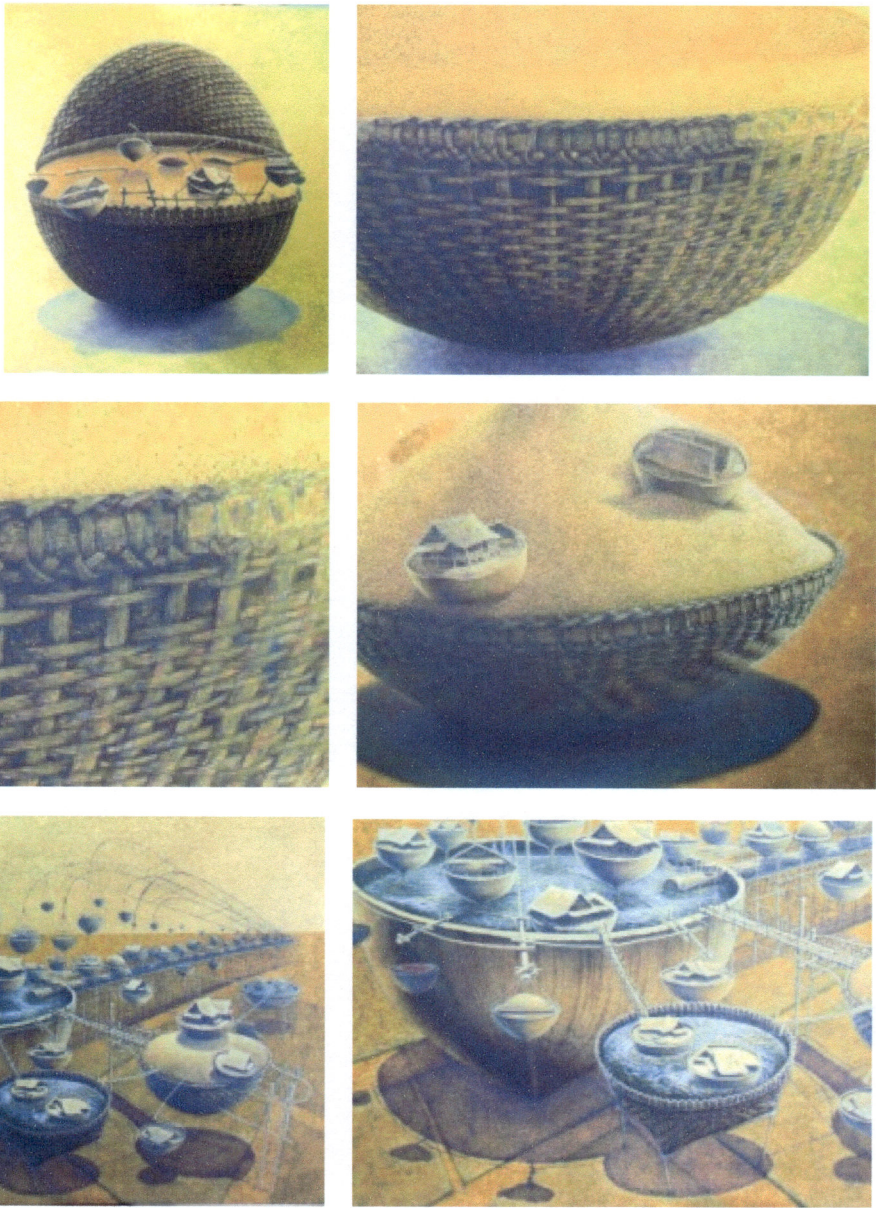
ภาพที่ 26 : การลงสีคูนน้ำหนักโดยรวม

ภาพที่ 27 : การลงสีคูนน้ำหนักโดยรวม

3.4.3 การคัด เน้นน้ำหนัก

น้ำหนักของสีซึ่งอาจรวมค่าน้ำหนักของแสงเงาด้วยก็ได้ มีความสำคัญมาก เป็นลำดับต่อมาเพราะมีผลต่อภาพผลงานในแง่ความครบถ้วนสมบูรณ์ อาจกล่าวได้ว่าภาพจะสมบูรณ์หรือไม่สมบูรณ์สามารถพิจารณาได้จากน้ำหนักของสี และแสงเงาได้เลย การเน้นน้ำหนักสี และแสงเงาในภาพผลงานให้มีความเข้มข้นจัดเนื่องจากมีความต้องการให้บรรยากาศของภาพคล้ายกับแสงพระอาทิตย์ส่องมากระทบวัตถุ และเป็นแสงที่จัดทำให้เกิดเงาตกกระทบที่เข้มตามเหตุและผลของมัน เทคนิคที่ให้คัดเน้นน้ำหนักของภาพจะค่อยๆ เริ่มจากสีที่มีน้ำหนักเบา เชื่อมโยงกับขั้นตอนการคูนน้ำหนักโดยรวม แล้วค่อยๆ เติมน้ำหนักของวัตถุมีน้ำหนักเข้มชัดเด่นขึ้นมา เหตุผลสำคัญที่เริ่มเติมน้ำหนักจากน้ำหนักเบา เพราะถ้ามีข้อผิดพลาดใดๆ สามารถแก้ไขปัญหาก็ได้ง่าย ความสำคัญอีกประการหนึ่งของการคัดเน้นน้ำหนักคือ ทักษะฝีมือที่ต้องรู้น้ำหนักมือของตนเองเป็นสำคัญต้องสามารถบังคับได้ตามจิตใจและความคิดรู้จักหนัก รู้จักเบา จะสามารถคูนน้ำหนักในภาพได้ดีตามความต้องการ

ภาพที่ 28 : การตัก เน้นน้ำหนัก

3.4.4 การเก็บรายละเอียด

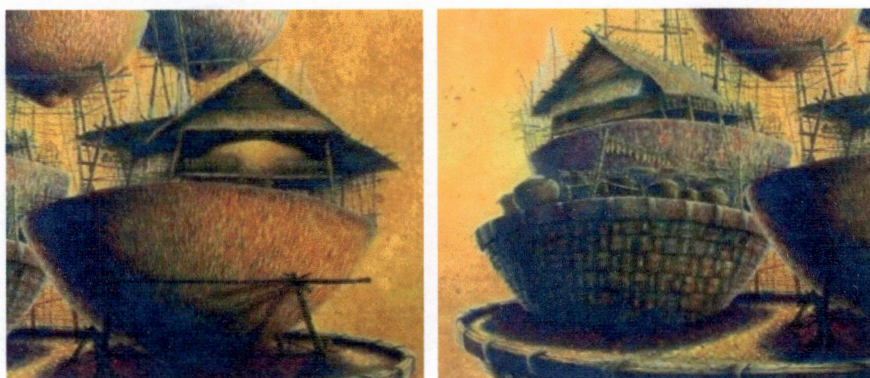
การเก็บรายละเอียดในผลงานเป็นสิ่งที่ควรทำเป็นธรรมดาของการสร้างงานศิลปะอยู่แล้ว ซึ่งการเก็บรายละเอียดนั้นก็ขึ้นอยู่กับความต้องการของแต่ละบุคคลในภาพผลงานชุดนี้ต้องการให้ภาพมีความสมบูรณ์มากพอสมควรจึงต้องใช้ระยะเวลาในการเก็บรายละเอียดค่อนข้างมาก เนื่องจากเนื้อหาในผลงานเป็นรูปทรงข้าวของเครื่องใช้หรือเครื่องจักสานซึ่งมีรายละเอียดสูง และสิ่งสำคัญที่มีความเชื่อมโยงจากขั้นตอนแรกคือการร่างภาพ ถ้าการร่างภาพไม่มีระบบระเบียบแบบแผนอย่างเป็นขั้นเป็นตอน จะส่งผลมาถึงขั้นตอนการเก็บรายละเอียดเพราะจะทำให้การเก็บรายละเอียดเป็นไปด้วยความยากลำบากจากความซับซ้อนของเส้นสานที่ไขว้ไปมา

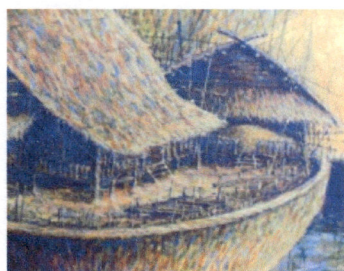
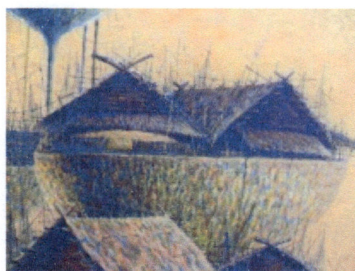
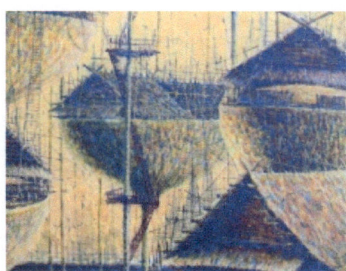
ภาพที่ 29 : การเก็บรายละเอียด

3.5 ผลงานสร้างสรรค์

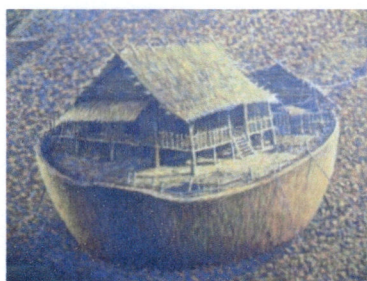
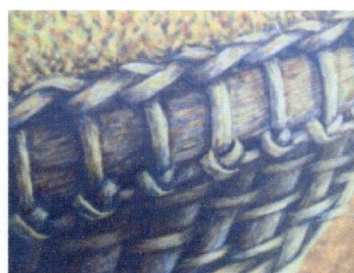
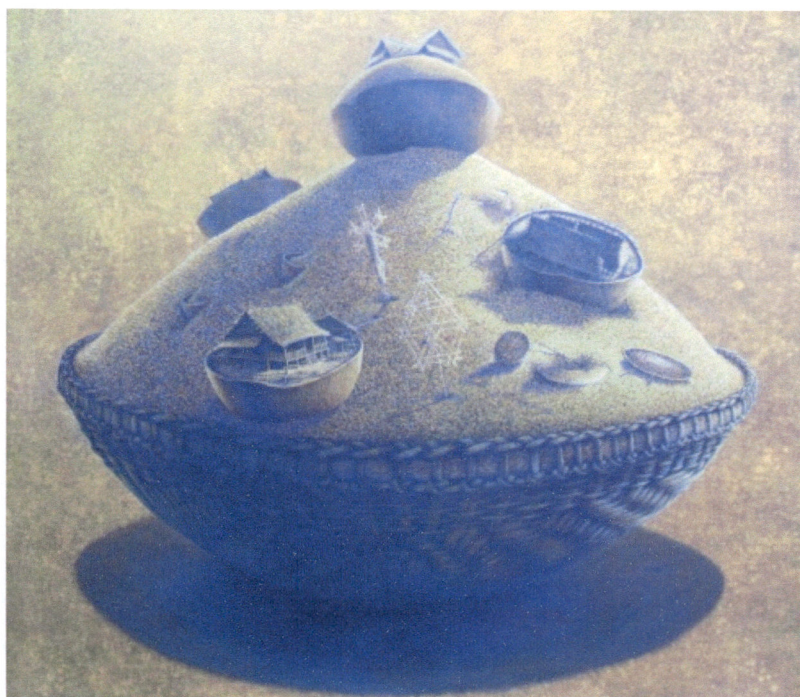
ผลงานวิจัยและสร้างสรรค์ หัวข้อ “ภาพลักษณ์แห่งความอุดมสมบูรณ์จากความปิติสุขในวิถีชนบทไทย” นี้เป็นการศึกษา วิจัย ที่มีความเป็นมา และเนื้อหา เกี่ยวข้องกับความสงบสุขของวิถีชีวิตชนบท ซึ่งเป็นการนำเสนอผลงานในรูปแบบงานจิตรกรรมที่เป็นแบบเฉพาะตนมีจำนวนผลงานทั้งหมด 7 ชิ้น โดยเรียงลำดับและพัฒนาอย่างต่อเนื่องซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

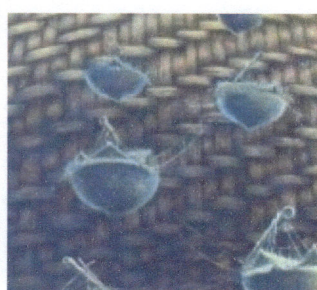
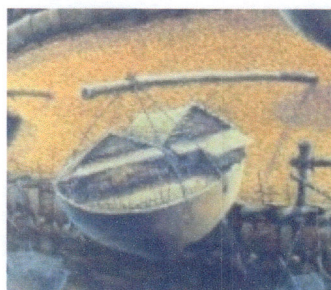
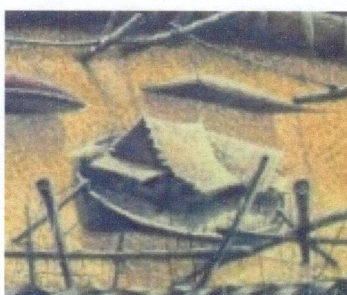
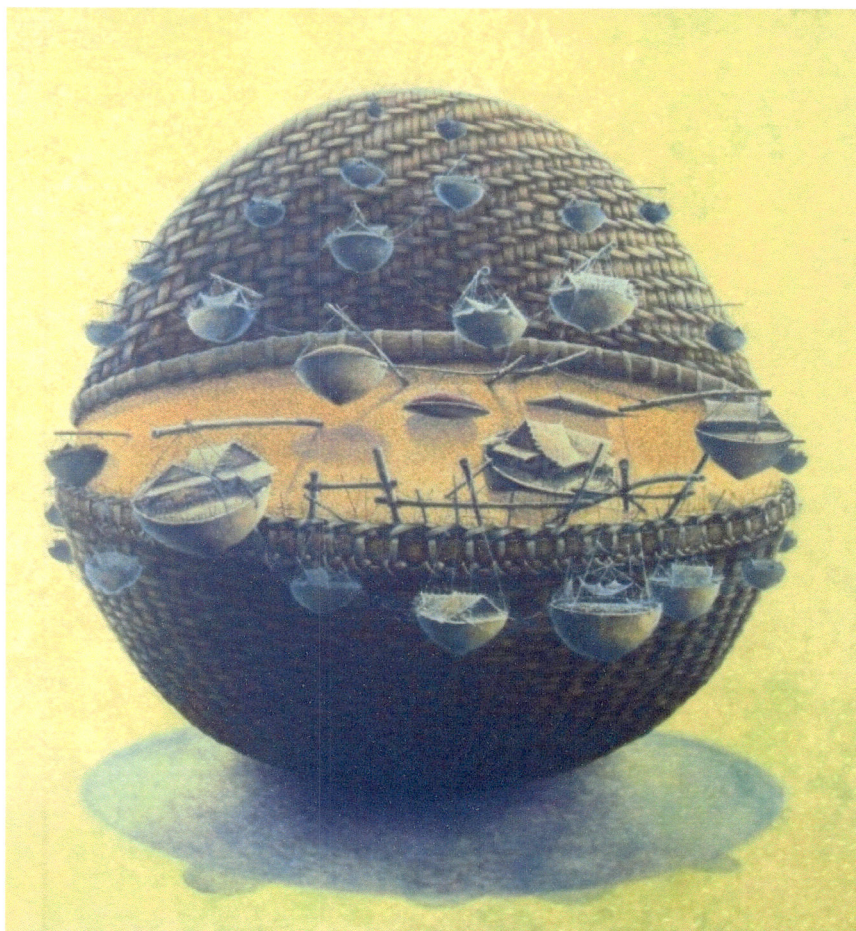
ภาพที่ 30 : ผลงานสร้างสรรค์ ชิ้นที่ 1

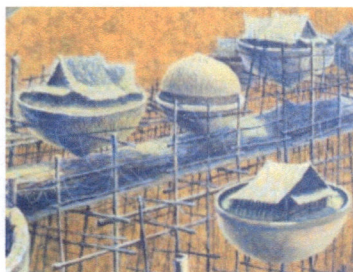
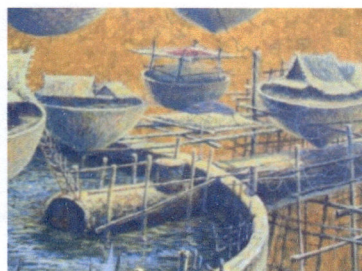
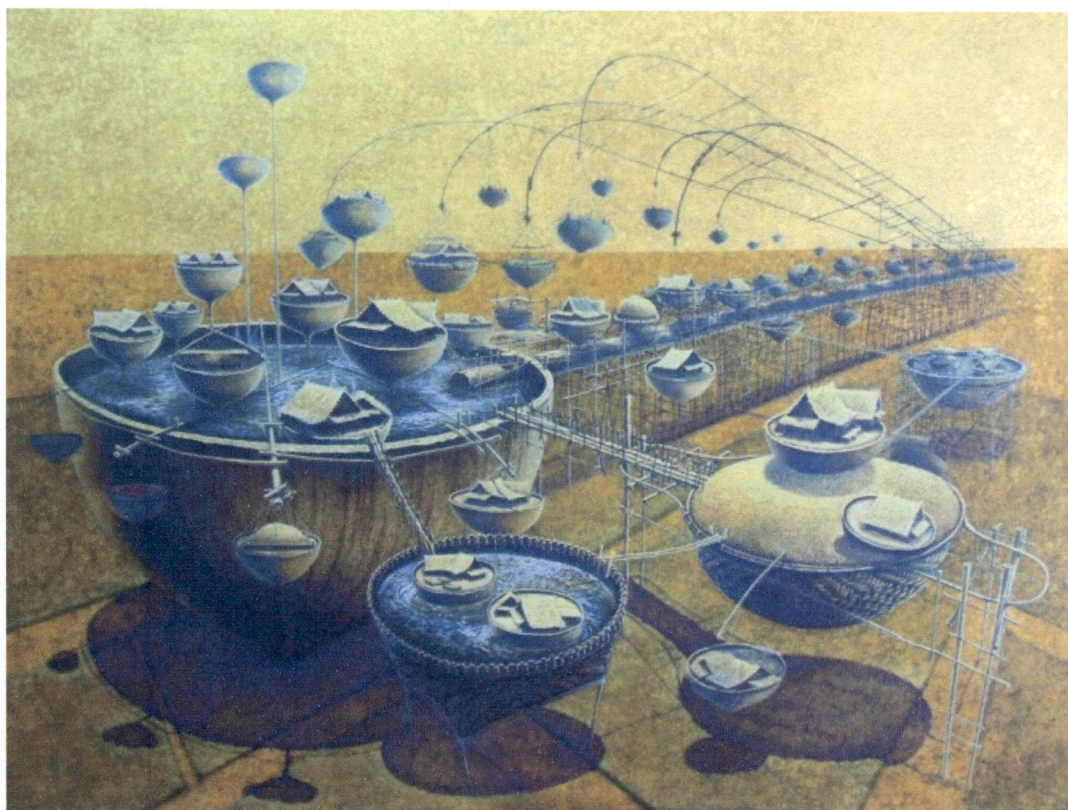
ภาพที่ 31 : ผลงานสร้างสรรค์ ชั้นที่ 2

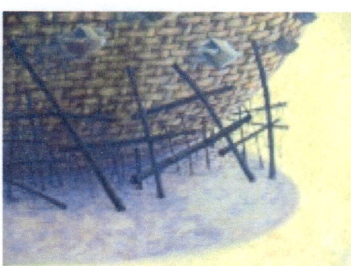
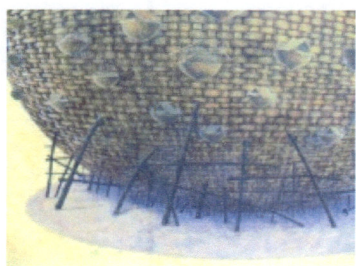
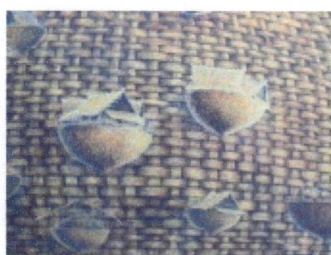
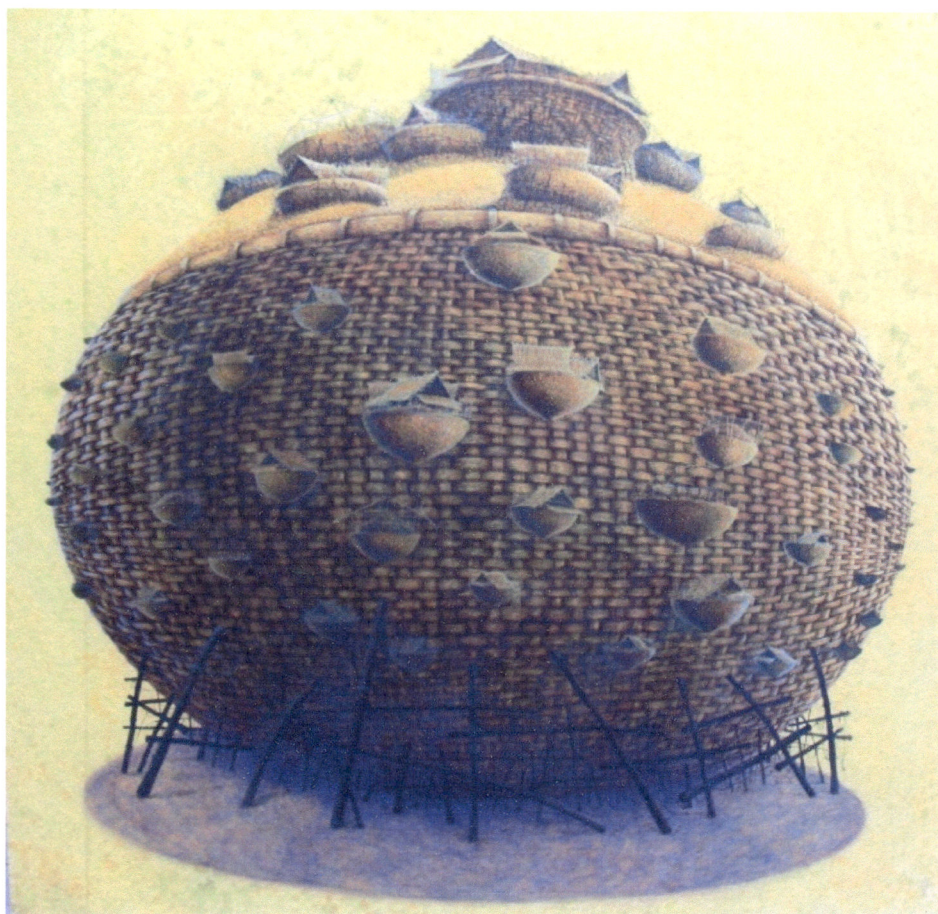
ภาพที่ 32 : ผลงานสร้างสรรค์ ชั้นที่ 3

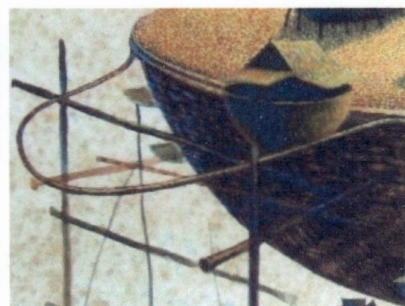
ภาพที่ 33 : ผลงานสร้างสรรค์ ชั้นที่ 4

ภาพที่ 34 : ผลงานสร้างสรรค์ ชั้นที่ 5

ภาพที่ 35 : ผลงานสร้างสรรค์ ชั้นที่ 6

ภาพที่ 36 : ผลงานสร้างสรรค์ ชั้นที่ 7

บทที่ 4

การวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์

การวิจัยและสร้างสรรค์ผลงานในหัวข้อ “ภาพลักษณ์แห่งความอุดมสมบูรณ์จากความสุขในวิถีชนบทไทย” ซึ่งได้แรงบันดาลใจ และที่มาของเรื่องราว เนื้อหา จากความสงบสุขที่เกิดขึ้นตามวิถีการดำเนินชีวิตในชนบทไทยที่นำเสนอผลงานในลักษณะของงานจิตรกรรม 2 มิติ ที่มีรูปแบบกึ่งจริงกึ่งคิดฝัน (Surrealism) ซึ่งมีผลงานทั้งหมดจำนวน 7 ชิ้น โดยมีการนำทัศนธาตุที่มีความสำคัญมาใช้ในการสร้างสรรค์เพื่อเป็นการแสดงออกและถ่ายทอด ความคิด จินตนาการ อารมณ์ ความรู้สึกที่ออกมาในรูปธรรม ที่สามารถสัมผัสรับรู้ได้ คือ รูปทรง เส้น สี น้ำหนัก พื้นผิว โดยมีการวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์ ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ทัศนธาตุ

4.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบศิลป์

4.3 การวิเคราะห์คุณค่า และการแสดงออก

4.1 การวิเคราะห์ทัศนธาตุ

ในการสร้างสรรค์ผลงานที่เป็นการแสดงออกและถ่ายทอดผ่านความคิด จินตนาการ อารมณ์ ความรู้สึกที่ออกมาเป็นผลในรูปธรรมนั้นจำเป็นต้องเลือกใช้ทัศนธาตุต่างๆที่มีความสำคัญและไปในทิศทางเดียวกับแนวความคิด ดังนั้นในผลงานจึงปรากฏทัศนธาตุที่สามารถสัมผัสรับรู้ได้ คือ รูปทรง เส้น สี น้ำหนัก พื้นผิว พื้นที่ว่าง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

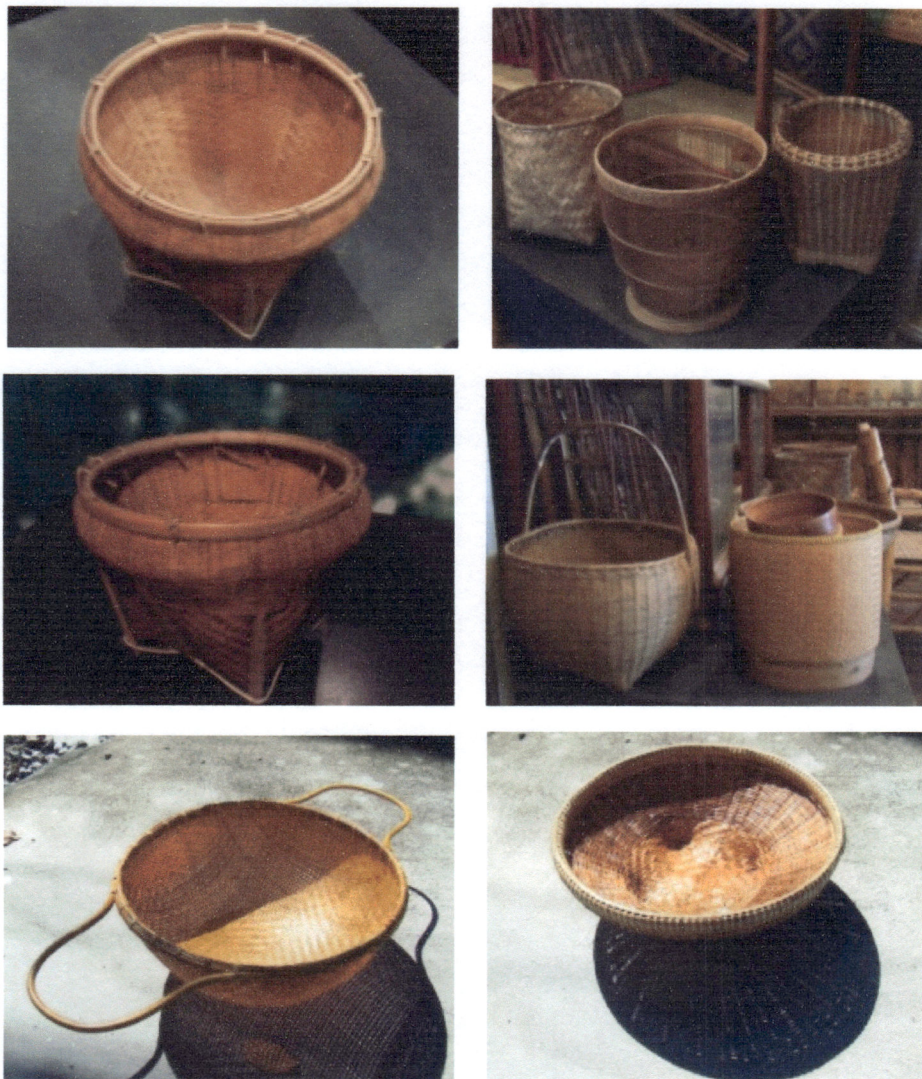
รูปทรง (Form) คือส่วนที่เป็นรูปธรรมของงานศิลปะเป็นตัวการสำคัญที่สื่อความหมาย เนื้อหา จากศิลปินไปสู่ผู้ดู ซึ่งผลงานวิจัยสร้างสรรค์ชุดนี้ รูปทรงที่ใช้เป็นรูปทรงที่ได้รับแรงบันดาลใจจากวิถีชีวิตชนบท และเป็นจุดเริ่มต้นนำไปสู่การค้นหารูปทรงต่างๆที่อยู่ในการดำเนินชีวิตของคนชนบท เช่น ที่พักอาศัย อุปกรณ์ วัสดุ ข้าวของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน รวมถึงเครื่องทำมาหากิน เป็นต้น จึงมีความต้องการนำรูปทรงเหล่านี้มาเป็นสื่อกลางในการนำเสนอ ความคิด เนื้อหา จินตนาการ ที่ผสมผสาน อารมณ์ ความรู้สึก โดยคัดเลือกเฉพาะรูปทรงที่สามารถสื่อความหมายซึ่งนำไปสู่การแสดงออกได้ตรงกับแนวความคิดและวัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์ ซึ่งจะกล่าวถึงที่มาของการเลือกรูปทรงในผลงานดังต่อไปนี้

แนวความคิดในการเลือกใช้รูปทรง

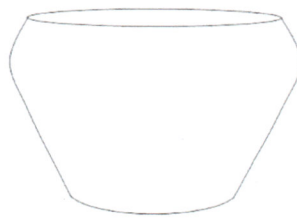
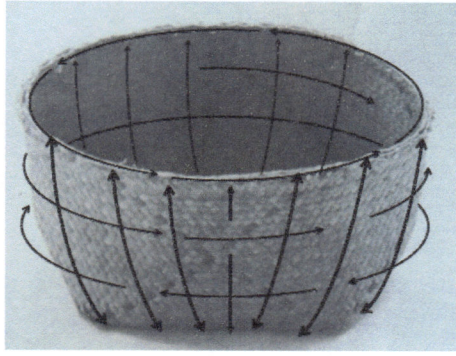
จากที่มาของความคิด แรงบันดาลใจ เรื่องราว เนื้อหาต่างๆที่มีความเกี่ยวข้องกับ ความสงบสุขในวิถีชีวิตชนบทอันเนื่องจากความอุดมสมบูรณ์ของพืชพรรณธัญญาหาร ความบริสุทธิ์ ของดิน น้ำ และสิ่งแวดล้อมด้วยธรรมชาติที่ก่อให้เกิดความอบอุ่น ปิติสุข อย่างบริสุทธิ์ที่แท้จริง ดังนั้นจึงมีความต้องการจะนำรูปทรงข้าวของเครื่องใช้พื้นบ้านที่ ร่วมอยู่ในการดำเนินชีวิตประจำวันของคนชนบท โดยเฉพาะของใช้ที่ไว้สำหรับ บรรจु เก็บรักษาอาหารหรือพืชพรรณ ธัญญาหารเอาไว้เพื่อประทังชีวิตในการดำรงชีพต่อไป ซึ่ง รูปทรงเหล่านี้สามารถแสดงถึงสมบูรณ์ของชีวิตที่พอเพียงได้

วิธีคิดในการใช้รูปทรงหลัก

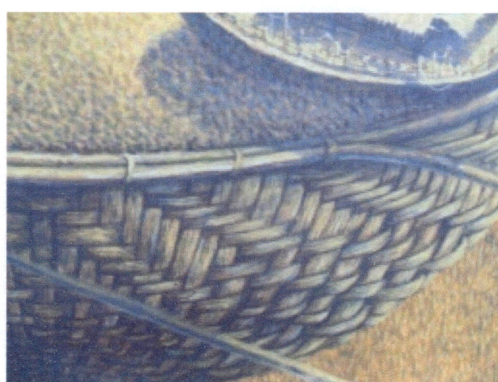
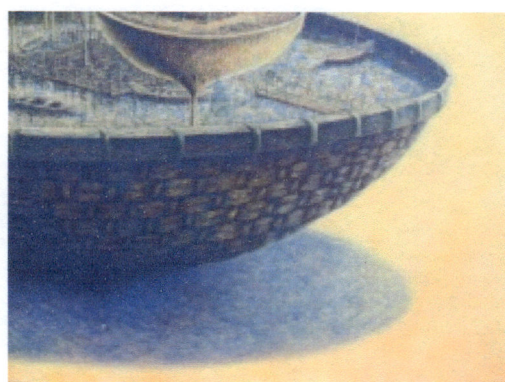
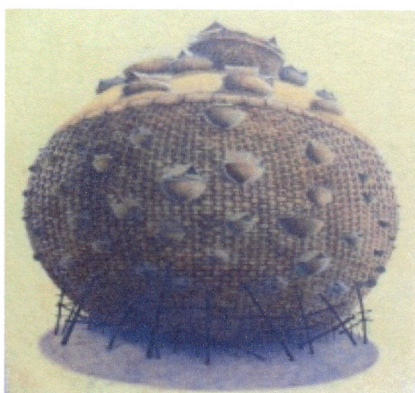
จากที่ได้กล่าวมาข้างแล้วในเรื่องการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อค้นหารูปทรงหลักใน บทที่ 3 ซึ่งเป็นรูปทรงที่มีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่งที่ปรากฏเด่นชัดในภาพผลงานโดย นำรูปทรงของ ข้าวของเครื่องใช้พื้นบ้านมานำเสนอเป็นเนื้อหาหลักของภาพ อันเป็นผล มาจากแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องวิถีชีวิตชนบท แต่ยังคงมีวิธีการนำรูปทรงมาใช้ ซึ่งเกิดจากการมองเห็นวัตถุแล้วนำมาสู่การคิดวิเคราะห์พิจารณาถึงเหตุและผลในการนำ รูปทรงเหล่านี้มาใช้เป็นรูปทรงหลัก และเพื่อเป็นการเพิ่มเติม ส่งเสริมแนวความคิดอย่าง เป็นระบบมากขึ้น กล่าวคือด้วยคุณลักษณะและคุณสมบัติของข้าวของเครื่องใช้ พื้นบ้านในที่นี้หมายถึงของใช้สำหรับไว้บรรจुอาหารหรือธัญพืช เช่น กระบุง กระป๋อม กระจาด เป็นต้น ซึ่งเป็นวัตถุที่มีหน้าที่รองรับสิ่งของที่เป็นการนำไปบรรจุหรือใส่ ถ้าจะ มองวัตถุเหล่านี้ในมุมมองของศิลปะโดยการวิเคราะห์ผ่านหลักทัศนธาตุ ก็คงจะกล่าวได้ ว่าวัตถุเหล่านี้ส่วนใหญ่มีพื้นฐานรูปทรงมาจากทรงกระบอกที่ปรากฏเส้น โครงสร้างเป็น โค้งโอบล้อมโดยรอบ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นรูปลักษณะภายนอกของเครื่องใช้พื้นบ้านจะต่างกัน ไปตามรูปความคิดต่างๆ รวมถึงวัสดุคิบทที่นำมาใช้สร้าง เมื่อนำสิ่งของ บรรจุหรือใส่ลง ไปจะเกิดน้ำหนักเพิ่มขึ้นและส่งผลให้เกิดการขยายตัวของรูปทรงจึงทำให้ลักษณะของ เส้นรอบนอกเกิดการขยายตัวขึ้นและแปรเปลี่ยนไปบ้างก็คล้ายทรงกลม บ้างก็คล้ายทรง สีเกิดปริมาตรความ โกงมนมากขึ้นอันเป็นผลทำให้เส้นโค้งโอบล้อมโดยรอบให้ ความรู้สึก อิ่มเอิบ เจริญเติบโตที่สามารถแสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ได้

ภาพที่ 37 : ลักษณะของเครื่องจักสานที่นำมาใช้เป็นรูปทรงหลัก

ภาพที่ 38 : การวิเคราะห์รูปทรงเครื่องจักสานเพื่อนำมาสู่วิธีคิดในการใช้รูปทรงหลัก

ภาพที่ 39 : รายละเอียดของรูปทรงหลักในภาพ

วิธีคิดในการใช้รูปทรงรอง

ลักษณะของรูปทรงรองที่เลือกมาใช้นั้นเป็นรูปทรง กะลามะพร้าว และรูปทรงบ้าน (กระท่อม) ซึ่งในสองส่วนนี้มีความหมายและ นัยยะที่แฝงไว้เป็นสัญลักษณ์แทนค่านิยมทางความรู้สึก จินตนาการในผลงาน ที่มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

กะลามะพร้าว

กะลาเป็นสิ่งที่หลงเหลือจากการใช้ประโยชน์ของมะพร้าว ซึ่งได้แก่การประกอบอาหารทั้งคาวและหวาน โดยเฉพาะคนไทยที่ใช้ชีวิตตามชนบทที่ส่วนใหญ่ประกอบอาหารรับประทานเองในครัวเรือน นอกจากนั้น กะลายังสามารถปรับเปลี่ยนทำเป็นเครื่องใช้ในครัวเรือนได้เป็นอย่างดี ฉะนั้นเป็นธรรมดาที่ทุกๆ ครัวเรือนจะมี กะลา

จากสิ่งที่กล่าวมานั้นทำให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่เกิดเป็นสัญลักษณ์แทนค่าความเรียบง่ายตามวิถีชีวิตชนบทได้

ภาพที่ 40 : กะลามะพร้าวที่นำมาใช้เป็นรูปทรงรองในภาพ

ภาพที่ 41 : กะลามะพร้าวที่นำมาใช้เป็นรูปทรงรองในภาพ

บ้าน (กระท่อม)

เป็นรูปแบบสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นของไทย หรือที่เรียกว่าเรือนเครื่องผูกที่ใช้วัสดุจากธรรมชาติที่หาได้ง่ายตามท้องถิ่นนั้นๆ เช่น แฝก ใบมะพร้าว ใบจาก ใบตาล ใบตองตึง เป็นต้น ซึ่งใช้กรรมวิธีในการสร้างโดยใช้การ ผูก รัด มัด โครงสร้างหลักของเรือนเพื่อให้เกิดความแน่นหนา ซึ่งเป็นภูมิปัญญาของชาวบ้านที่ทำให้เกิดความงามแบบธรรมชาติ

บ้านเป็นสถานที่เพาะบ่มความสุข ความอบอุ่นในครอบครัว ถึงจะมีสภาพเป็นเช่นไรก็ตาม ถ้าอาศัยอยู่แล้วเกิดความสุขกาย สุขใจ ก็เพียงพอแล้ว ที่มีคำกล่าวไว้ว่า “บ้าน คือวิมาน”

จากความสำคัญดังกล่าวจึงมีความต้องการนำรูปทรงบ้าน ซึ่งเป็นสัญลักษณ์แห่งความสุขในครอบครัว ตามวิถีชีวิตชนบทมาประกอบในผลงาน

ภาพที่ 42 : เรือนเครื่องผูกนำมาใช้เป็นรูปทรงรองในภาพ

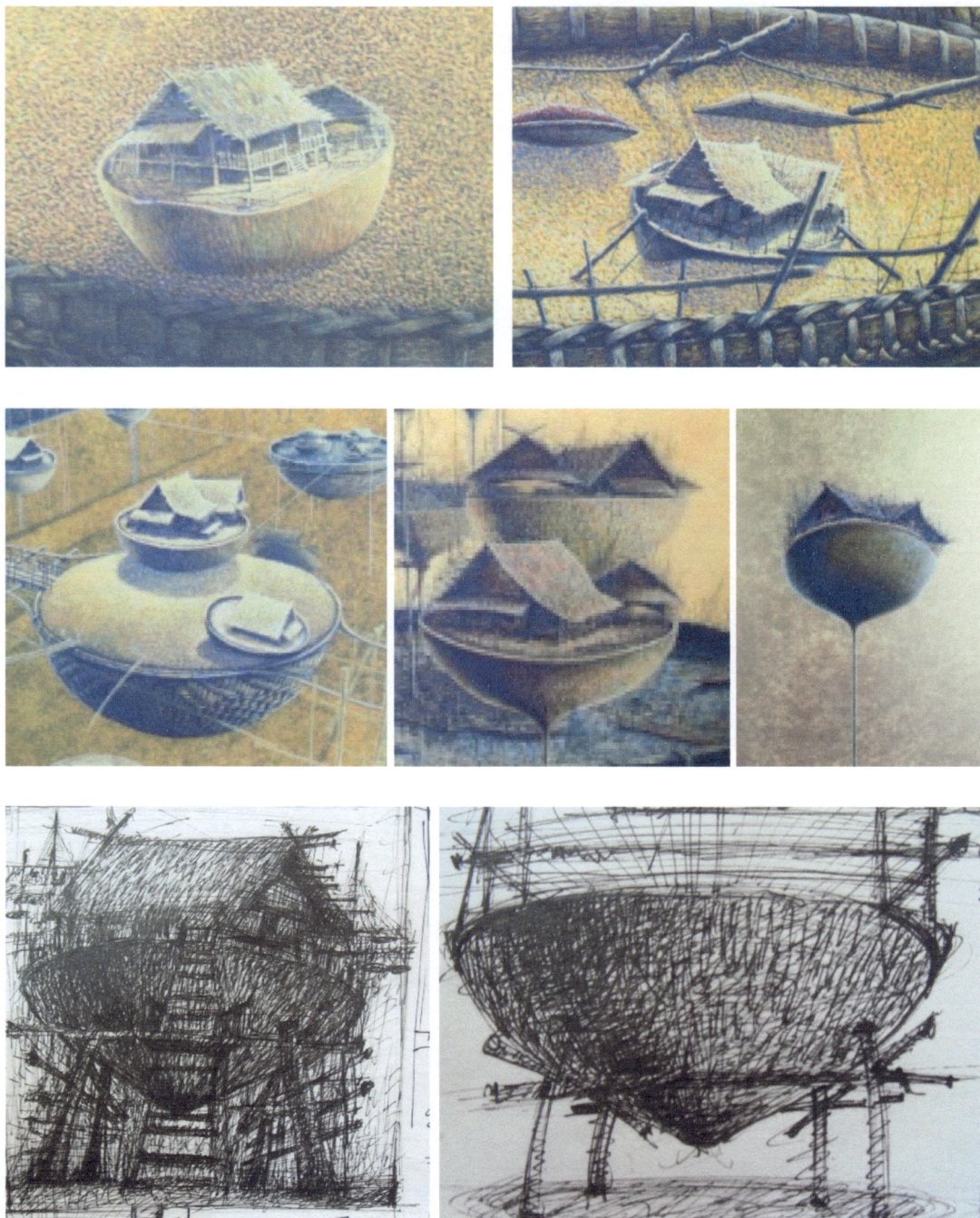

ภาพที่ 43 : เรือนเครื่องผูกนำมาใช้เป็นรูปทรงรองในภาพ

วิธีคิดในการประกอบรูปทรงรอง

จากที่มาความหมายและความสำคัญต่างๆของการเลือกใช้รูปทรงรองที่เป็นรูปทรงกะลา บ้าน (กระท่อม) ซึ่งมีที่มาและความหมายแยกเป็นสองส่วน จึงมีความต้องการที่จะนำ รูปทรงทั้งสองส่วนนี้มาประกอบกันและทำให้เกิดความหมายไปในทิศทางเดียวกับ แนวความคิด แต่ยังคงคุณค่าของความหมายเดิมไว้

จากความหมายของกะลาที่ทำให้เกิดความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตที่เรียบง่าย เป็น ธรรมชาติสามัญ และบ้าน(กระท่อม)ที่เป็นสัญลักษณ์ของความ สุข ความอบอุ่นในครอบครัว เมื่อนำทั้งสองสิ่งนี้มาประกอบกัน และ มีชื่อเรียกใหม่ว่า “วิมานกะลา” ที่มีความหมายแทน ค่าการใช้ชีวิตด้วยความเรียบง่าย อย่างพอเพียง ก็สามารถพบกับความสุขที่แท้จริงได้

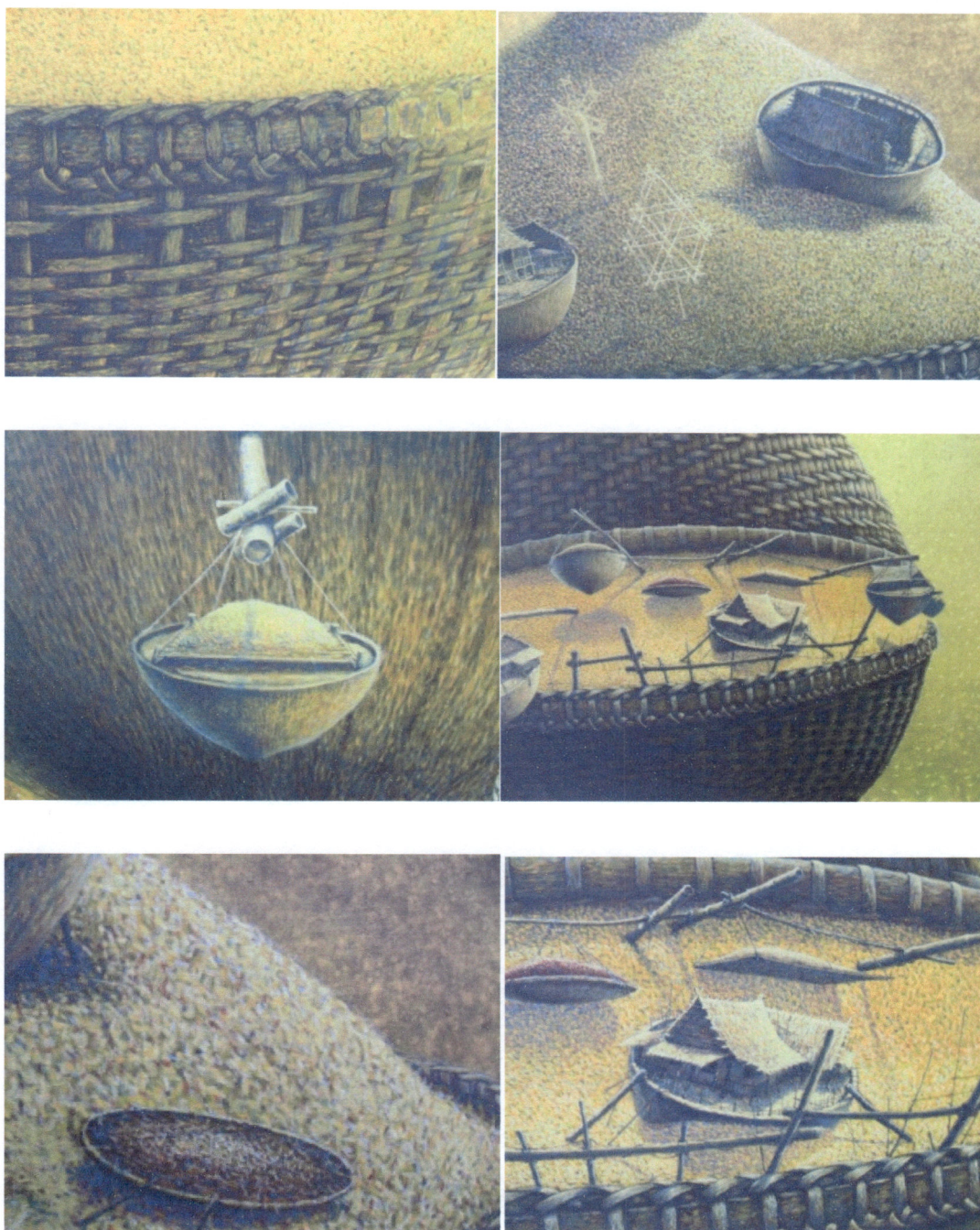
ภาพที่ 44 : การนำรูปทรงกะลามะพร้าวมาประกอบกับรูปทรงเรือนเครื่องผูก
เพื่อนำมาใช้เป็นรูปทรงรองในภาพ

วิธีคิดในการใช้รูปทรงย่อย (รูปทรงที่เป็นรายละเอียดต่างๆ)

นอกจากรูปทรงหลัก รูปทรงย่อย ที่เป็นจุดเด่น และเนื้อหาหลักของผลงานแล้วยังคงมีรูปทรงที่เป็นส่วนประกอบในรายละเอียดต่างๆ ซึ่งรูปทรง เหล่านี้ มีความหมายและความเกี่ยวเนื่องไปในทางทิศเดียวกับ แนวความคิดในการสร้างสรรค์ โดยนำรูปทรง ข้าวของเครื่องใช้ เครื่องมือทำมาหากิน และส่วนประกอบที่เป็นรายละเอียดจำพวกพืชพรรณธัญญาหารหรือพืชผลทางการเกษตร ทั้งนี้เพื่อความสมบูรณ์ขององค์ประกอบในผลงาน

ภาพที่ 45 : เมล็ดธัญพืชที่ใช้เป็นต้นความคิดของรูปทรงย่อย

ภาพที่ 46 : รูปทรงที่เป็นส่วนประกอบของรายละเอียดต่างๆ

เส้น (Line)

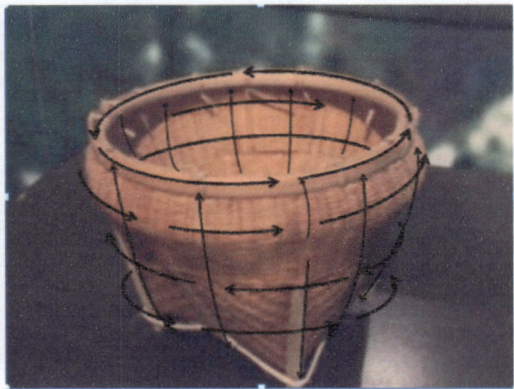
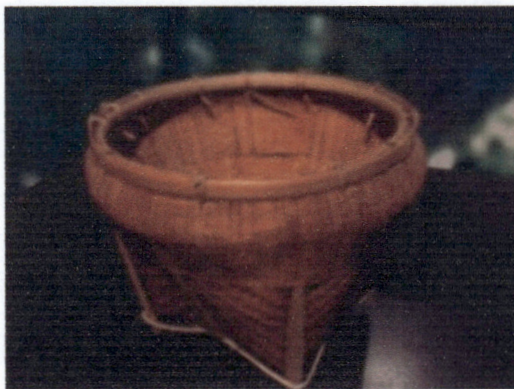
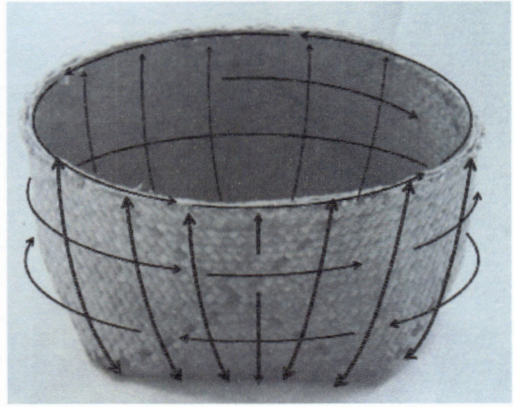
เส้นเป็นทัศนธาตุที่สำคัญ และเป็นทัศนธาตุเริ่มแรกในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรม ซึ่งจะปรากฏขึ้นในงานศิลปกรรมทุกๆแขนงทั้งตั้งใจและไม่ตั้งใจ ดังนั้นในผลงานวิจิตรและสร้างสรรค์ชุดนี้ เส้นจึงปรากฏเด่นชัดขึ้น โดยมีลักษณะ ตรง โค้ง คด ซึ่งมีทิศทางต่างกัน แนวราบ แนวตั้ง แนวเฉียง แนวทแยง และมีขนาดที่แตกต่างกันไปตามการจัดองค์ประกอบ ซึ่งมีตำแหน่ง ใกล้ กลางไกล เพื่อให้เกิดระยะ หรือมิติในผลงาน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เส้นโครงสร้าง (Structural Line)

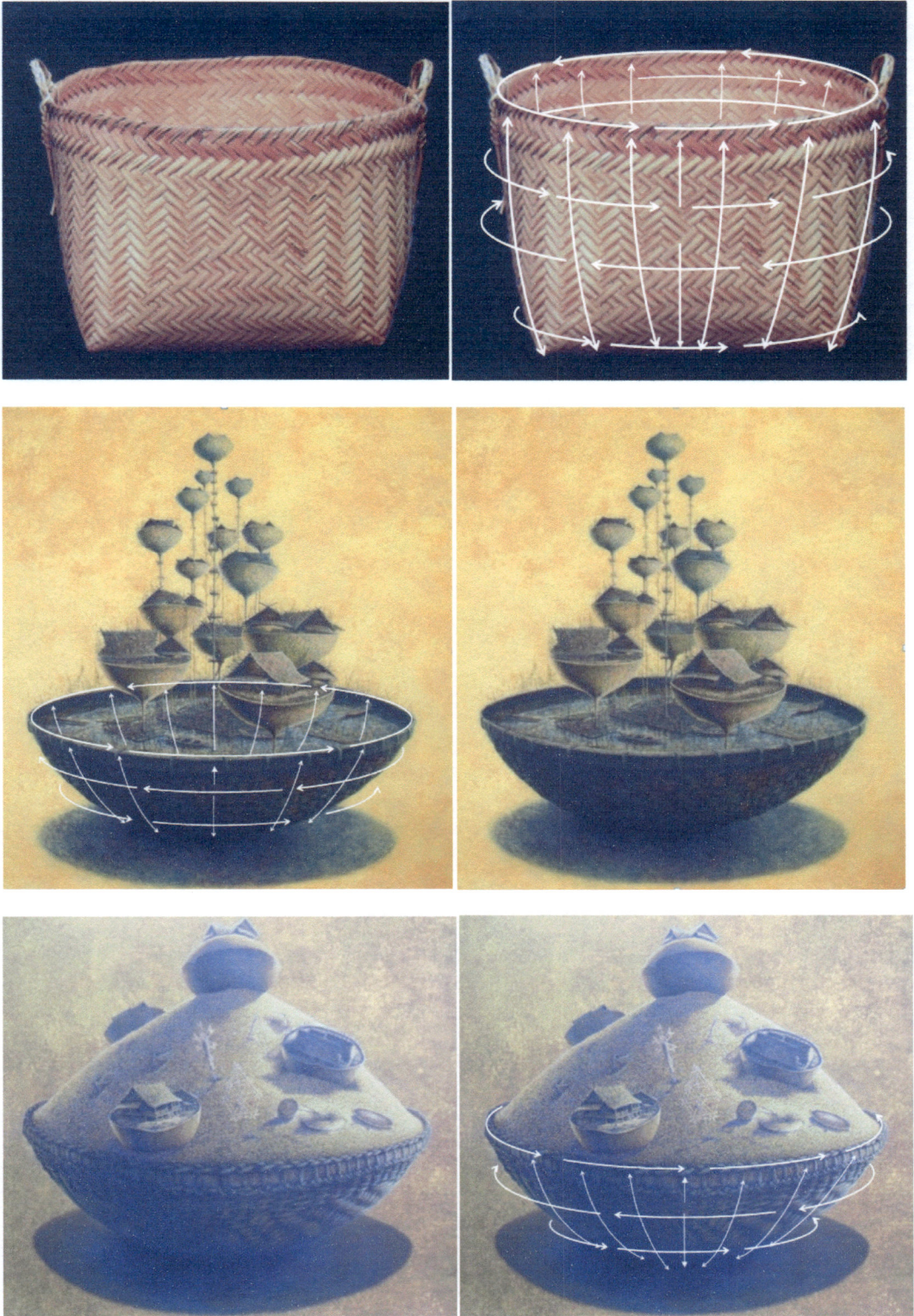
คือเส้นที่มองไม่เห็นด้วยตา ซึ่งเป็นเส้นที่เกิดขึ้นในจินตนาการที่ผู้ดูจะรู้สึก ประติดปะต่อเชื่อมโยงจากจุดหนึ่งไปอีกจุดหนึ่งเส้นชนิดนี้จะเดินทางด้วยความรู้สึก ซึ่งเป็นลักษณะ ของเส้นที่สำคัญมากอันหนึ่งในงานศิลปกรรม

เส้นแกนของรูปทรง

เส้นแกนในผลงานชุดนี้ปรากฏเด่นชัด ซึ่งเป็นเส้นแกนที่เกิดขึ้นในรูปทรงหลักของผลงาน

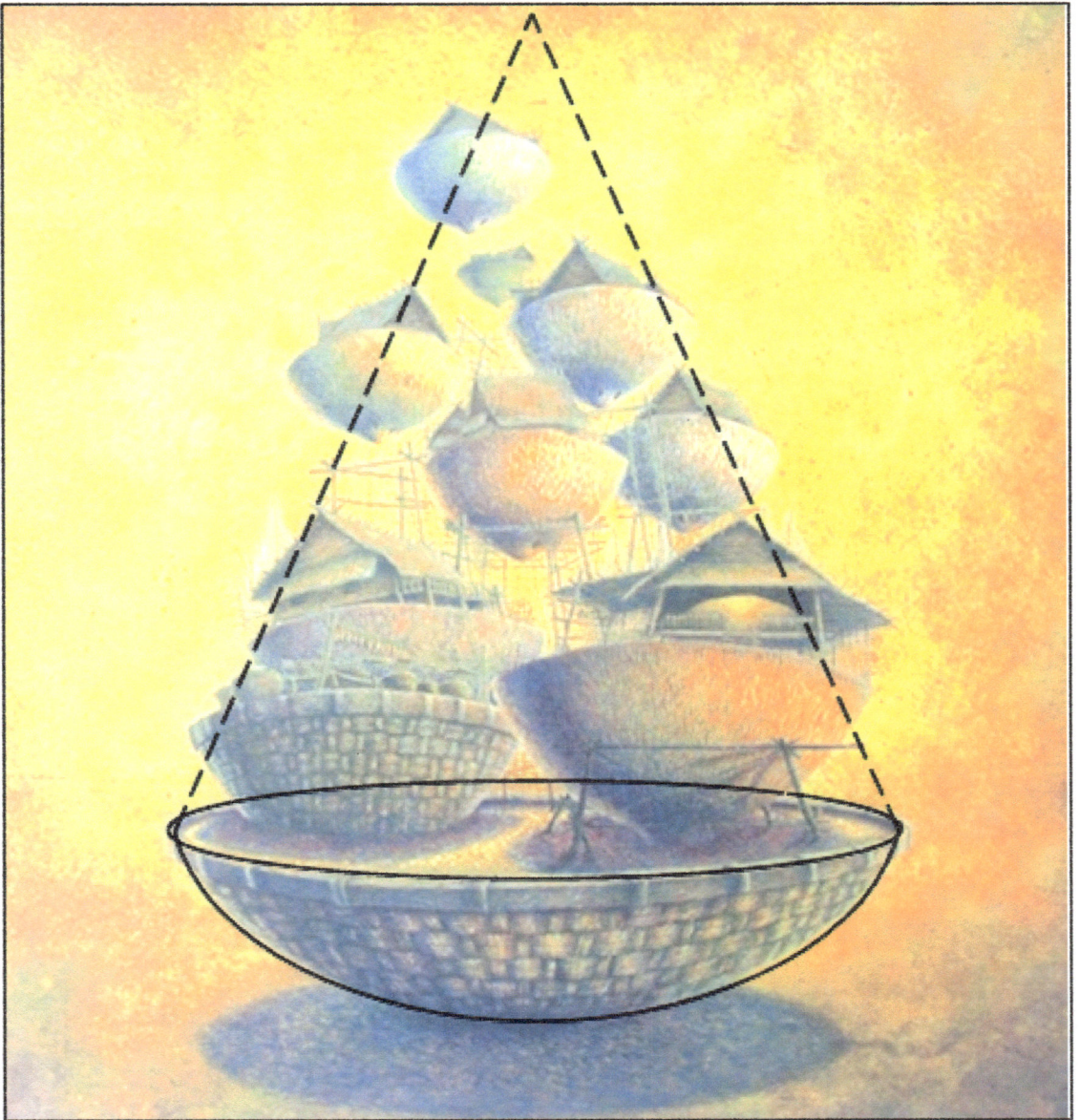
ภาพที่ 47 : การวิเคราะห์เส้น โครงสร้าง (เส้นแกนของรูปทรง)

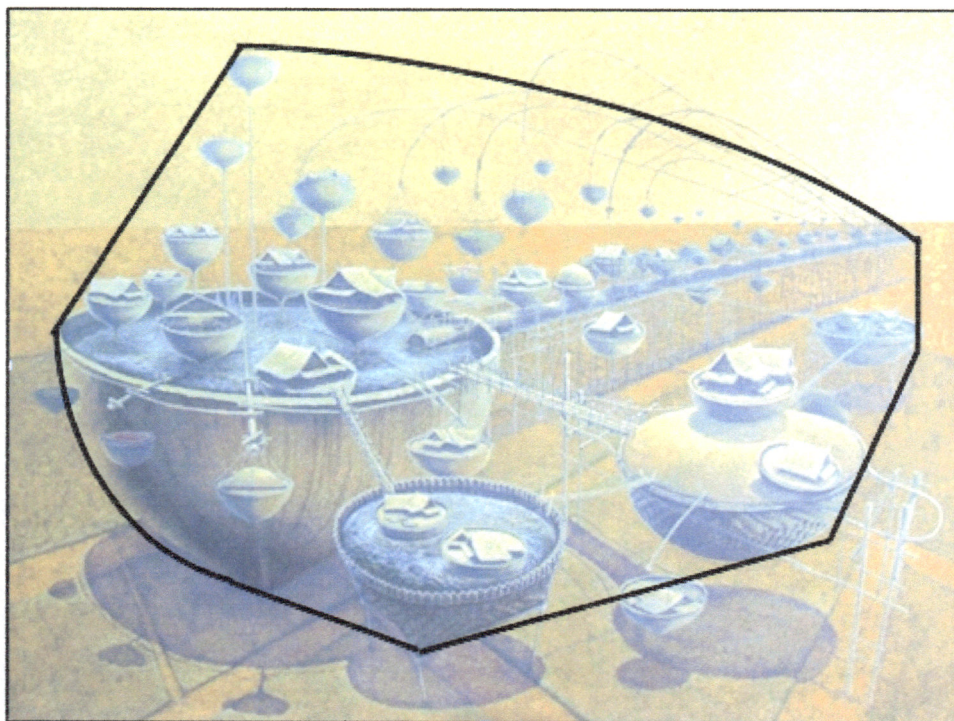
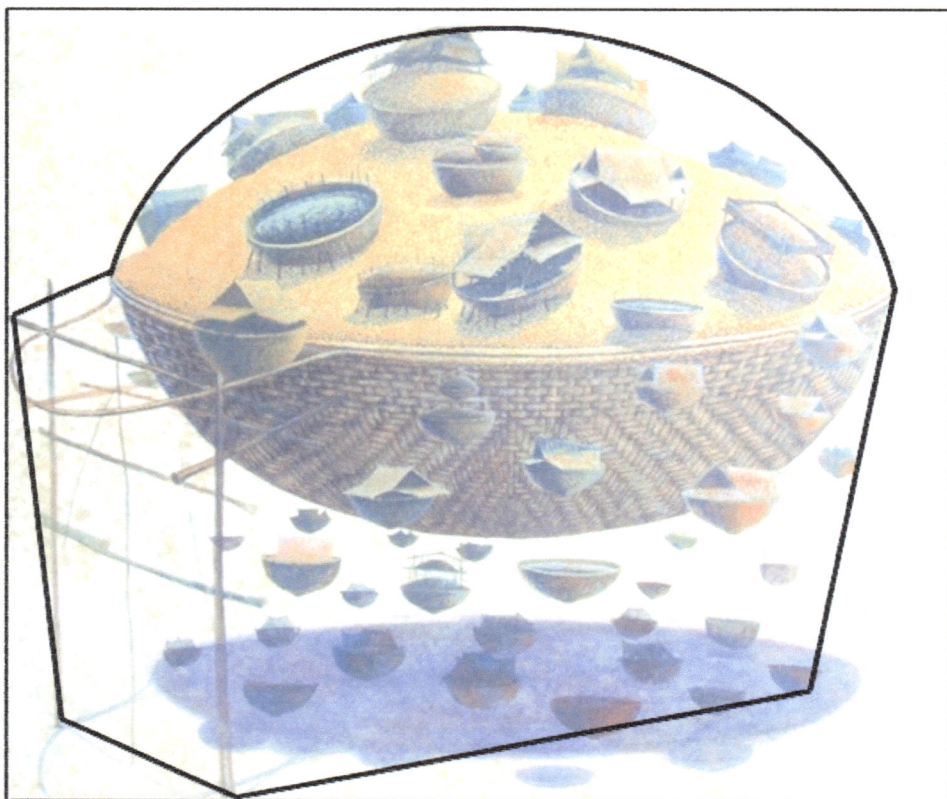
ภาพที่ 48 : การวิเคราะห์เส้น โครงสร้าง (เส้นแกนของรูปทรง)

เส้นรูปนอกของกลุ่มรูปทรง

เป็นเส้นขอบเขตของกลุ่มรูปทรง หรือสิ่งของ วัตถุที่อยู่รวมกันเป็นกลุ่มก้อน ซึ่ง เป็นเส้นโครงสร้างที่เห็นได้ด้วยความรู้สึกลึกซึ้งเชื่อมโยงจากจินตนาการที่แสดงขอบเขตของรูปทรงออกจากพื้นที่ว่างเส้นที่ลากด้วยจินตนาการจากจุดหนึ่งถึงอีกจุดหนึ่งซึ่งเป็นเส้นที่เกิดจากการจัดองค์ประกอบ ที่มีทิศทางและตำแหน่งที่ต่างกัน เกิดขึ้นในจินตนาการ
 อนึ่ง เส้นรูปนอกของกลุ่มรูปทรงไม่ได้มีผลต่อแนวความคิดแต่อย่างใด เกิดจากการจัดองค์ประกอบให้มีความเหมาะสมกับพื้นที่ว่างของภาพเท่านั้น

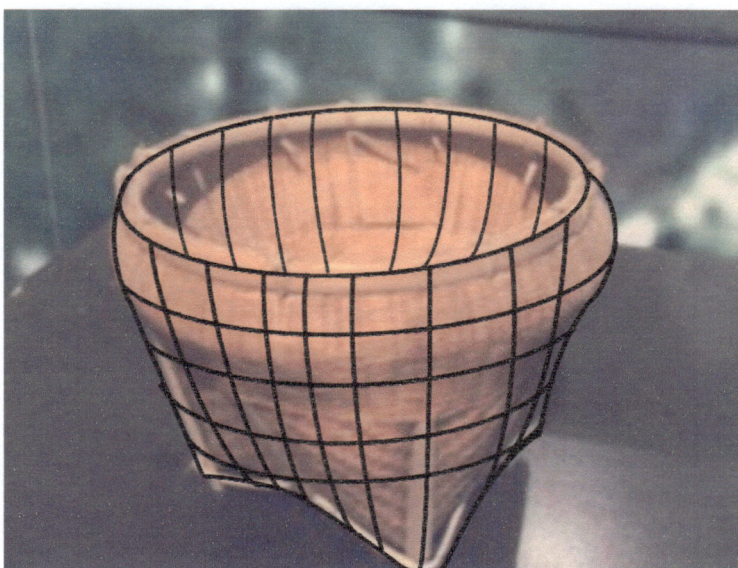
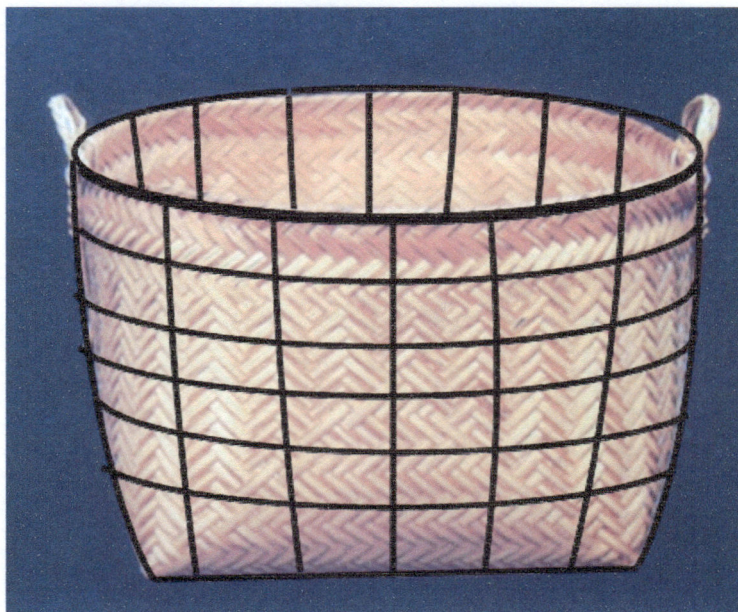
ภาพที่ 49 : การวิเคราะห์เส้น โครงสร้าง (เส้นรูปนอกของกลุ่มรูปทรง)

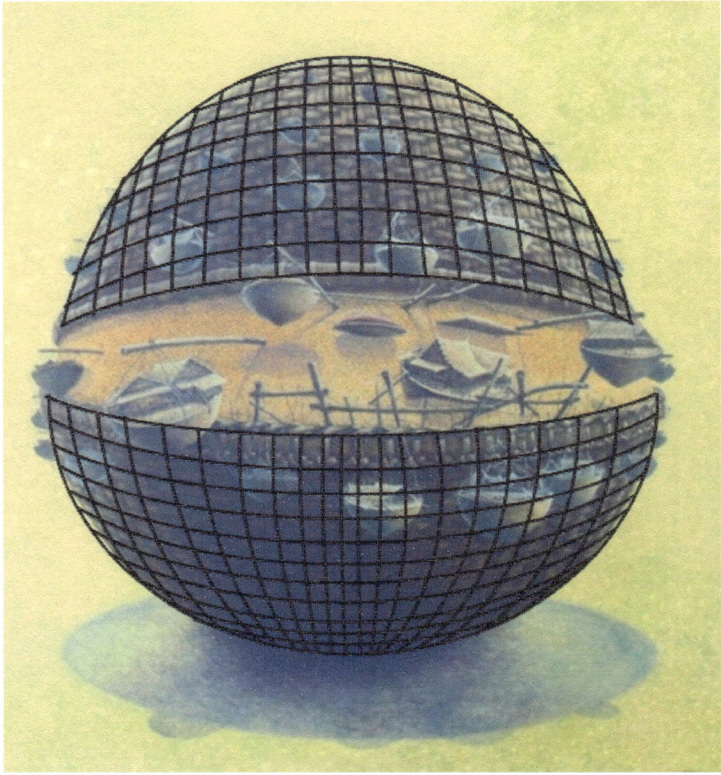
ภาพที่ 50 : การวิเคราะห์เส้น โครงสร้าง (เส้นรูปนอกของกลุ่มรูปทรง)

เส้นโครงสร้างของปริมาตร

เนื่องจากเส้นรูปนอกไม่สามารถแสดงความโค้ง นูน ของปริมาตรได้ เส้นที่เกิดจากภายในจึงเป็นโครงสร้างที่แสดงความเคลื่อนไหวที่พื้นผิวในปริมาตรของรูปทรง

ภาพที่ 51 : การวิเคราะห์เส้น โครงสร้างของปริมาตร

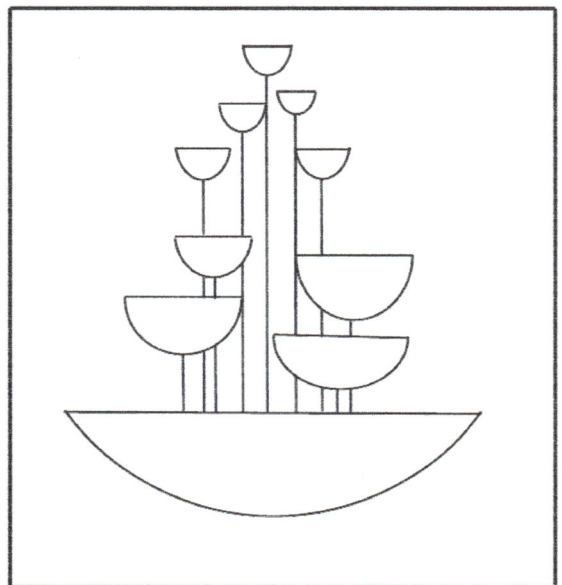
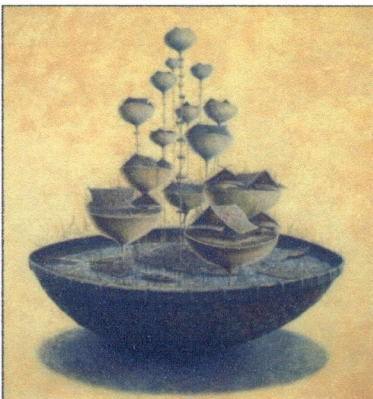
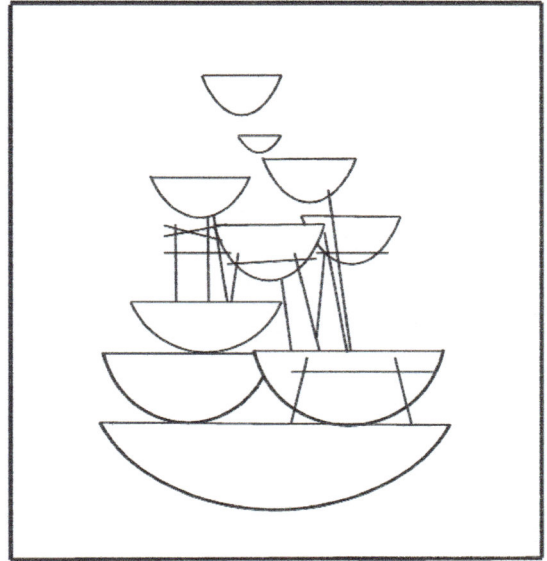

ภาพที่ 52 : การวิเคราะห์เส้นโครงสร้างของปริมาตร

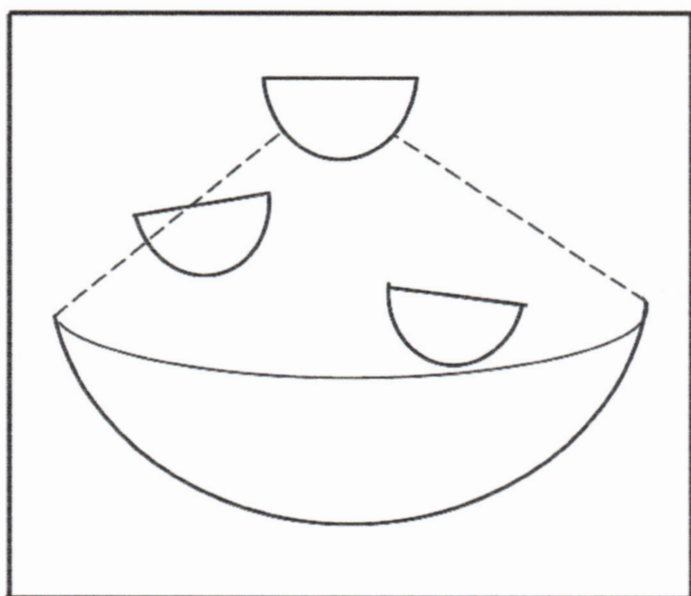
เส้นโครงสร้างขององค์ประกอบ

ซึ่งเกิดจากเส้นแกนและเส้นรูปนอกของรูปทรงต่างๆที่ประสานกันก่อนที่จะมีรายละเอียดของรูปทรงเป็นการวางเส้น โครงสร้างขององค์ประกอบก่อนที่จะเขียนมวล หรือ ปริมาตรของรูปทรงลงไป

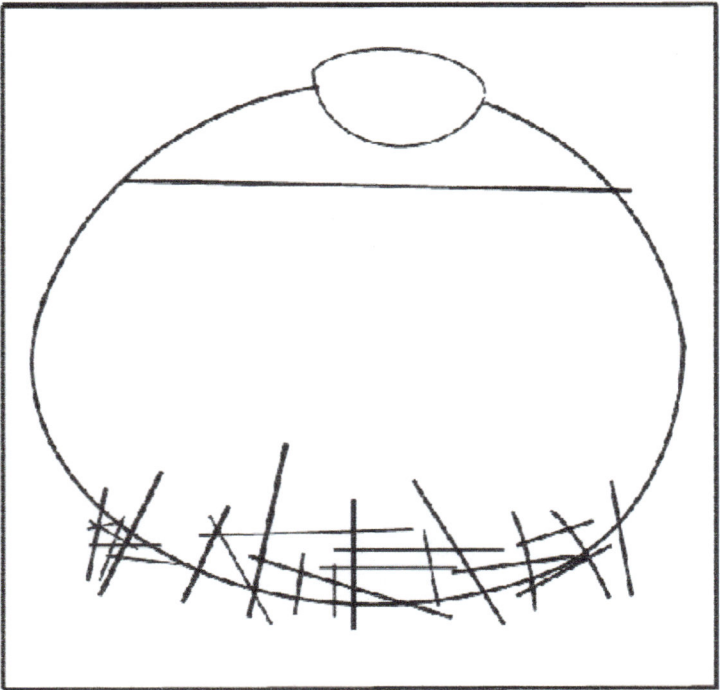
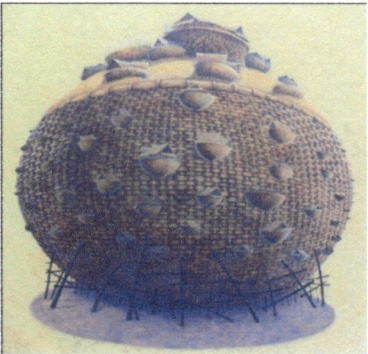
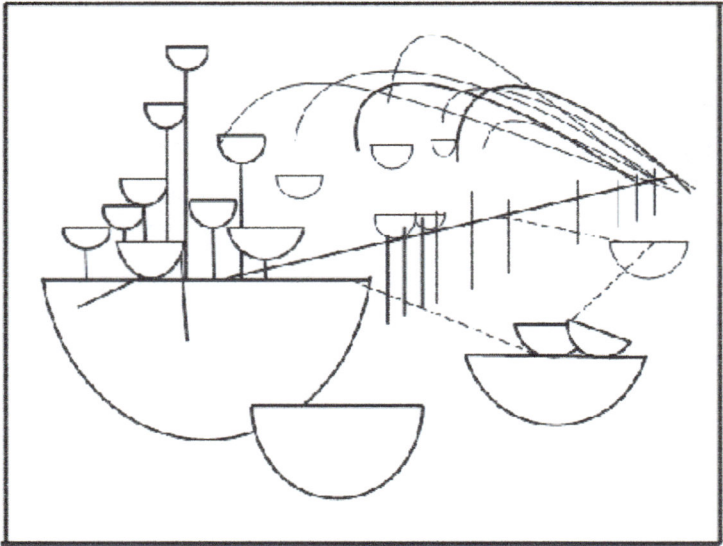
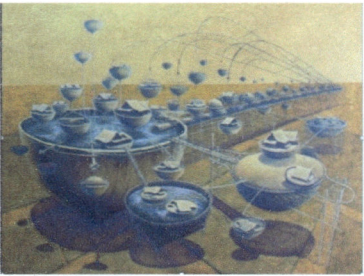
การจัดวางวัตถุทั้งนี้หมายถึงรูปร่างรูปทรงต่างๆที่เป็นเนื้อหาในภาพที่ถูกจัดขอบเขตไว้แล้วนั้นจะทำให้เกิดเป็นเส้นโครงสร้างขององค์ประกอบโดยตัวของมันเอง ซึ่งเป็นผลมาจากความต้องการให้เกิดความเด่นชัดของตัวเนื้อหา หรือรูปทรงหลัก จึงจัดวางให้อยู่ตรงตำแหน่งกึ่งกลางภาพโดยส่วนใหญ่

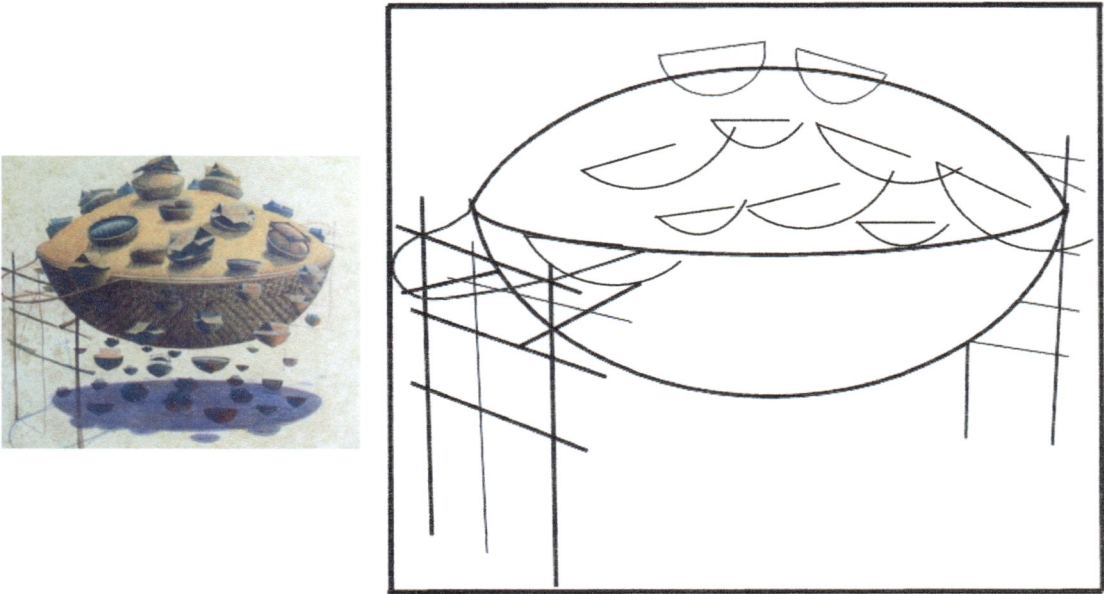
ภาพที่ 53 : การวิเคราะห์เส้นโครงสร้างขององค์ประกอบ

ภาพที่ 54 : การวิเคราะห์เส้นโครงสร้างขององค์ประกอบ

ภาพที่ 55 : การวิเคราะห์เส้น โครงสร้างขององค์ประกอบ

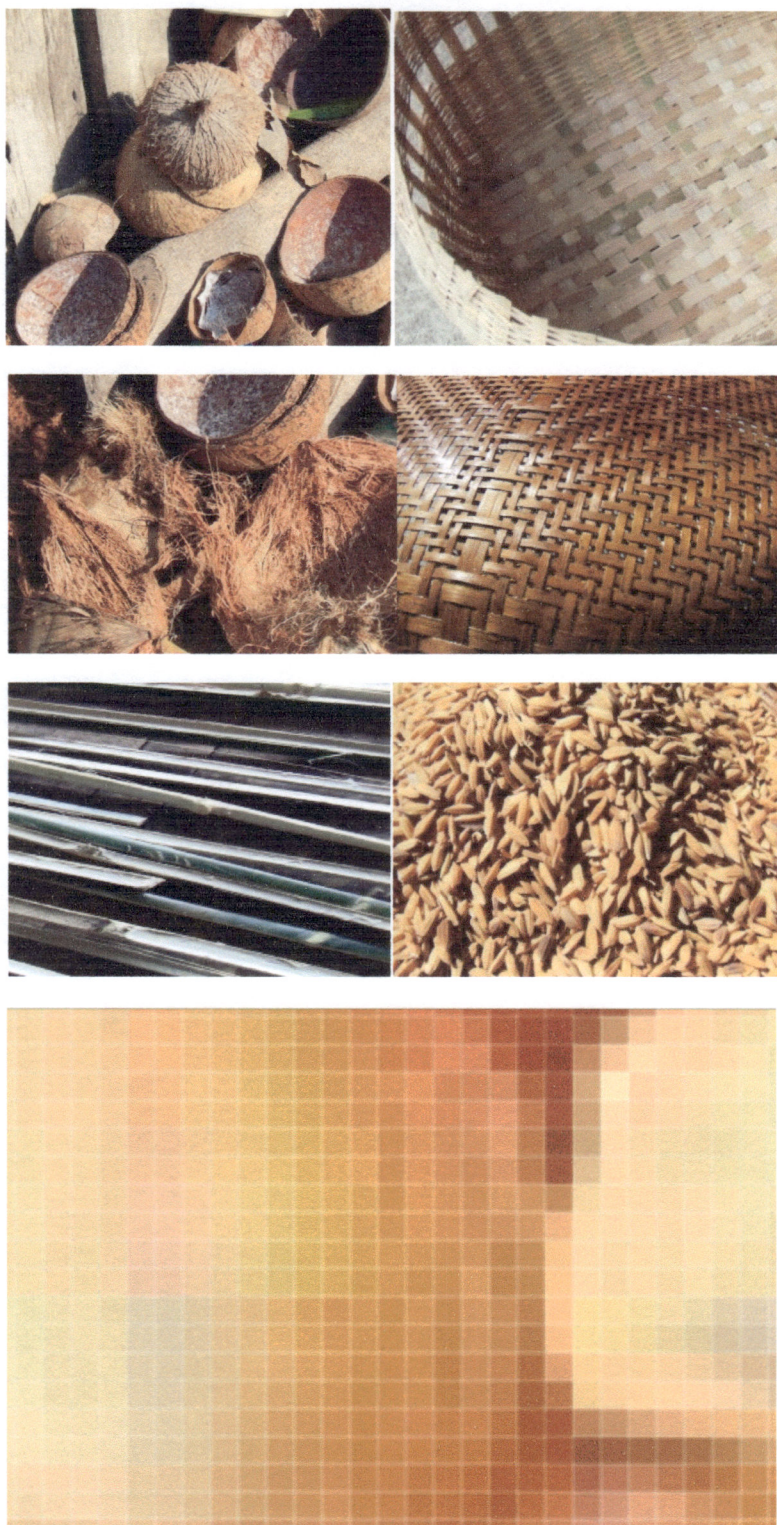
ภาพที่ 56 : การวิเคราะห์เส้น โครงสร้างขององค์ประกอบ

สี(Color)

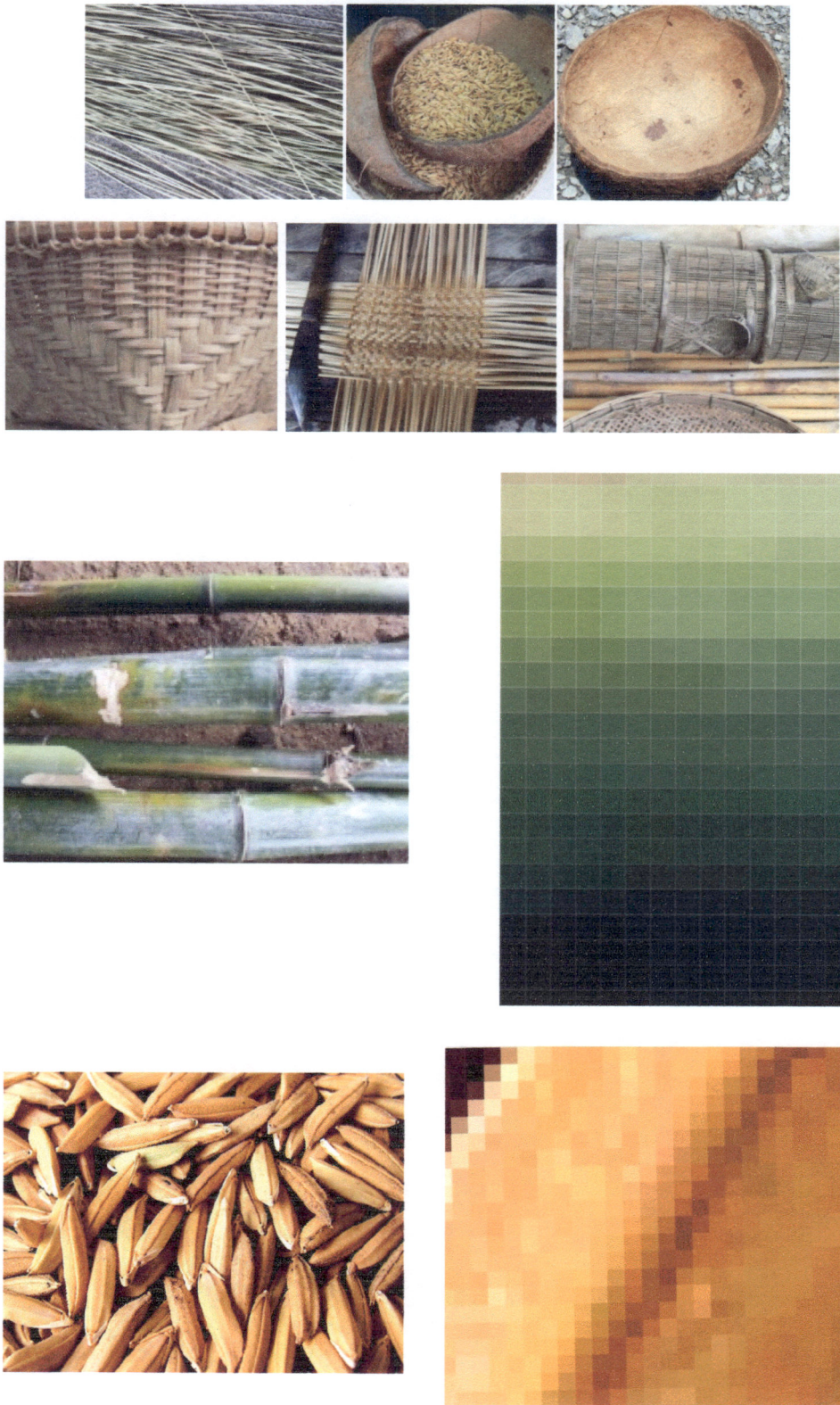
เป็นทัศนธาตุหนึ่งที่มีส่วนต่อบรรยากาศในผลงานเพราะสีที่นำมาสร้างสรรค์นั้นจะต้องสื่อความหมายไปตามแนวความคิด เรื่องราว เนื้อหาของผลงานและสามารถแทนค่าความหมายตามวัตถุประสงคได้ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เนื่องจากความบังคาลใจ เรื่องราว เนื้อหาของงานวิจัยและสร้างสรรค์เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตชนบท ดังนั้นสีที่นำมาใช้จึงเป็นสีบรรยากาศของสิ่งแวดล้อมในชนบท ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสีที่มีการผสมผสานระหว่างสีวรรณะร้อนกับสีวรรณะเย็น เช่น สีของพื้นดิน สีของพื้นน้ำ ดินไม้ ใบหญ้า เป็นต้น และสีที่ได้จากวัตถุสิ่งของ เช่น ที่พักอาศัย ข้าวของเครื่องใช้ต่างๆซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่วนใหญ่ทำมาจากวัสดุธรรมชาติที่มีสีใกล้เคียงกับสภาพแวดล้อมจึงทำให้สีในบรรยากาศเกิดความกลมกลืนและสีที่สำคัญอีกสีหนึ่งซึ่งนำมาใช้เพิ่มเติมเพื่อแสดงความอุดมสมบูรณ์พูนสุขและช่วยเพิ่มคุณค่าของบรรยากาศในผลงานคือ สีทอง ซึ่งมีที่มาจากสีของลำต้นข้าว เมล็ดข้าวที่ออกรวงสุกเต็มที่พร้อมที่จะเก็บเกี่ยว หรือเรียกว่า “ทุ่งรวงทอง”

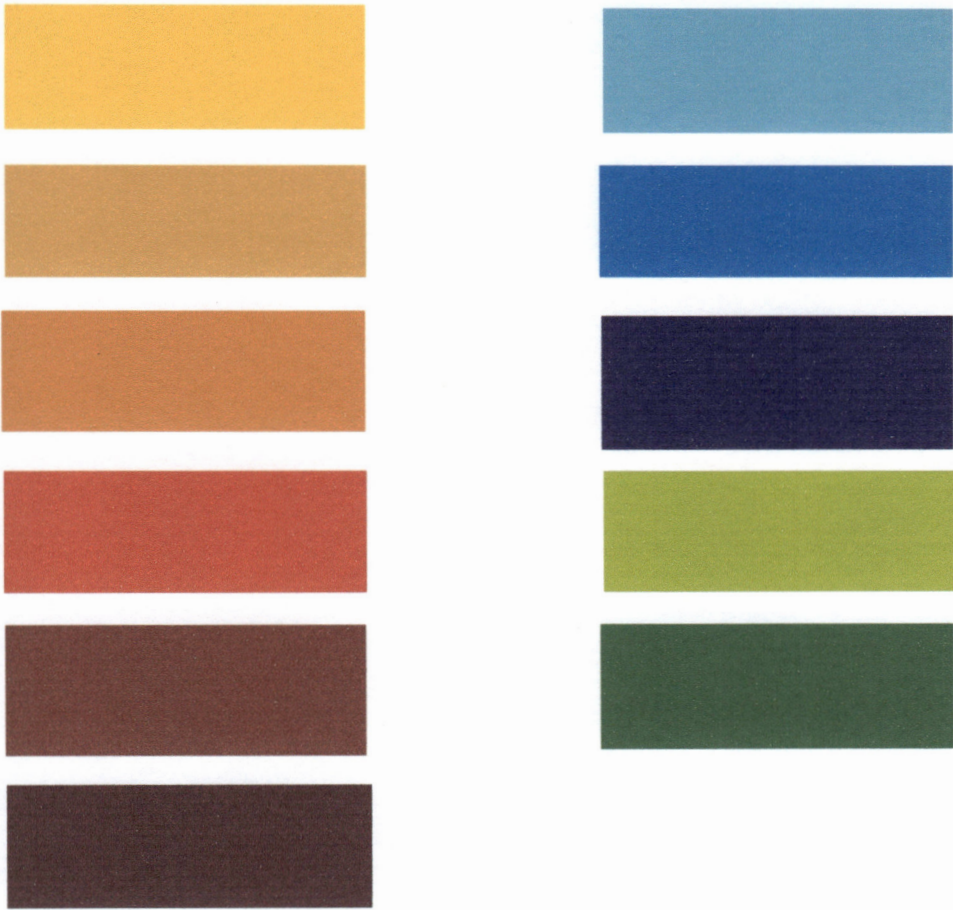
ด้วยความสำคัญและที่มาของสีต่างๆ สามารถแสดงถึงความปิติสุข ความอบอุ่น ความสุขที่เกิดในการดำเนินชีวิตของคนชนบท และสามารถถ่ายทอดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และสร้างสรรค์

ภาพที่ 57 : การวิเคราะห์สีจากวัสดุและสีจากวัฒนธรรมชาติ

ภาพที่ 58 : การวิเคราะห์สีจากวัสดุดิบและสีจากวัตถุดิบธรรมชาติ

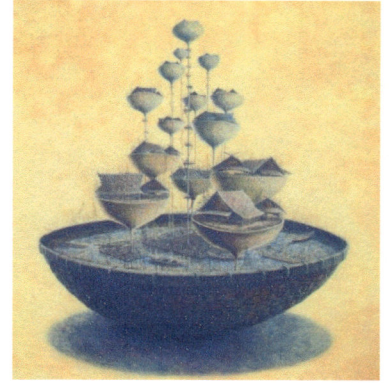
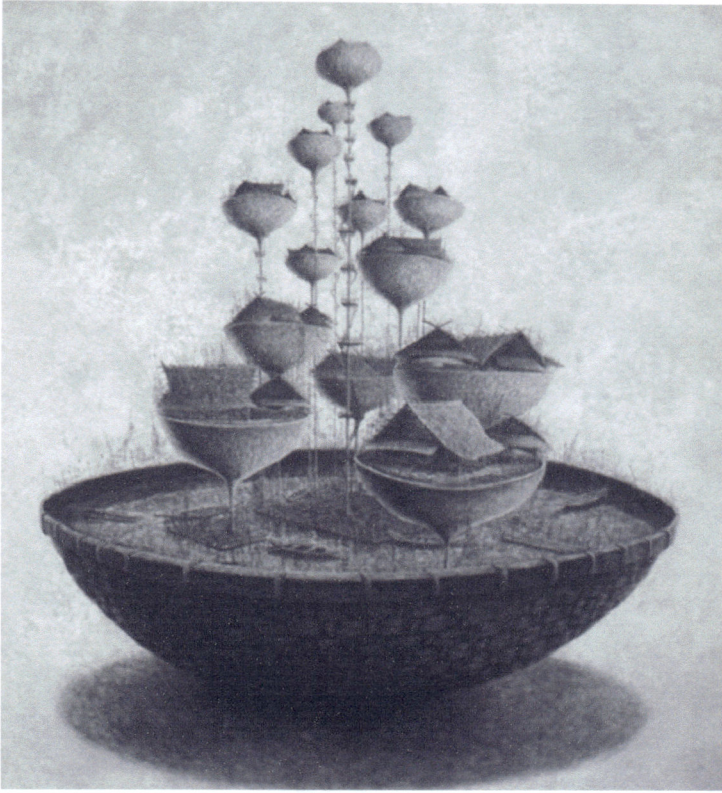
ภาพที่ 59 : สีที่ผ่านการวิเคราะห์และนำมาใช้ในภาพจากวัสดุดิบและวัตถุธรรมชาติ

ค่าน้ำหนัก(Value)

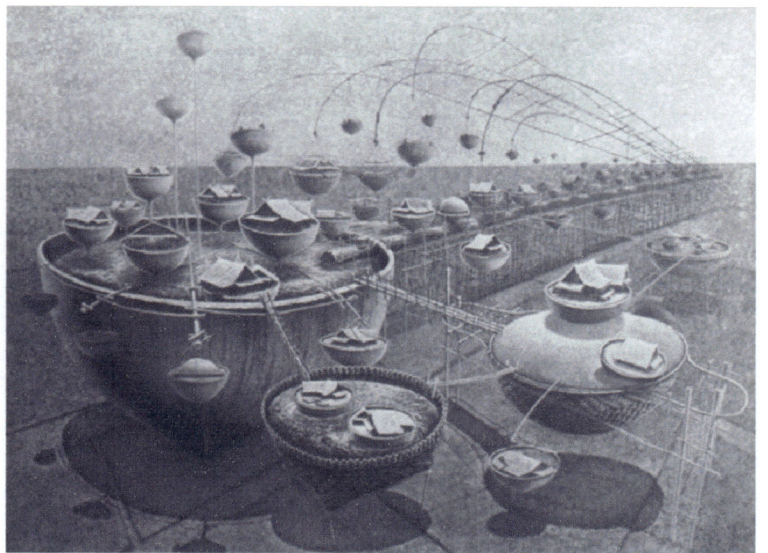
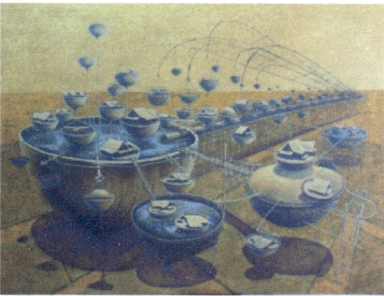
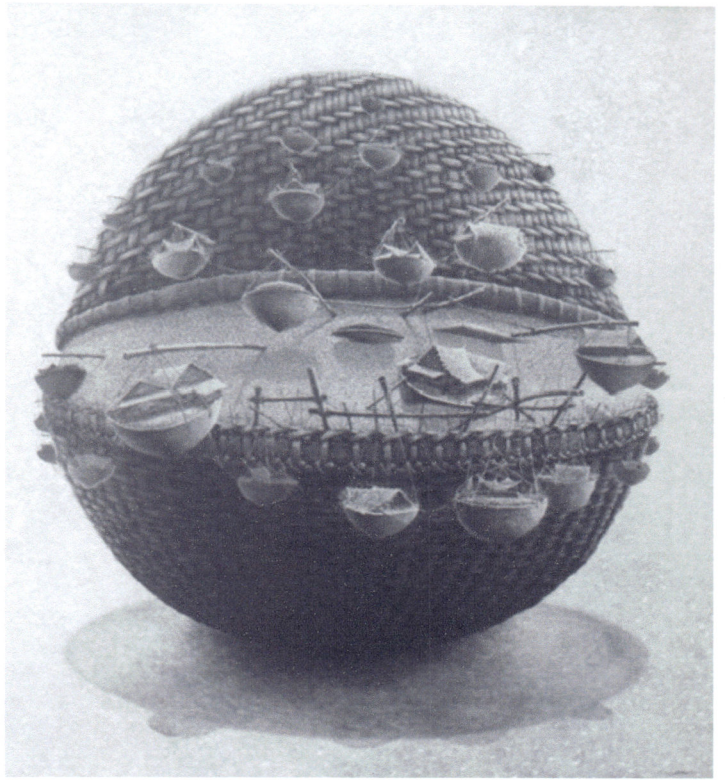
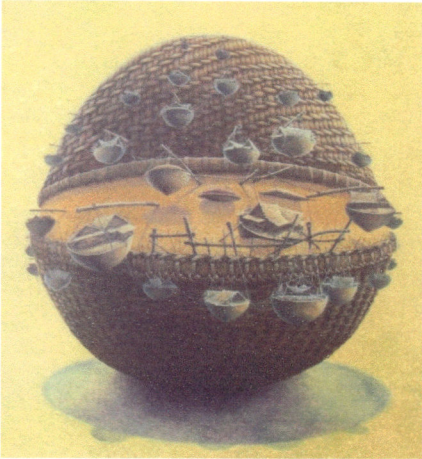
ค่าน้ำหนักเป็นทัศนธาตุหนึ่งที่ปรากฏเด่นชัดในผลงาน เนื่องจากมีความต้องการให้ภาพมีค่าน้ำหนักของแสงและเงาที่เข้มข้น โดยการกำหนดแสงให้มีความสว่างคล้ายกับแสงของพระอาทิตย์ส่องลงมาในขณะเดียวกัน ทำให้เงาของวัตถุมีความเข้มข้นเกิดแสงจัด เงาจัด ซึ่งช่วยสร้างบรรยากาศให้แสดงถึงความอบอุ่นที่ทำให้ผลงานเกิดความเป็นเอกภาพ

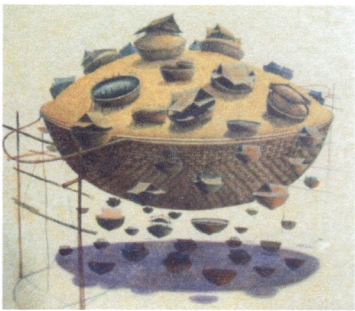
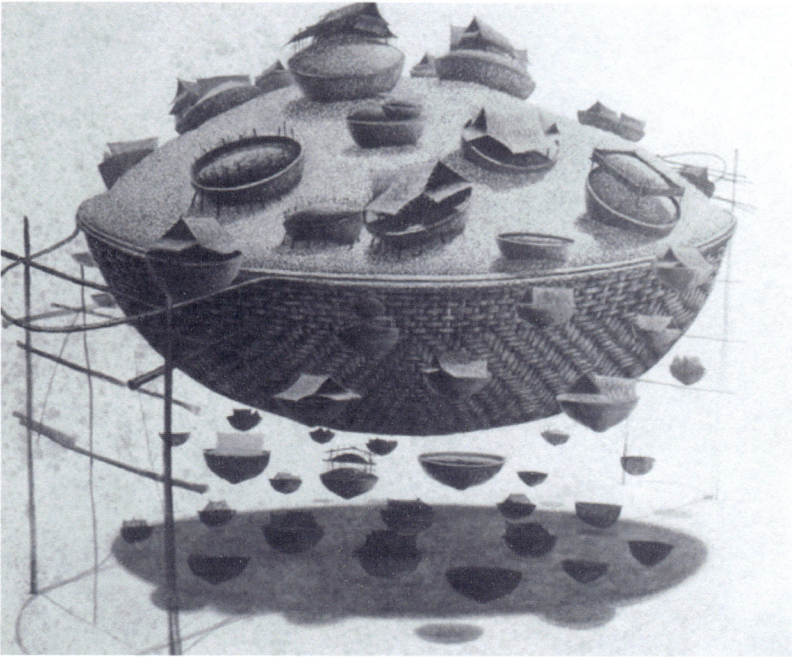
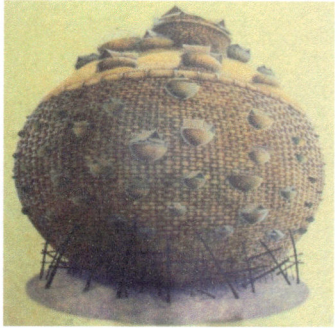
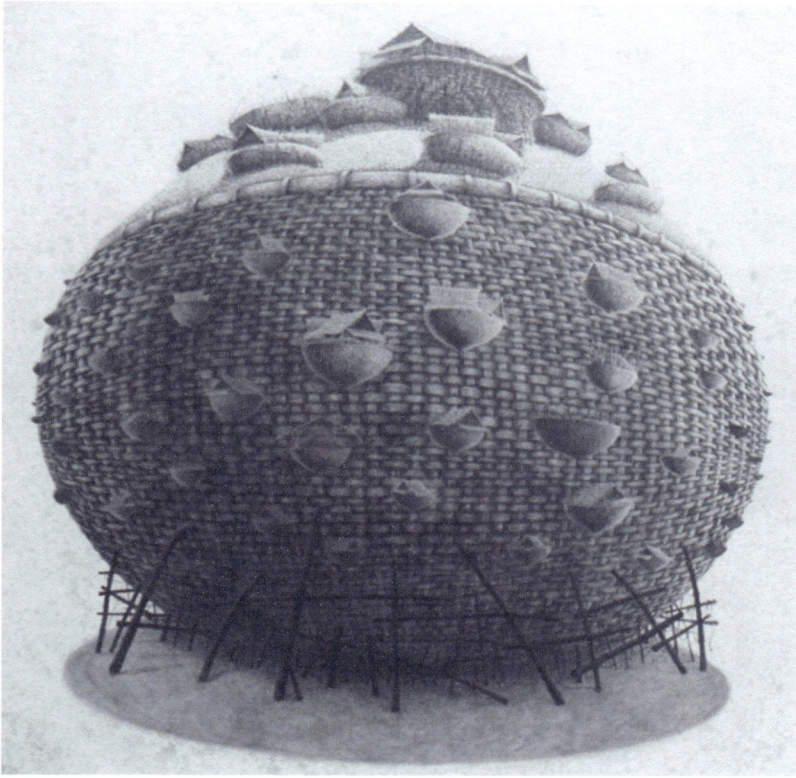
ภาพที่ 60 : ค่าน้ำหนักของสีและค่าน้ำหนักขาวดำ

ภาพที่ 61 : คำน้ําหน้กของสีและคำน้ําหน้กขาวคํ้า

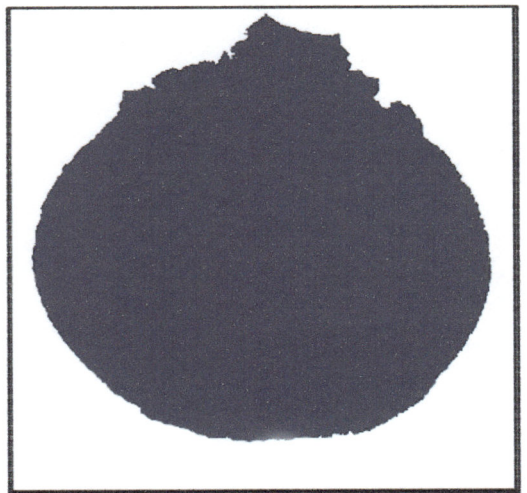
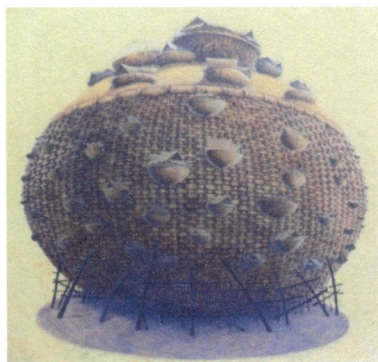
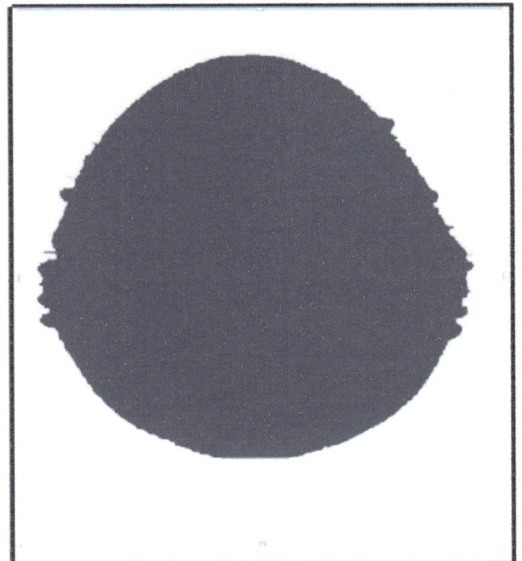
ภาพที่ 62 : คำน้่านักของสีและคำน้่านักขาวดำ

ภาพที่ 63 : คำน้่านักของสีและคำน้่านักขาวดำ

พื้นที่ว่าง (Space)

พื้นที่ว่างเป็นส่วนหนึ่งที่ปรากฏเด่นชัดในผลงานเพราะมีความต้องการจัดองค์ประกอบที่มีวัตถุประสงค์ตำแหน่งกึ่งกลางภาพ เพื่อความเด่นชัดและต้องการนำเสนอเนื้อหาของรูปทรงของใช้พื้นบ้าน เช่น กระบุง ตะกร้า กระพ้อม เป็นสำคัญ โดยมีความหมายที่แสดงถึงความสมบูรณ์ ความอวบอ้วนของรูปทรงที่ส่วนใหญ่เป็นรูปทรงของเครื่องจักรสาน เช่น กระบุง ตะกร้า กระพ้อม เป็นต้น นอกจากนั้นยังทำให้เกิดความเด่นชัดของเส้นขอบที่ล้อมรอบตัวรูปทรง จึงทำให้เกิดพื้นที่ว่างที่เป็นอากาศโดยรอบ ซึ่งสามารถแสดงเรื่องราว บรรยากาศของสิ่งที่เปล่งประกายบนพื้นผิวของผลงาน (ส่วนพื้นหลังBackground) และเกิดการหมุนเวียนของอากาศ (พื้นที่ว่าง) ทำให้ผลงาน ดูเบาสบายไม่อึดอัดจนเกินไป

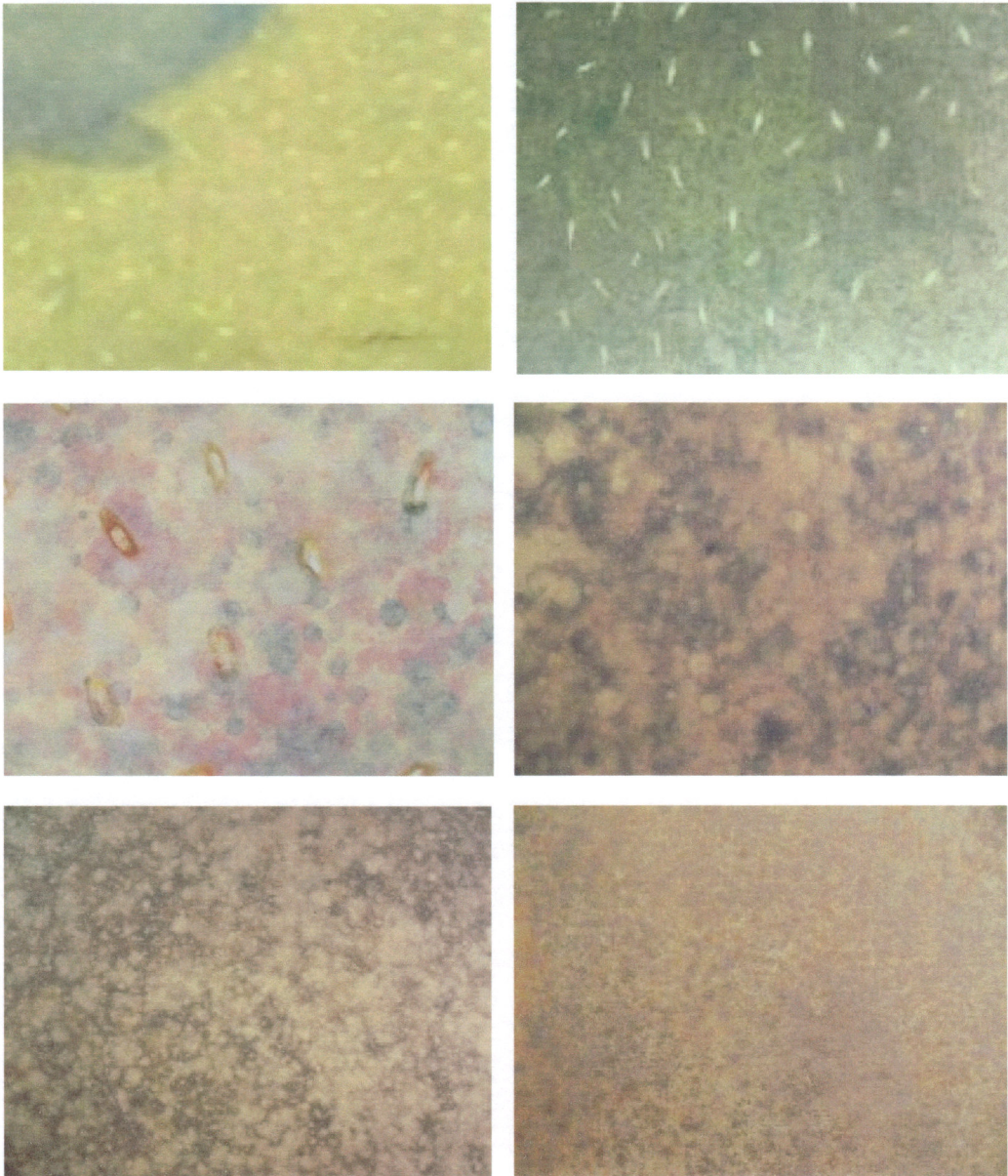

ภาพที่ 64 : การวิเคราะห์พื้นที่ว่าง

พื้นผิว(Texture)

พื้นผิวที่ปรากฏขึ้นในผลงาน ซึ่งสามารถแยกได้เป็น 2 ส่วน ดังต่อไปนี้

พื้นผิวด้านหลัง (Background) เป็นการสร้างพื้นผิวเพื่อรองรับรูปทรงหลักหรือรูปทรงประธานที่เป็นเนื้อหาหลักในผลงาน ซึ่งมีส่วนสำคัญที่ช่วยสร้างบรรยากาศแห่งความปิติสุข ทั้งเกิดจากเทคนิควิธีการและสีที่แสดงความหมายนัยยะที่ผ่าน ความคิด จินตนาการ จากวิถีชีวิตชนบทซึ่งอธิบายโดยละเอียดไว้ในบทที่ 3 ในขั้นตอนการดำเนินงาน

ภาพที่ 65 : การวิเคราะห์พื้นผิวด้านหลัง (Background) ของภาพผลงาน

พื้นผิวเทียม พื้นผิวเทียมนั้นปรากฏขึ้นในตำแหน่งของวัตถุต่างๆที่ใช้เทคนิคทางจิตรกรรม
สร้างสรรค์ขึ้นโดยเลียนแบบจากความเป็นจริง(พื้นผิวจริงของวัตถุ) ซึ่งได้ผสมผสานสอดคล้องที่
เกิดจากจินตนาการตามบรรยากาศของภาพผลงานโดยรวม

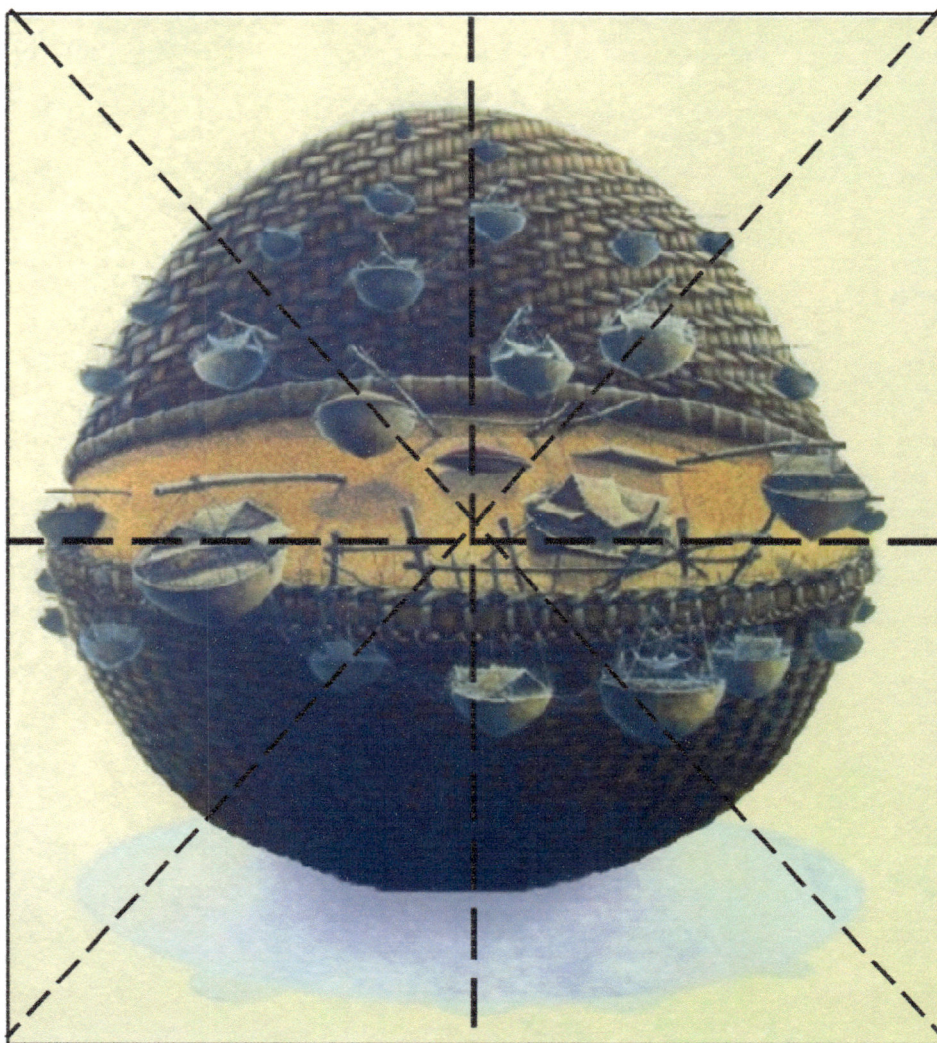
ภาพที่ 66 : พื้นผิวเทียมที่สร้างขึ้นจากการเลียนแบบพื้นผิวจริงของวัสดุธรรมชาติ

4.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบศิลป์

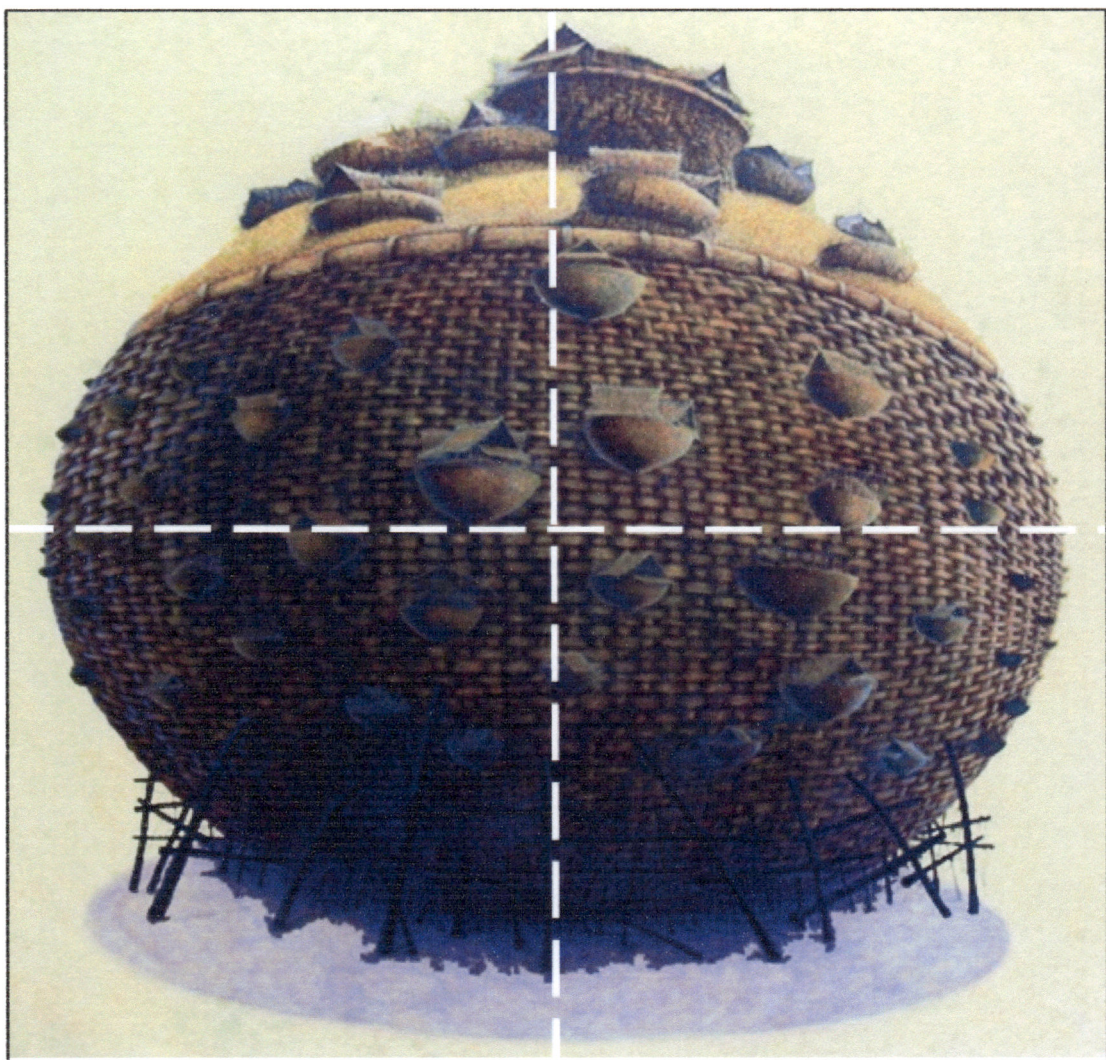
4.2.1 ความเป็นเด่น

ความเป็นเด่นที่ปรากฏขึ้นอย่างชัดเจนในผลงานทุกชิ้นมีส่วนสำคัญอันเนื่องมาจากเหตุผลต่างๆ โดยการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

ความเป็นเด่นที่เกิดจากการจัดองค์ประกอบ คือ มีความต้องการให้รูปทรงหลักที่เป็นเนื้อหาบอกถึงความสำคัญของแนวความคิด เรื่องราว อยู่ในจุดสนใจของภาพคือตำแหน่งกึ่งกลางภาพเป็นส่วนใหญ่

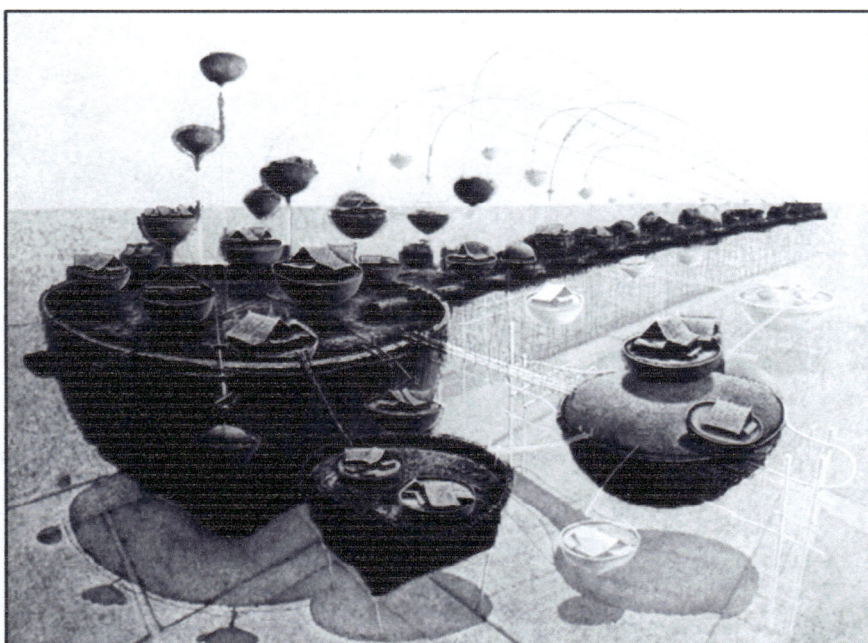
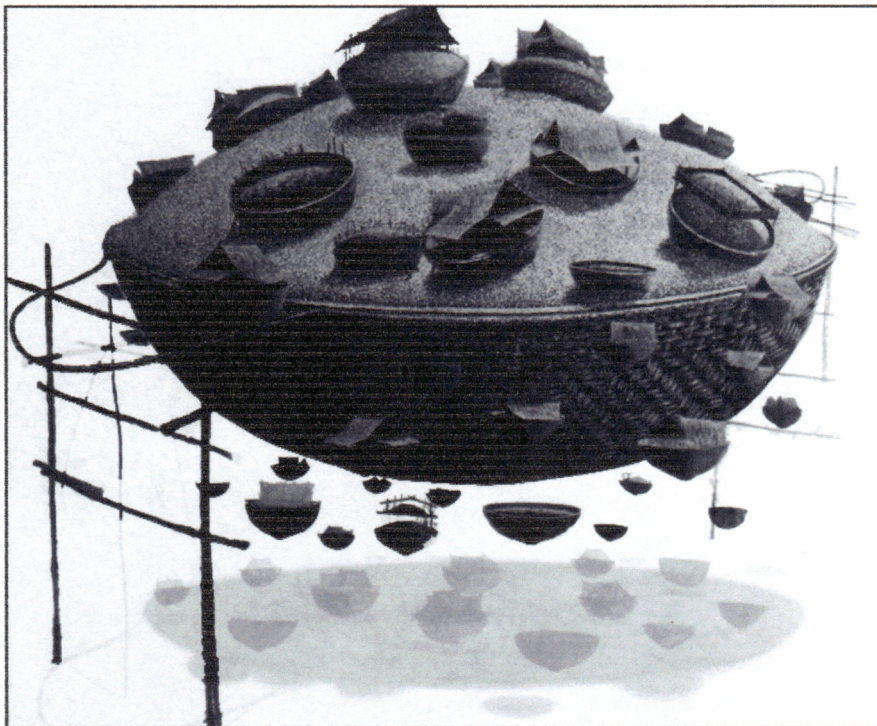

ภาพที่ 67 : การวิเคราะห์ความเป็นเด่นที่เกิดจาก การจัดองค์ประกอบ

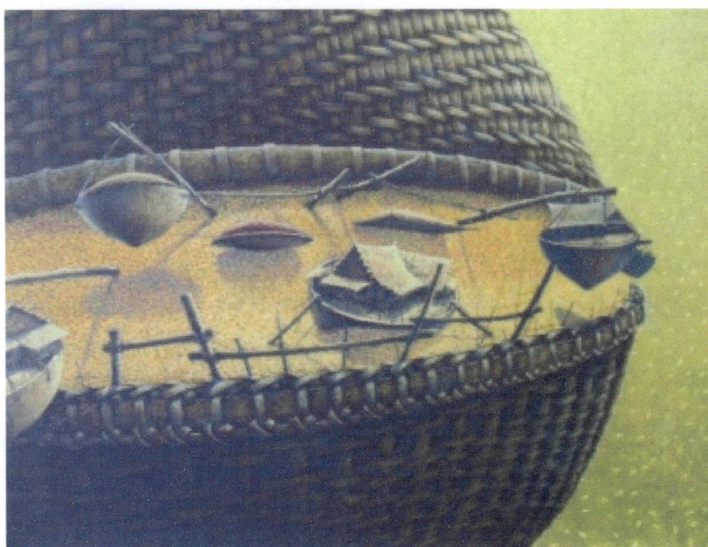
ภาพที่ 68 : การวิเคราะห์ความเป็นเด่นที่เกิดจาก การจัดองค์ประกอบ

ความเป็นเด่นที่เกิดจากรูปทรงหลัก (Form) กับพื้นที่ว่าง (Space)
 เนื่องจากการวางรูปทรงหลักให้อยู่ตำแหน่งกึ่งกลางภาพ จึงทำให้เกิดพื้นที่ว่าง
 ด้านหลัง ซึ่งเป็นอากาศล้อมรอบโดยทั่วไป

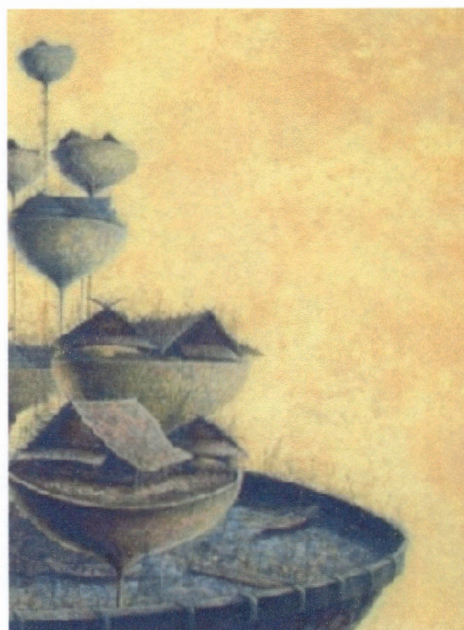
ภาพที่ 69 : การวิเคราะห์ความเป็นเด่นที่เกิดจากรูปทรงหลัก

ความเป็นเด่นที่เกิดจากลักษณะของพื้นผิว รูปทรงหลักที่มีเรื่องราว
เนื้อหา ซึ่งส่วนประกอบจากรูปทรงย่อย ที่ผสมผสานทำให้เกิดรายละเอียดของ
พื้นผิว ซึ่งเกิดผลที่แตกต่างระหว่างพื้นผิวหลัง (Background) ที่เป็นพื้นที่ว่างและมี
เพียงร่องรอยของการสลัดสีบางๆกับพื้นผิวในรูปทรงเครื่องจักสาน

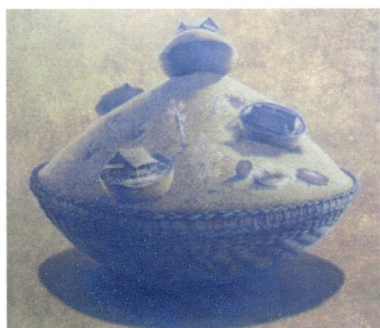
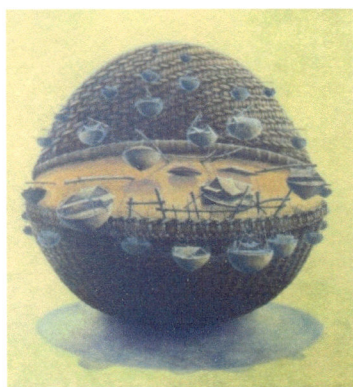
ภาพที่ 70 : การวิเคราะห์ความเป็นเด่นที่เกิดจากลักษณะของพื้นผิว

ความเป็นเด่นที่เกิดจากสี สีนั้นมีส่วนทำให้เกิดความคมชัดที่แยกระหว่างรูปทรงหลัก และพื้นที่ว่างด้านหลัง เนื่องจากในส่วนรายละเอียดต่างๆของรูปทรงหลักมีการรวมตัวของวัตถุและรูปทรงต่างๆดังนั้นสีที่ใช้จึงมีความหลากหลาย ผสมผสาน เกิดความแน่นของสี ซึ่งในขณะเดียวกันพื้นที่ว่างด้านหลังที่ใช้เทคนิค สดัดสีสร้างพื้นผิวที่มีค่าน้ำหนักสีอ่อนและได้ผ่านการลดค่าน้ำหนักจึงทำให้ดู โปร่ง เบา และทำให้เกิดความขัดแย้ง แสดงความเป็นเด่นออกมา

ภาพที่ 71 : การวิเคราะห์ความเป็นเด่นที่เกิดจากสี

ความเป็นเด่นที่เกิดจากค่าน้ำหนัก เนื่องจากในกลุ่มรูปทรงหลักที่เป็น
รูปทรงประธานในผลงานใช้เทคนิคทางจิตรกรรม สร้างสรรค์รายละเอียดต่างๆด้วย
ความเหมือนจริงและเป็นการรวมตัวของสีหลายสีที่ผสมผสานทำให้เกิดค่าน้ำหนักที่
เข้มข้น ซึ่งเกิดความขัดแย้งกับบริเวณพื้นที่ว่างด้านหลังที่เป็นบรรยากาศ แบบโปร่ง
เบา

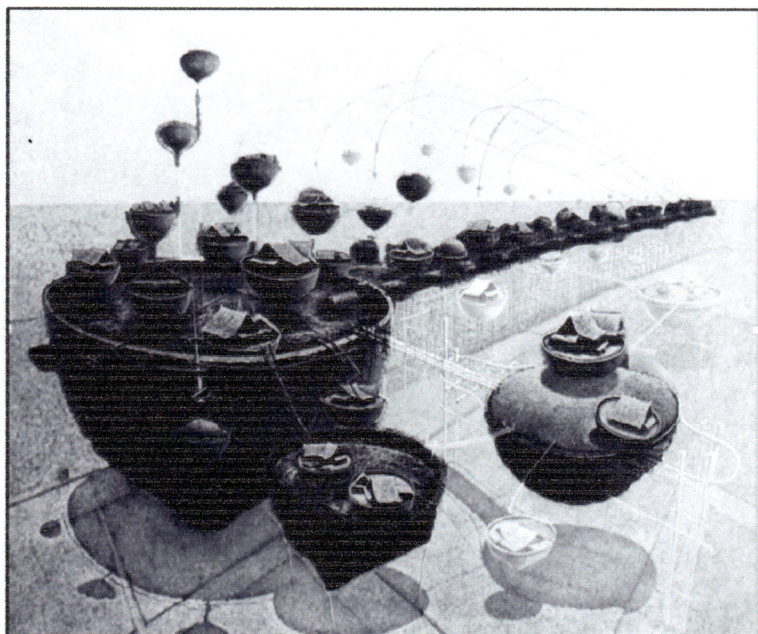
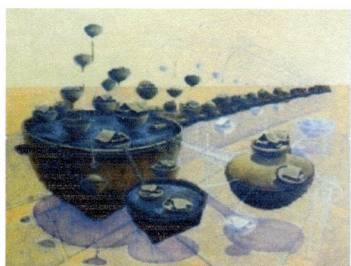

ภาพที่ 72 : การวิเคราะห์ความเป็นเด่นที่เกิดจากค่าน้ำหนัก

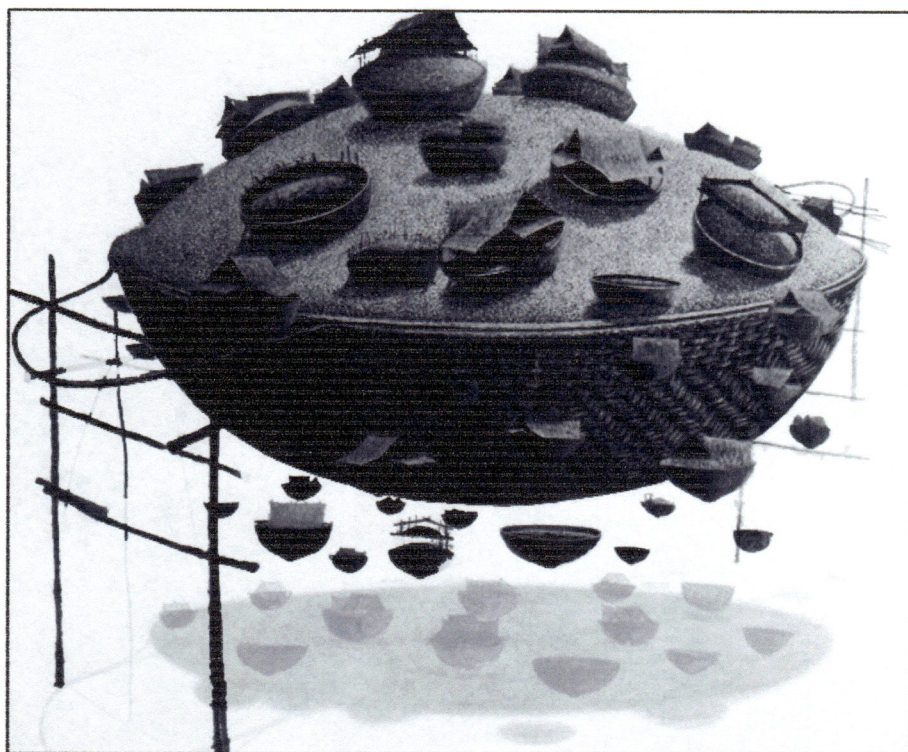
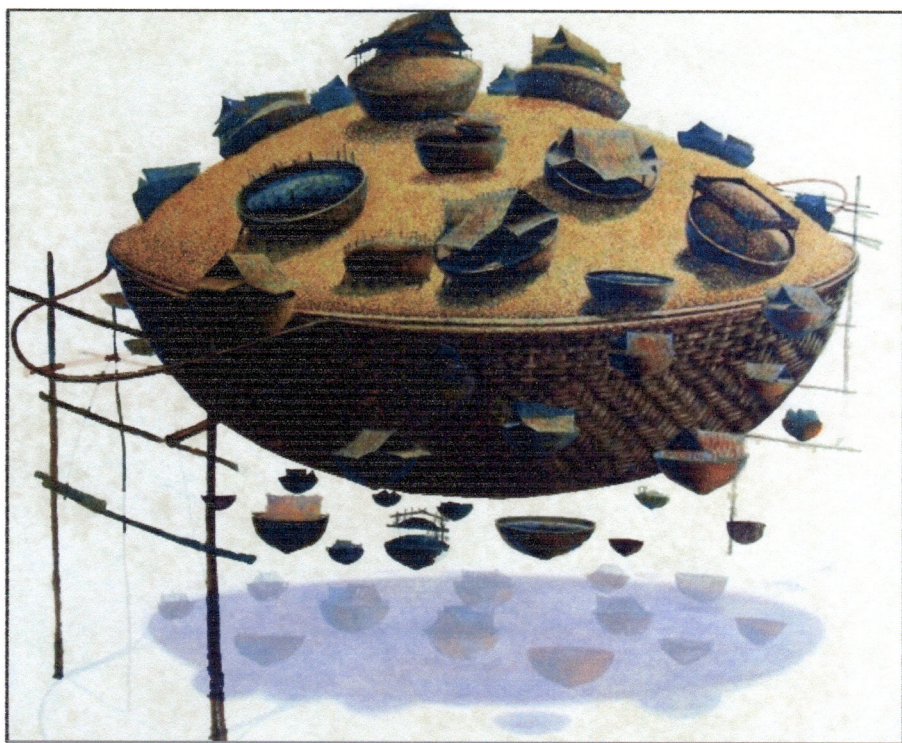
4.2.2 ความขัดแย้ง

ความขัดแย้งเป็นส่วนหนึ่งของการอยู่ร่วมกันอย่างมีเอกภาพในผลงานศิลปกรรม โดยนำมาใช้อย่างเหมาะสมพอควรดังนั้นในผลงานวิจัยและสร้างสรรค์ชุดนี้จึงปรากฏความขัดแย้งที่ทำการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

ความขัดแย้งของน้ำหนัก เป็นการขัดแย้งของน้ำหนักระหว่างรูปทรงหลัก (Form) กับพื้นที่ว่างด้านหลัง (Background) ซึ่งรูปทรงหลักนั้นมีการประกอบกันของ รูปทรงย่อยและรูปทรงของวัตถุต่างๆที่เป็นรายละเอียดจำนวนมากจึงทำให้เกิดกลุ่มสี ที่มีน้ำหนักเข้มจัดเหตุผลหนึ่งเกิดจากการประสานของตัวสีและการทับซ้อนหลายชั้น ซึ่งในขณะเดียวกันพื้นหลังเป็นเพียงบรรยากาศ โปร่งเบา และน้ำหนักอ่อนที่เกิดจาก เทคนิคการสลัดสีโดยผ่านการลดค่าน้ำหนักแล้ว จึงทำให้เกิดความขัดแย้งที่เป็น จุดเด่นของผลงาน

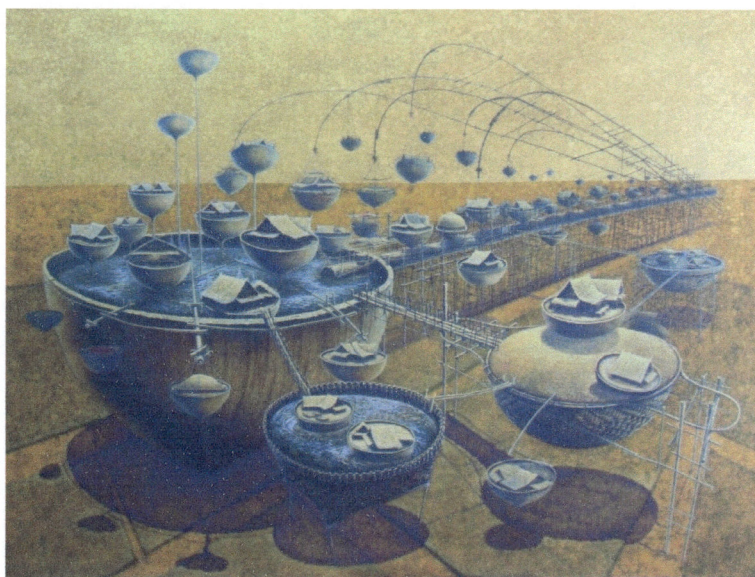

ภาพที่ 73 : การวิเคราะห์ความขัดแย้งของน้ำหนัก

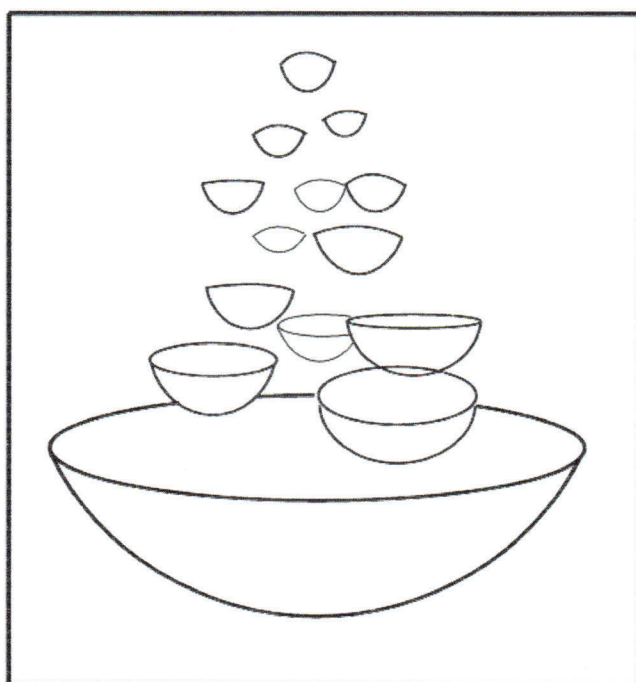

ภาพที่ 74 : การวิเคราะห์ความขัดแย้งของน้ำหนัก

ความขัดแย้งของขนาด เป็นการขัดแย้งของรูปทรง วัตถุต่างๆ ที่นำมาใช้ในผลงานมีขนาดเล็กและใหญ่ แตกต่างกันไป ส่วนหนึ่งมาจากการ ตัดทอน ยืด ย่อ หด ขยาย รูปทรง ตามความต้องการเพื่อความเหมาะสมในการจัดวางองค์ประกอบ ซึ่งก่อให้เกิด มิติ ระยะ และความขัดแย้งที่เป็นเอกภาพ

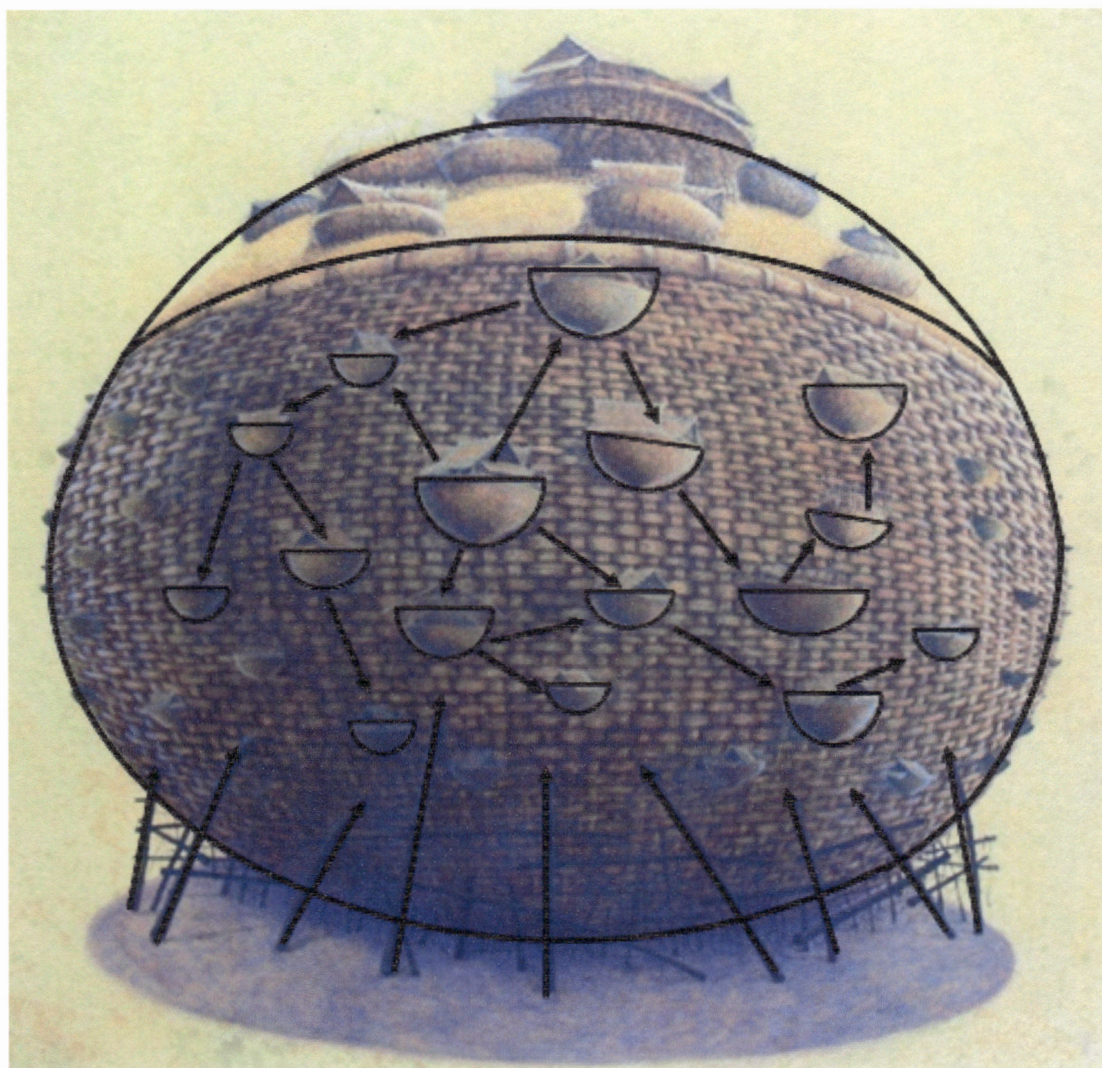

ภาพที่ 75 : การวิเคราะห์ความขัดแย้งของขนาด

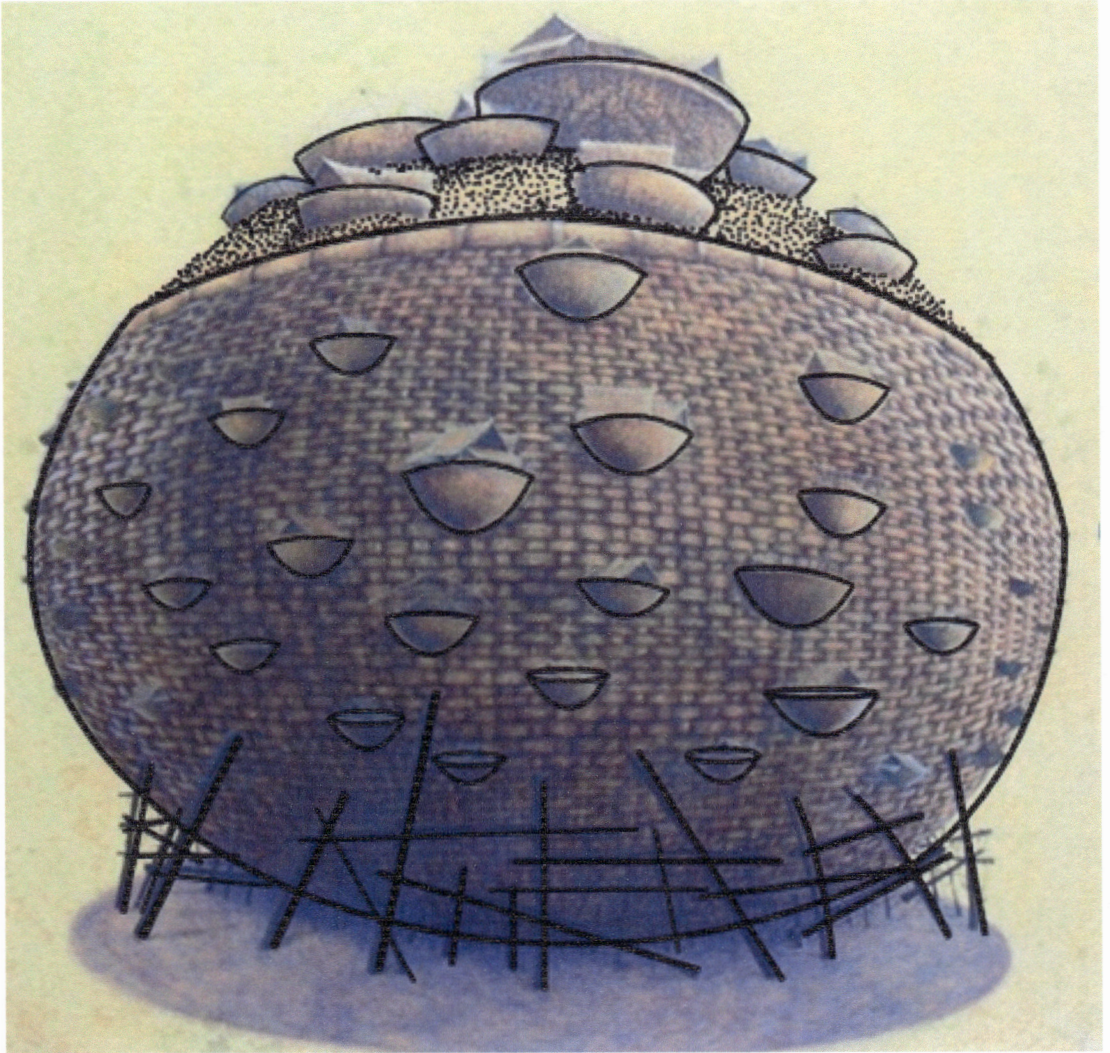
ภาพที่ 76 : การวิเคราะห์ความขัดแย้งของขนาด

ความขัดแย้งจังหวัด เป็นความขัดแย้งที่เกิดจากการวางตำแหน่งของรูปทรงหลักและรูปทรงย่อยของวัตถุต่างๆ เพื่อของความลงตัวและความสมบูรณ์ของการจัดองค์ประกอบ ซึ่งความขัดแย้งของจังหวัดนี้จะทำให้เกิดความเคลื่อนไหว และทำให้ภาพดูไม่น่าเบื่อ

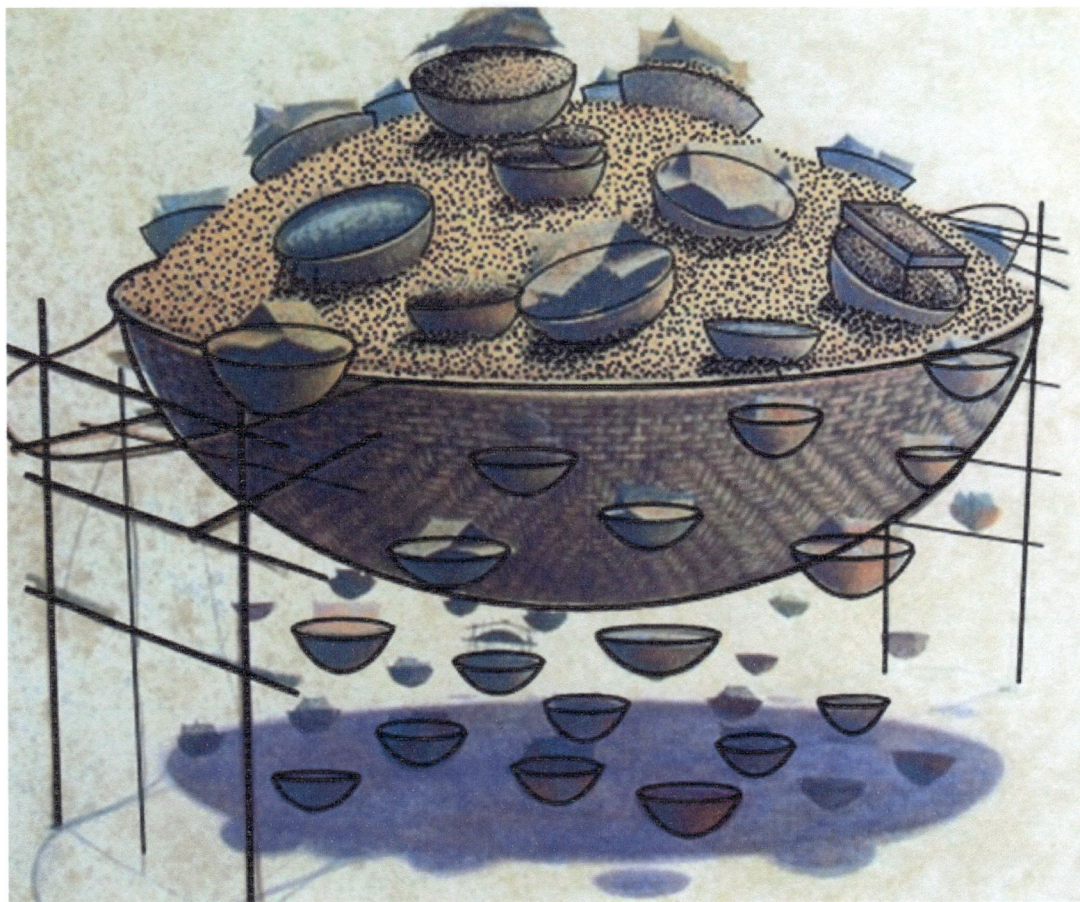

ภาพที่ 77 : การวิเคราะห์ความขัดแย้งของจังหวัด

ความขัดแย้งของทัศนธาตุ เป็นความขัดแย้งที่เกิดจากการนำวัตถุ หรือ รูปทรงต่างๆ มาใช้จัดองค์ประกอบในผลงาน ซึ่งจะก่อให้เกิดความแตกต่างของ ทัศนธาตุขึ้น เช่น ความขัดแย้งของลักษณะรูปทรง รูปร่าง เป็นต้น

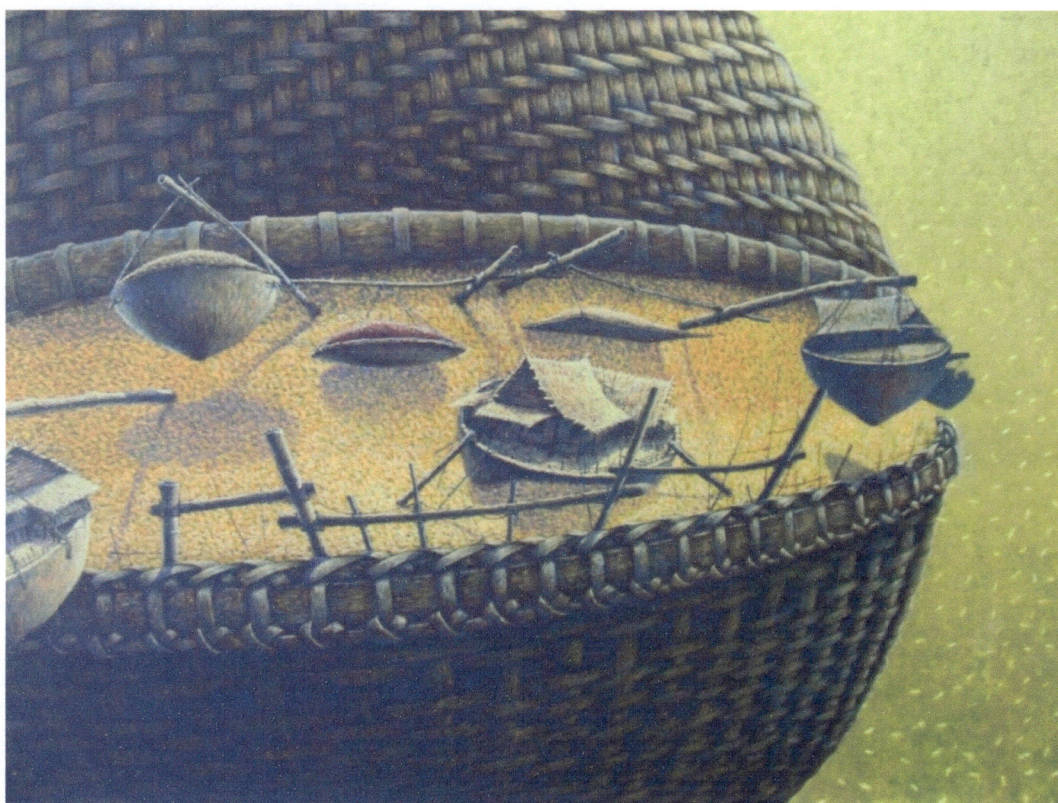
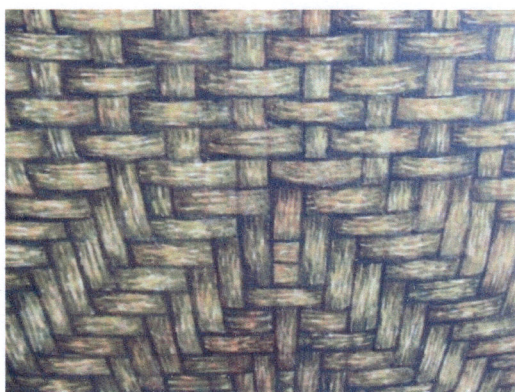

ภาพที่ 78 : การวิเคราะห์ความขัดแย้งของทัศนธาตุ (รูปร่าง)

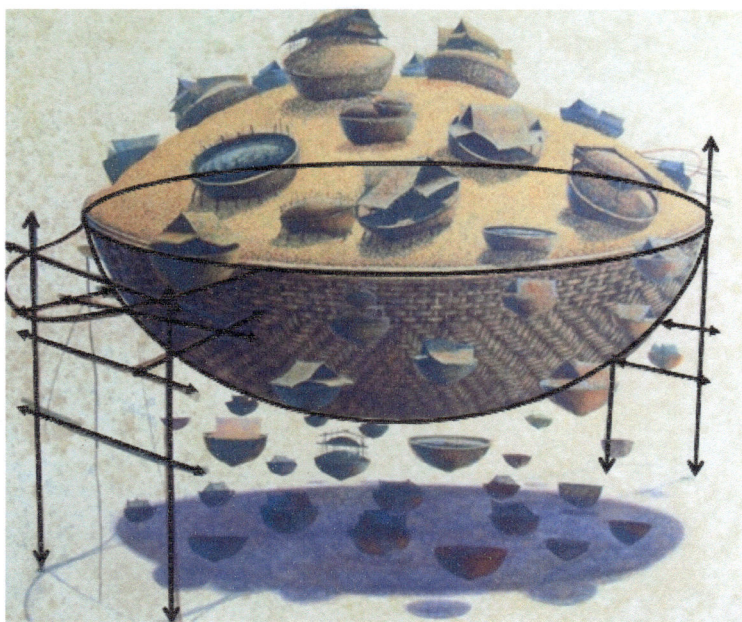
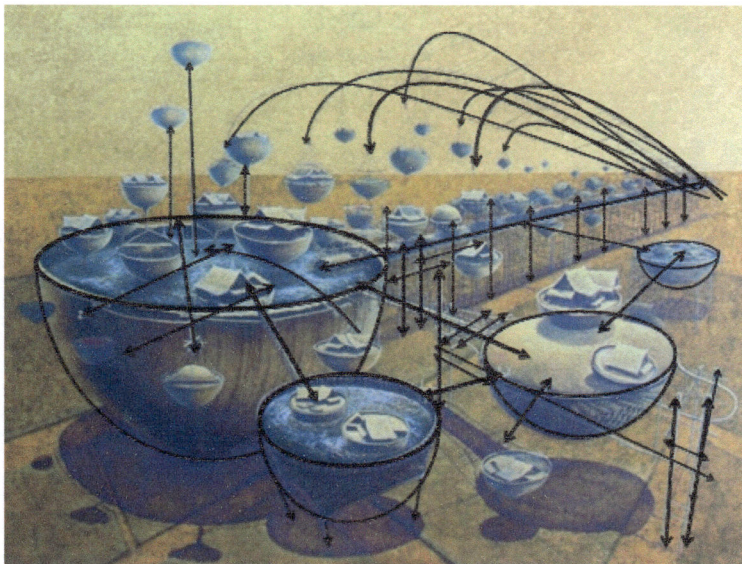
ภาพที่ 79 : การวิเคราะห์ความขัดแย้งของทัศนธาตุ

ความขัดแย้งของพื้นผิว เป็นความขัดแย้งที่เกิดจากการสร้างพื้นผิวของรูปทรงหรือวัตถุต่างๆ ด้วยเทคนิคทางจิตรกรรม ทั้งนี้เกิดจากการสร้างผิวให้มีความคล้ายกับผิวจริง เช่น ผิวเมล็ดข้าว ผิวไม้ ผิวเครื่องจักสาน(ไม้ไผ่) ซึ่งในความเป็นจริงวัสดุเหล่านี้มีความขัดแย้งของผิวอยู่ก่อนแล้ว ทั้งนี้รวมถึงความขัดแย้งของรูปทรงหลัก กับพื้นที่ว่างด้านหลังเพราะเป็นส่วนหนึ่งที่เห็นความขัดแย้งของผิวได้อย่างชัดเจน

ภาพที่ 80 : การวิเคราะห์ความขัดแย้งของพื้นผิว

ความขัดแย้งของทิศทาง ความขัดแย้งของทิศทางเป็นผลสืบเนื่องมาจากการจัดองค์ประกอบและการวางตำแหน่ง ซึ่งทำให้เกิดจังหวะ ระยะห่าง ทิศทางที่แตกต่างของรูปทรงและเส้น

ภาพที่ 81 : การวิเคราะห์ความขัดแย้งของทิศทาง

4.2.3 จังหวะ

จังหวะเป็นลักษณะของการซ้ำของรูปทรงหรือการสลับกันของรูปทรงกับช่องไฟ จังหวะจะเป็นตัวทำให้เกิดความถี่ห่าง ของรูปทรงหรือการเคลื่อนไหวของรูปทรงใน ตำแหน่งต่างๆในผลงานชุดนี้ ลักษณะการซ้ำ หรือจังหวะของรูปทรงที่ปรากฏชัดเจน การ ซ้ำของรูปทรงกะลา (วิมานกะลา) ที่วางตำแหน่งสลับกันไปทำให้เกิดความเคลื่อนไหวไปใน ทิศทางต่างๆ

ภาพที่ 82 : การวิเคราะห์การเคลื่อนไหวของจังหวะ

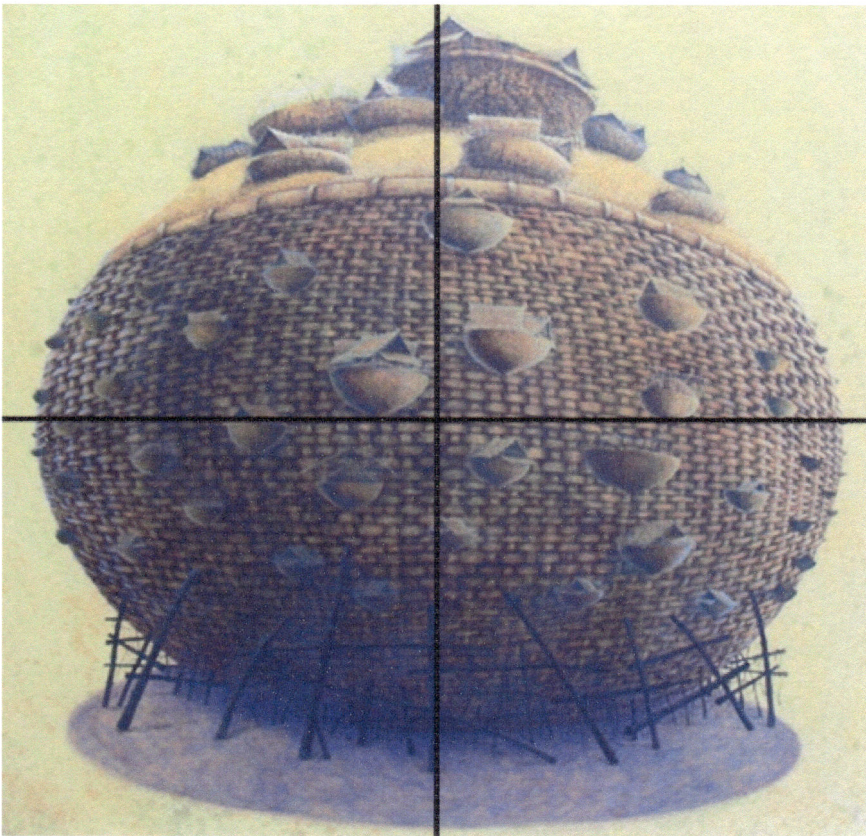
การวางตำแหน่งของกะลา (วิมานกะลา) วางสลับกันไปโดยคำนึงถึงความ เหมาะสมและความสมดุลเป็นหลัก แต่ไม่ได้ยึดความเป็นกฎเกณฑ์ ที่มีระเบียบจนเกินไป ซึ่งเป็นการสร้างจังหวะที่เรียกว่า จังหวะสลับที่ผสมกับจังหวะของสี น้ำหนักเพื่อให้เกิด ความเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องมากขึ้น

4.2.4 ดุลยภาพ

เป็นคุณลักษณะที่สำคัญของความเป็นเอกภาพ ส่วนใหญ่หมายถึงการถ่วงน้ำหนัก ในทางศิลปะจะรวมไปถึงความประสานกลมกลืน ความพอเหมาะ พอดี ของส่วนประกอบ ต่างๆในผลงานศิลปกรรม ซึ่งมีรายละเอียดของการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

เส้นแกน(Axis)

เส้นแกนเป็นสิ่งที่กำหนดดุลยภาพโดยเกิดเป็นเส้นโครงสร้างที่ เห็นไม่ได้ด้วยตาแต่เห็นได้ด้วยความรู้สึก และจินตนาการ ซึ่งจะรู้สึกได้ 2 ลักษณะ คือ เส้นแกน แนวตั้ง กับเส้นแกนแนวนอน ดังนั้นผลงานที่มี ดุลยภาพจะมีรูปทรงอยู่ในเส้นแกนทั้งสองลักษณะนี้ หรือมีรูปทรงเท่ากันทั้ง สองข้าง หรือเกือบเท่ากัน

ภาพที่ 83 : การวิเคราะห์ดุลยภาพแบบสมมาตร

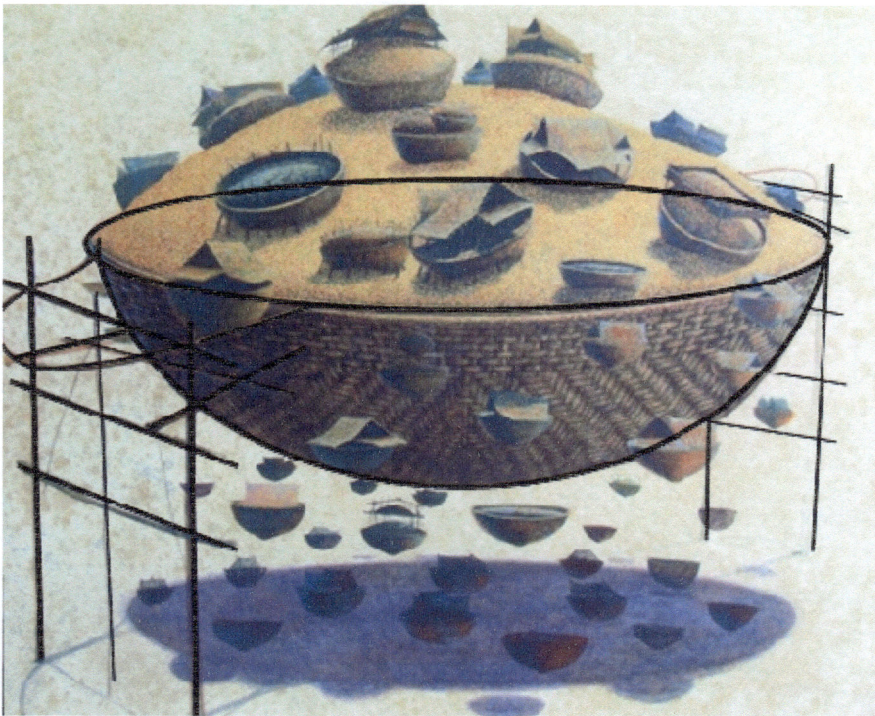
ซึ่งผลงานส่วนใหญ่ใช้หลัก คุณภาพที่เรียกว่า คุณภาพแบบสมมาตร หรือแบบสองข้างเท่ากัน (Symmetry, Formal Balance) แต่คงมีผลงานบางชิ้นที่ใช้หลักคุณภาพที่เรียกว่า คุณภาพแบบอสมมาตร ซึ่งใช้รูปทรงที่มีขนาดเล็กแต่มีความน่าสนใจมากกว่า เช่น มีรายละเอียดมากกว่า มีลักษณะของพื้นผิวที่น่าสนใจกว่า มาสร้างสมดุลกับรูปทรงที่มีขนาดใหญ่แต่เป็นรูปทรงธรรมดา

4.2.5 เอกภาพ (Unity)

เอกภาพเกิดจากการนำทัศนธาตุต่างๆ มาประกอบกันให้เป็นรูปทรงที่มีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและความคิดในการแสดงออก ซึ่งจะต้องประกอบด้วย ความสมดุล ความขัดแย้ง การประสาน ความเป็นเด่น และการแปรเปลี่ยนต่างๆ ของตัวทัศนธาตุ ซึ่งรวมถึงสัดส่วน จังหวะที่เหมาะสมดังนั้นในผลงานชุดนี้ได้ทำการวิเคราะห์โดยแยกทัศนธาตุ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

เอกภาพของเส้นแบบขัดแย้งและแบบประสานรวมกัน

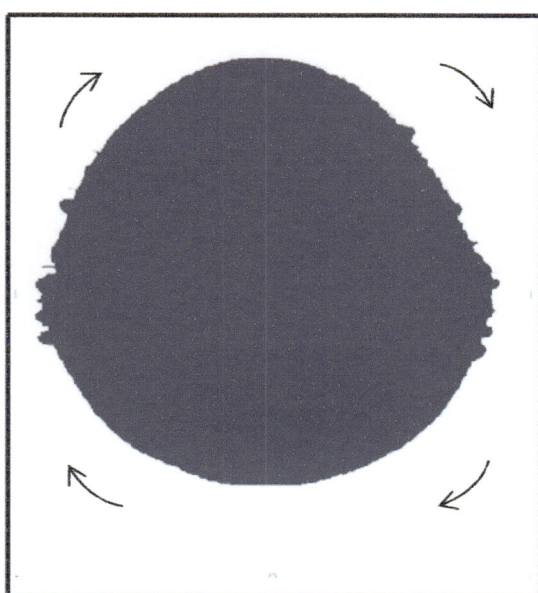
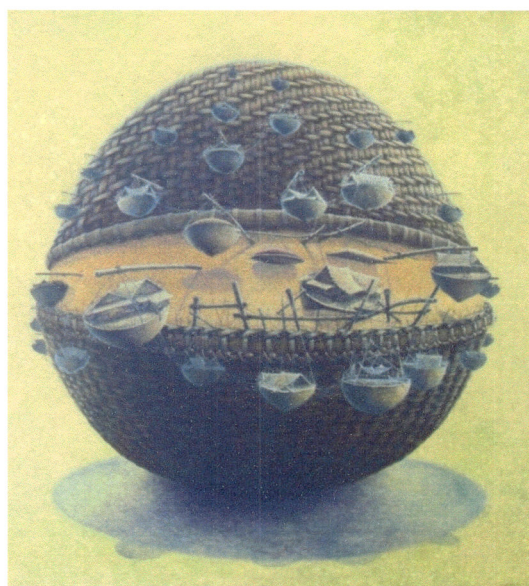
เกิดขึ้นได้จากลักษณะ ทิศทาง และขนาดของเส้นที่แตกต่างกัน ซึ่งนำมาใช้รวมกัน โดยการสร้างการประสานของเส้น ซึ่งใช้หลักความเป็นตัวกลาง เช่น เส้นแนวตั้งประสานกับเส้นแนวนอน โดยการใช้เส้นเฉียงเป็นตัวกลางเพื่อความกลมกลืนและความเป็นเอกภาพ

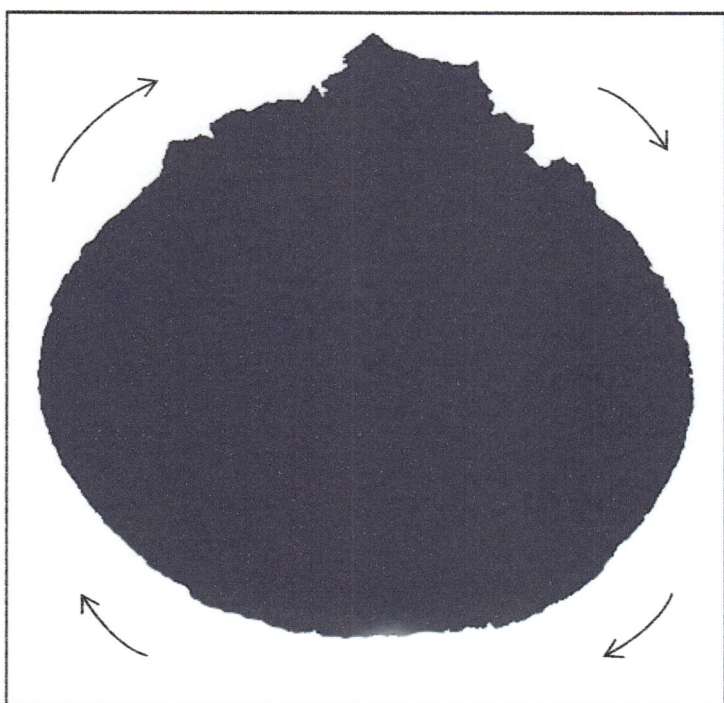
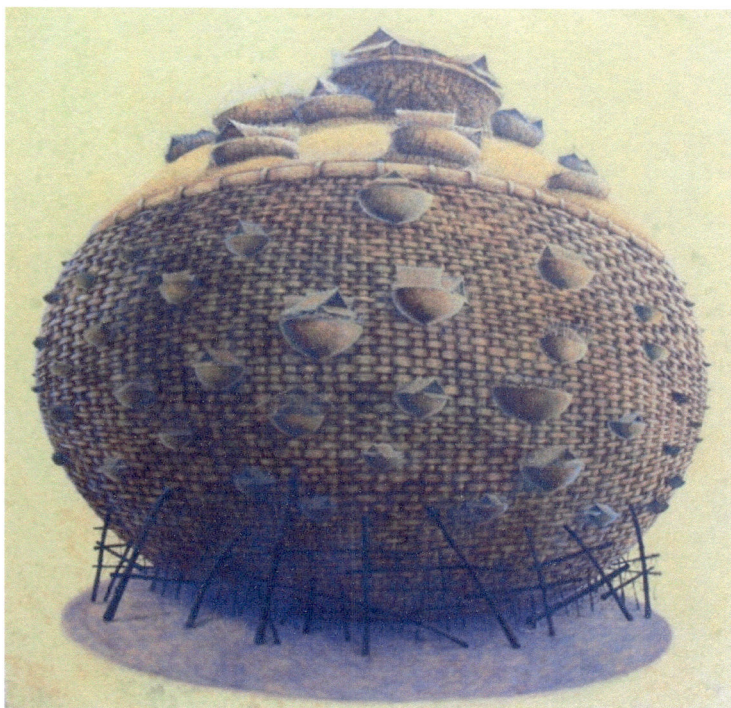
ภาพที่ 84 : การวิเคราะห์เอกภาพของเส้นแบบขัดแย้ง และแบบประสานรวมกัน

เอกภาพของที่ว่าง

เนื้อหาจากการจัดองค์ประกอบที่เกิดความสมดุลขึ้น โดยการจัดวาง รูปทรงตรง จัดกึ่งกลางภาพ ซึ่งเป็นจุดสนใจและทำให้เกิดความเป็นเด่นของ รูปทรงขึ้นนั้นสร้างความเป็นเอกภาพของที่ว่างโดยรอบของรูปทรงได้ง่าย แต่ยังคงใช้หลักของเอกภาพ ซึ่งเกิดขึ้นจากการใช้รูปทรงแบบประสาน คือ การนำ รูปทรงที่มีลักษณะเหมือนกันใช้ซ้ำๆ ในภาพ แต่มีการคลี่คลายรูปทรงให้ต่างกันไป เล็กน้อยเพื่อไม่ให้เกิดความจำเจ น่าเบื่อ ซึ่งใช้กฎของการแปรเปลี่ยนมาช่วยสร้าง รูปทรง และจังหวะของที่ว่างในรูปทรงย่อย ทำให้เกิดเอกภาพของที่ว่างมากขึ้น

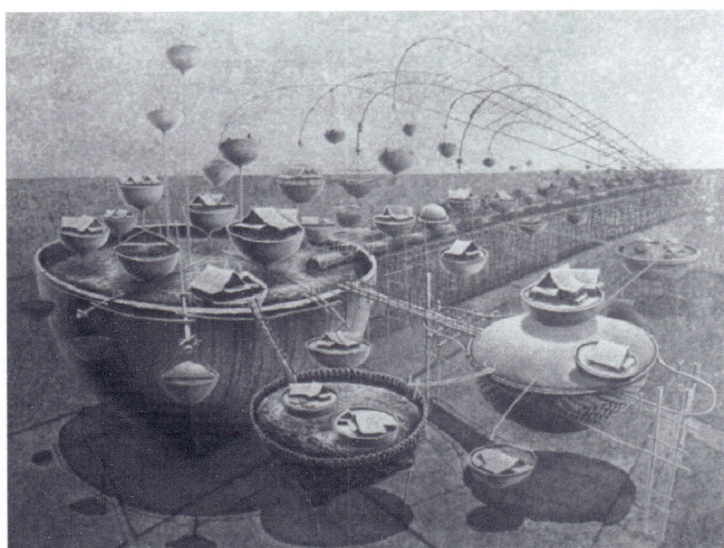
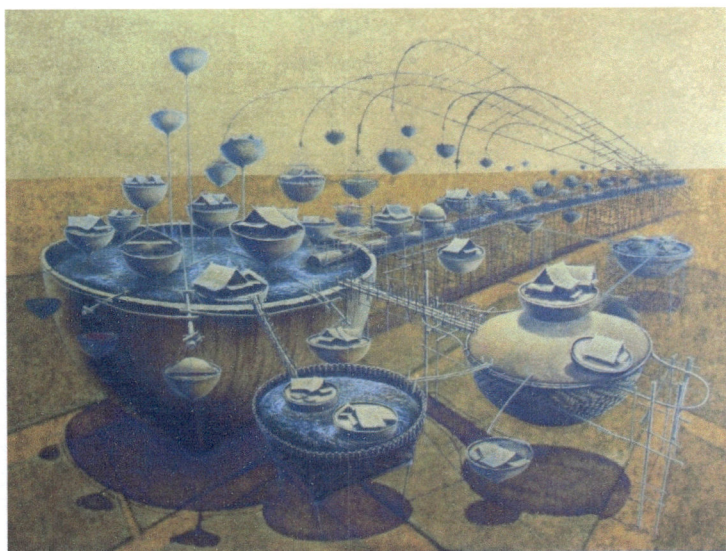
ภาพที่ 85 : การวิเคราะห์เอกภาพของที่ว่าง

ภาพที่ 86 : การวิเคราะห์เอกภาพของที่ว่าง

เอกภาพของน้ำหนัก

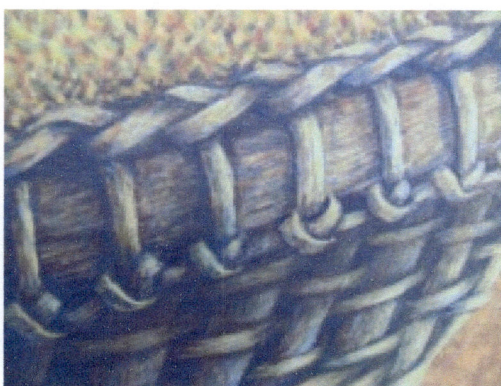
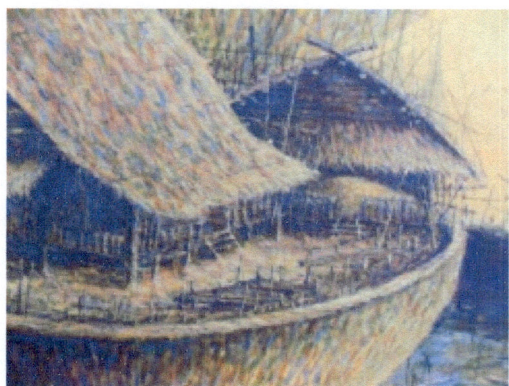
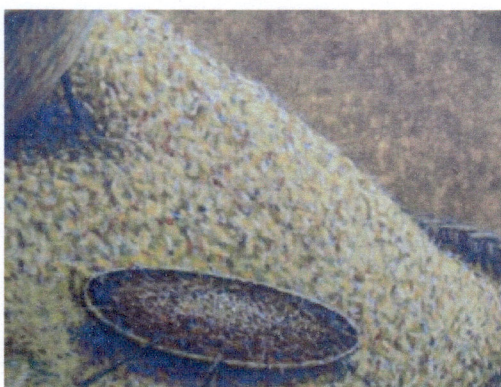
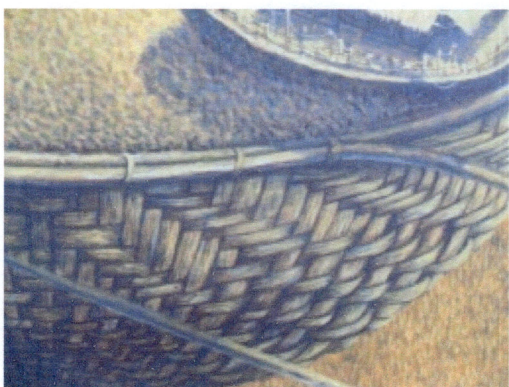
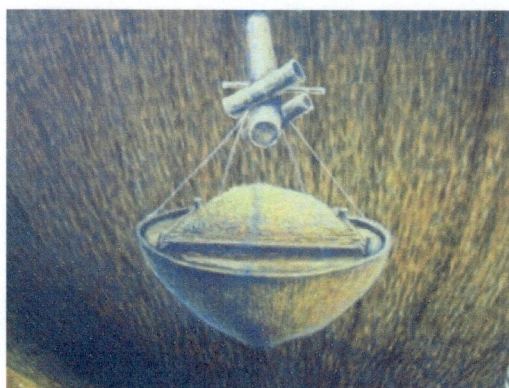
น้ำหนักเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดเอกภาพที่ว่าง ซึ่งความอ่อนแก่ของน้ำหนักทำให้เกิดความเป็นเด่นของรูปทรงหลักหรือความเป็นเด่นของน้ำหนักที่ส่วนของน้ำหนักแก่เด่นออกจากน้ำหนักอ่อนและเกิดความชัดเจนของพื้นที่ว่างที่เป็นพื้นหลังของผลงาน ซึ่งใช้น้ำหนักแบบขัดแย้ง และใช้เทคนิคการประสานที่เป็นน้ำหนักกลาง (เทา) เพื่อให้เกิดระยะ มิติ และรวมเป็นเอกภาพ

ภาพที่ 87 : การวิเคราะห์เอกภาพของน้ำหนัก

เอกภาพของสี

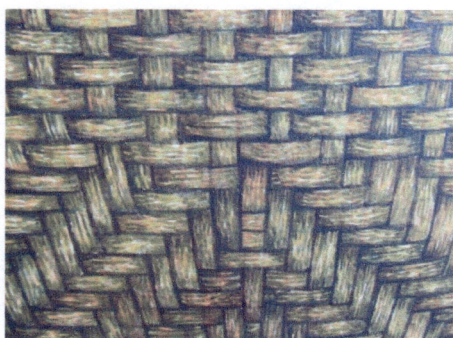
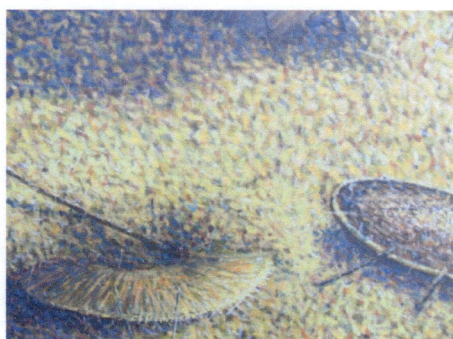
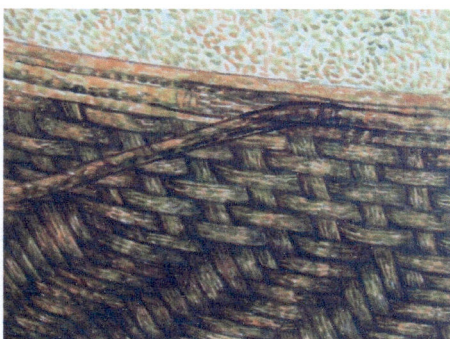
การใช้สีในผลงานส่วนใหญ่เป็นสีในวรรณะร้อน เช่น ส้ม แดงส้ม น้ำตาล และ สีวรรณะเย็นในปริมาณที่น้อยกว่า โดยการลดค่าน้ำหนักทำให้หม่นลง ซึ่งเป็นหลักของการประสานทำให้เกิดความกลมกลืนเป็นเอกภาพมากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 88 : การวิเคราะห์เอกภาพของสี

เอกภาพของพื้นผิว

ลักษณะพื้นผิวที่นำมาใช้ คือ ลักษณะของพื้นผิวเทียม หมายถึงผิวที่มองดูจะรู้สึกว่ายาบ หรือละเอียดแต่เมื่อสัมผัสจับต้องแล้วเป็นผิวเรียบๆ ซึ่งความหยาบ ความละเอียด ความขรุขระ ความเรียบปรากฏในรูปทรงข้าวของเครื่องใช้พื้นบ้านที่เป็นรูปทรงของภาพ ซึ่งสร้างพื้นผิวเทียมเลียนแบบลักษณะจากพื้นผิวจริงของกะลามะพร้าว เปลือกไม้ และพื้นผิวที่ว่างที่เป็นพื้นหลังของภาพใช้การสร้างพื้นผิว เป็นจุดสี เม็ดสีระยิบระยับ เป็นการช่วยเสริมคุณลักษณะของทัศนธาตุอื่นให้มีรสชาติเพิ่มขึ้น

ภาพที่ 89 : การวิเคราะห์เอกภาพของพื้นผิว

4.3 การวิเคราะห์คุณค่าและการแสดงออก

จากการศึกษาและวิเคราะห์ทัศนธาตุ โครงสร้างทิศทางการเคลื่อนไหวของรูปทรง และองค์ประกอบของผลงาน ทำให้แนวคิดและการสร้างสรรค์ผลงานมีการพัฒนาที่ชัดเจนอย่างเป็นลำดับในส่วนคุณค่าและการแสดงออกของผลงานประกอบด้วย เรื่อง แนวเรื่อง และเนื้อหา ซึ่งมีความเกี่ยวเนื่องกัน และสามารถวิเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้

เรื่อง เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับวิถีชีวิตชนบท

แนวเรื่อง แสดงความรู้สึกจากความปิติสุข อบอุ่น ที่เกิดขึ้นจากการใช้ชีวิตในวิถีชนบทที่อยู่อย่างเรียบง่าย พอเพียง ประกอบกับความอุดมสมบูรณ์ของพืชพรรณ ทรัพยากรและความบริบูรณ์ของ ดิน น้ำ ธรรมชาติ ซึ่งเป็นการดำเนินชีวิตของคนไทยมาช้านาน

เนื้อหา เป็นเนื้อหาทางด้านรูปทรงและสัญลักษณ์ที่เป็นการผสมผสานกันของทัศนธาตุต่างๆ อันได้แก่ เส้น สี น้ำหนัก พื้นผิว และกลุ่มรูปทรงต่างๆ ด้วยกระบวนการสร้างสรรค์ทางจิตรกรรม ที่สร้างบรรยากาศโครงสร้าง โครงสร้าง ความคิด ความรู้สึกที่แสดงถึงความอบอุ่น สร้างความงามที่โน้มนำให้รู้สึกความปิติสุขในวิถีชีวิตชนบท ซึ่งสัมผัสได้จากรูปทรง และบรรยากาศที่แสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ของพืชพรรณ ทรัพยากรของการดำเนินชีวิตแบบชนบท

รายละเอียดและโครงสร้างของผลงานทั้งหมดได้ สร้างความคิด และความรู้สึกที่แตกต่างกันบ้างแต่ส่วนใหญ่ผลงานทุกชิ้นมีความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยง ซึ่งเติบโตทางความคิดอย่างเป็นลำดับ และสื่อความหมายด้วยทัศนธาตุตามเรื่องราว เนื้อหาได้อย่างสอดคล้องกับความคิด และการแสดงออก ซึ่งแฝงไว้ด้วยคุณค่าของชีวิตที่เรียบง่าย พอเพียงเป็นบ่อเกิดของความสงบสุขอย่างอบอุ่น ซึ่งเป็นแบบอย่างการดำเนินชีวิตของคนไทยมาช้านาน

บทที่ 5

บทสรุป

ผลงานวิจัยและสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม หัวข้อ “ภาพลักษณ์แห่งความอุดมสมบูรณ์ จากความปิติสุขในวิถีชนบทไทย ” ชุดนี้เป็นการสร้างสรรค์ที่มีแรงบันดาลใจจากความทรงจำในวัยเด็กที่เติบโตมาพร้อมกับสังคมชนบท มีความผูกพันกับวิถีการดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่าย พอเพียง กินง่าย อยู่ง่าย ไม่คำนึงถึงปัจจัยอื่นใดมากนัก มีการปรับตัวให้เข้ากับธรรมชาติ ซึ่งธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีผลต่อการดำเนินชีวิต หรือจะกล่าวได้ว่า ชาวบ้านได้ฝากชีวิตไว้กับธรรมชาติ เพราะความปิติสุขที่บังเกิดขึ้นนั้น เป็นผลสืบเนื่องมาจากการได้เฝ้าดูความอุดมสมบูรณ์ของพืชพรรณ ทรัพยากร และความบริบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นน้ำหล่อเลี้ยงชีวิตและจิตใจของคนชนบท นอกจากนี้ยังได้รับอิทธิพลจากผลงานศิลปกรรมและจากสื่อสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกัน จึงทำให้ผลงานสร้างสรรค์มีการพัฒนารูปแบบที่เป็นแนวทางเฉพาะตนที่ชัดเจนขึ้นเป็นลำดับ

ผลงานวิจัยและสร้างสรรค์ชุดนี้ เป็นการใช้เทคนิคจิตรกรรมแบบ 2 มิติ ซึ่งใช้การจัดองค์ประกอบต่างๆด้วยทัศนธาตุอันได้แก่ เส้น สี น้ำหนัก รูปร่าง รูปทรง แสง-เงา พื้นผิว และการตัดทอน ยืด ย่อ ถด ขยาย รูปทรงตามความเหมาะสม ซึ่งสร้างสีและบรรยากาศโดยรวมให้เกิดความสมบูรณ์ และมีเอกภาพขึ้น

ผลงานวิจัยและสร้างสรรค์ชุดนี้ นำเสนอข้อมูลการวิจัย (เอกสาร) และผลงานวิจัยสร้างสรรค์ (ผลงานศิลปกรรม) ดังกล่าวนั้นมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ

1. เพื่อศึกษาสาระสำคัญของแบบแผนการใช้ชีวิตของคนชนบทเพื่อเป็นองค์ความรู้ในการศึกษา และสร้างสรรค์ศิลปกรรมต่อไป
2. เพื่อเป็นการพัฒนารูปแบบของผลงานและศึกษาในการสร้างสรรค์ที่เป็นแบบเฉพาะตนมากขึ้น
3. เพื่อเป็นการเผยแพร่แนวความคิดและรูปแบบของผลงานสร้างสรรค์
4. เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการสอนของสาขาวิชาและเป็นประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

การสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้ก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการสร้างสรรค์และการวิเคราะห์ผลงาน ได้อย่างเป็นระบบ และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้พอสมควร อย่างไรก็ตามการสร้างสรรค์ผลงานวิจัยชุดนี้ได้ก่อให้เกิดการศึกษาค้นคว้าแนวทางที่เป็นลักษณะเฉพาะตนขึ้นตามแนวความคิดที่ได้กำหนดไว้ และสามารถทดลองศึกษา ค้นคว้า หากความเหมาะสม ลงตัวของการทำงาน ระหว่าง ทัศนธาตุ และเทคนิควิธีการทางจิตรกรรม ได้อย่างประสาน

กลมกลืนกันอย่างน่าพอใจ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาผลงานศิลปกรรมให้เจริญก้าวหน้าต่อไป และก่อให้เกิดประโยชน์สำหรับผู้สนใจในการศึกษา ค้นคว้า แสวงหาแนวทางของการสร้างสรรค์ให้ก้าวหน้าต่อไปในอนาคต

บรรณานุกรม

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. **รูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมไทย.**

กรุงเทพฯ : มูลนิธิช่างหัตถศิลป์ไทย, 2538

งามพิศ สัตย์สงวน. **วัฒนธรรมข้าวในสังคมไทย : การคงอยู่และการเปลี่ยนแปลง.**

กรุงเทพฯ : เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น, 2545.

ชลูด นิ่มเสมอ. **องค์ประกอบศิลปะ.** ไทยวัฒนาพานิช: กรุงเทพฯ, 2531.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. **ศิลปะสะสม.** กรุงเทพฯ: ฉลองรัตน์, 2525.

วัฒน์ จูฑะวิภาต. **ศิลปะพื้นบ้าน.** กรุงเทพฯ: สิปปประพา, 2548.

วิมลพรรณ ปิตะวัชชัย. **ข้าวของพ่อ.** กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม, 2553.

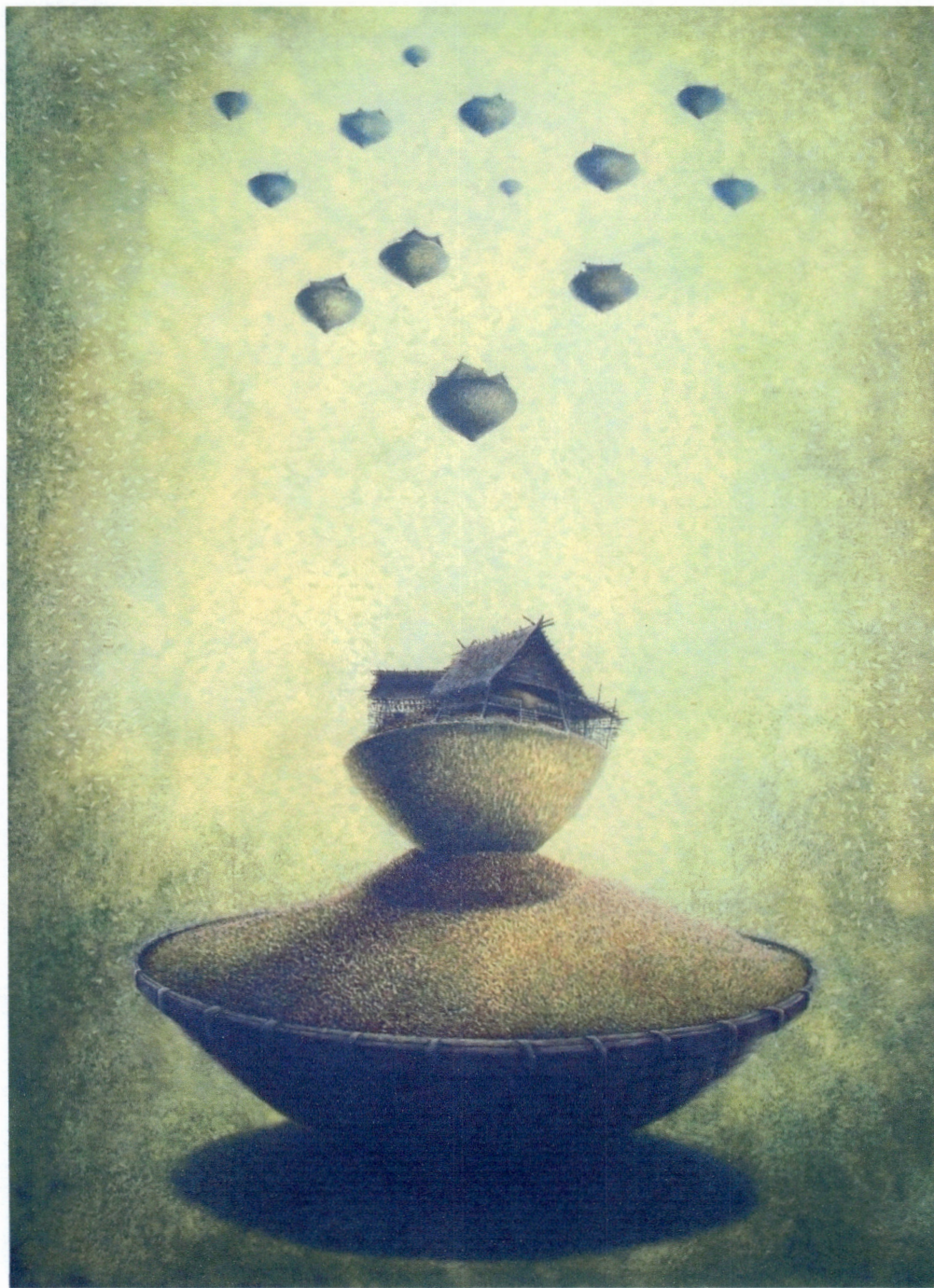
ศูนย์พันธุ์วิศวกรรม และเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และ

เทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช). **ข้าววัฒนธรรมแห่งชีวิต.** กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พรินต์, 2541.

สนไชย ฤทธิโชติ. **เครื่องมือไผ่ - หวาย.** กรุงเทพฯ: โอ.เอสพรีนติ้งเฮ้าส์. 2539.

เอี่ยม ทองดี. **ข้าววัฒนธรรมและการเปลี่ยนแปลง.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน, 2538.

ภาคผนวก

ชื่อภาพ : วิมานกะลา หมายเลข 1

ขนาด : 80x120 เซนติเมตร

เทคนิค : สีอะคริลิกบนผ้าใบ

ปีที่สร้าง : 2008

ชื่อภาพ : วิมานกะลา หมายเลข 2

ขนาด : 80x120 เซนติเมตร

เทคนิค : สีอะคริลิกบนผ้าใบ

ปีที่สร้าง : 2008

ชื่อภาพ : ในห้วงคำนึง หมายเลข 1

ขนาด : 150x190 เซนติเมตร

เทคนิค : สีอะคริลิกบนผ้าใบ

ปีที่สร้าง : 2010

ชื่อภาพ : ในห้วงคำนึง หมายเลข 2

ขนาด : 150x150 เซนติเมตร

เทคนิค : สีอะคริลิกบนผ้าใบ

ปีที่สร้าง : 2010

ชื่อภาพ : ในห้วงคำนึง หมายเลข 3

ขนาด : 160x180 เซนติเมตร

เทคนิค : สีอะคริลิกบนผ้าใบ

ปีที่สร้าง : 2010

ชื่อภาพ : ในห้วงคำนึง หมายเลข 4

ขนาด : 150x170 เซนติเมตร

เทคนิค : สีอะคริลิกบนผ้าใบ

ปีที่สร้าง : 2010

ภาพร่างความคิด

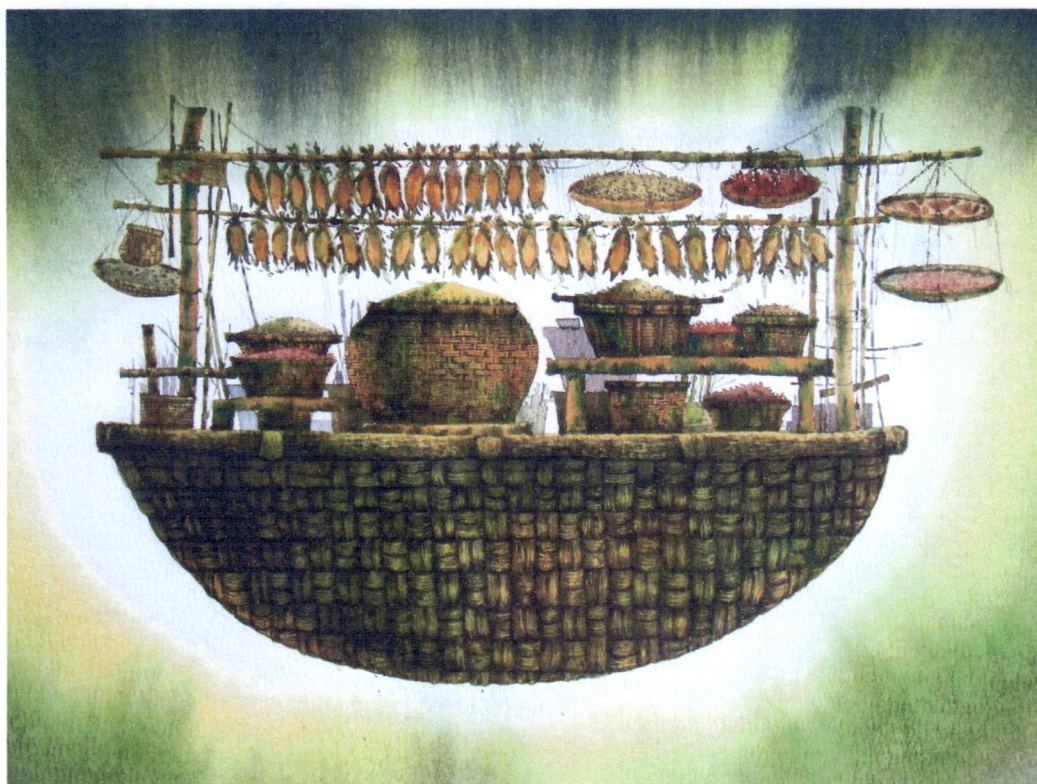
ภาพร่างความคิด

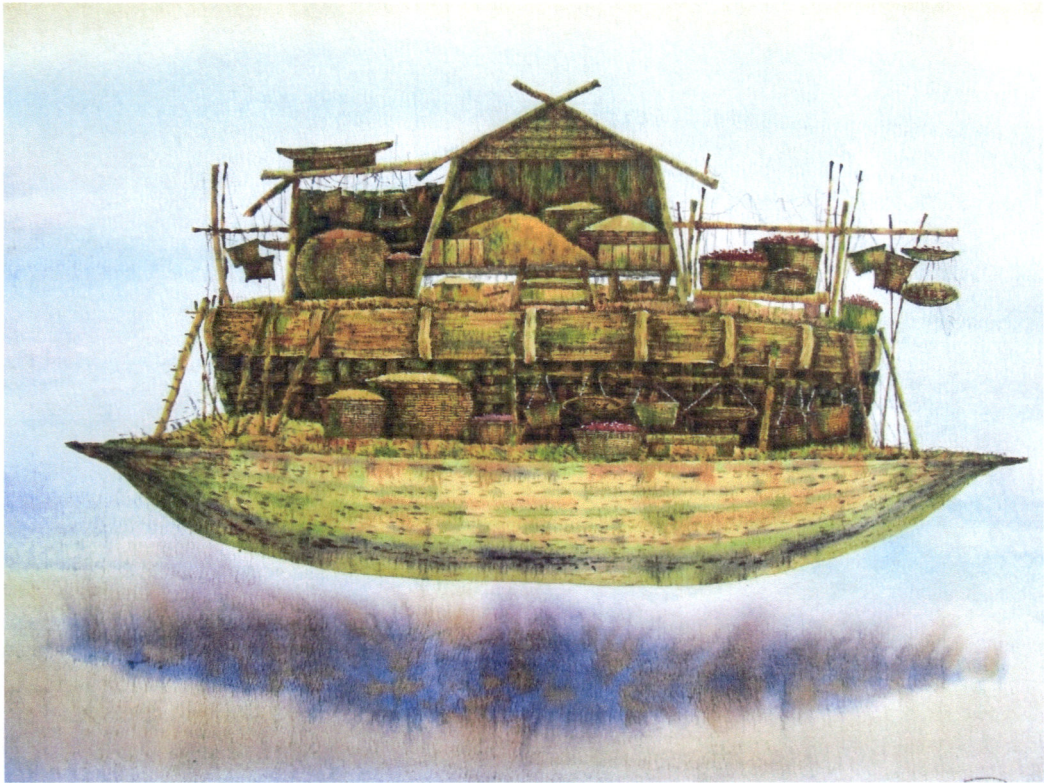
ภาพร่างความคิด

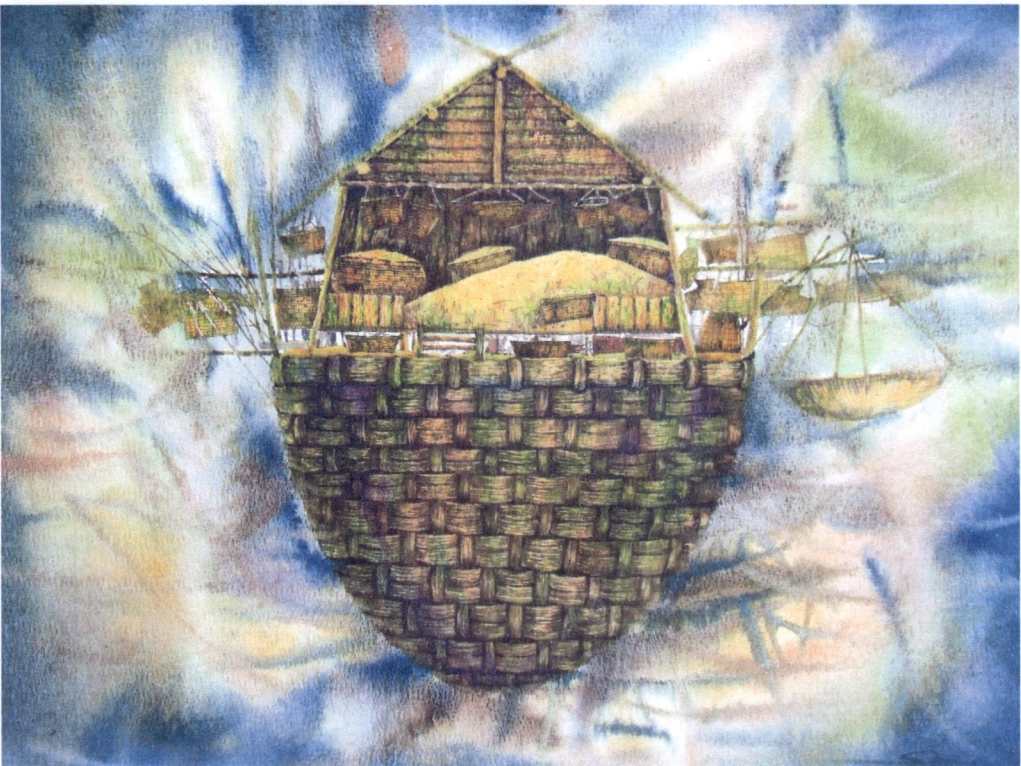
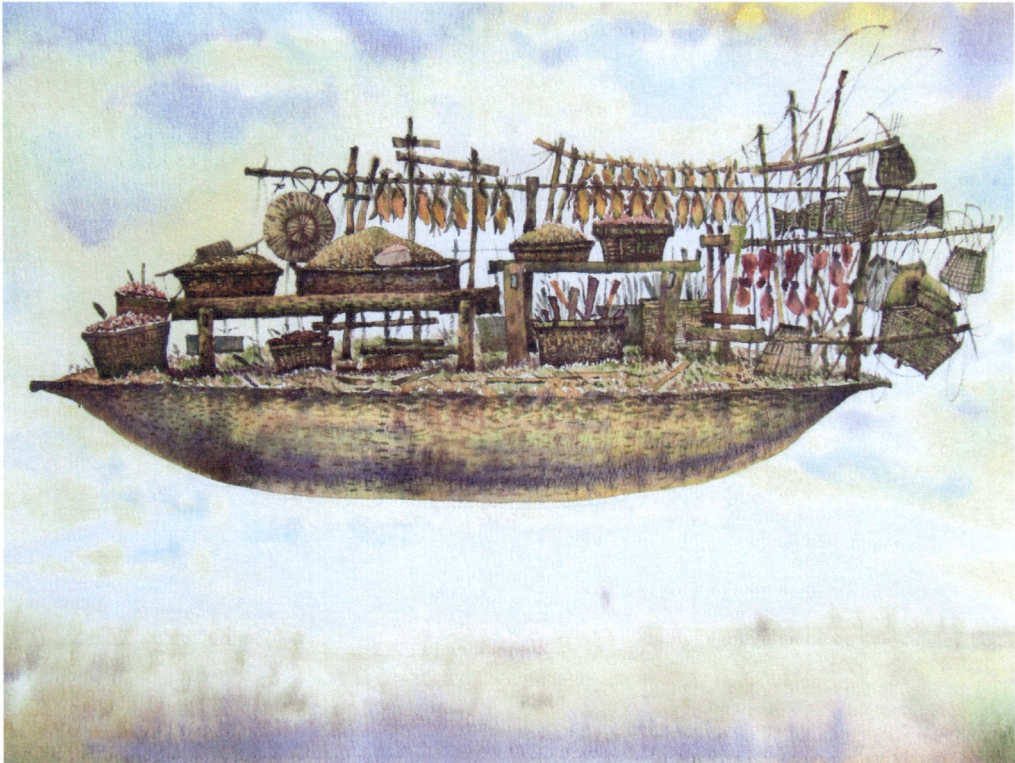
ภาพร่างความคิด

ภาพร่างความคิด

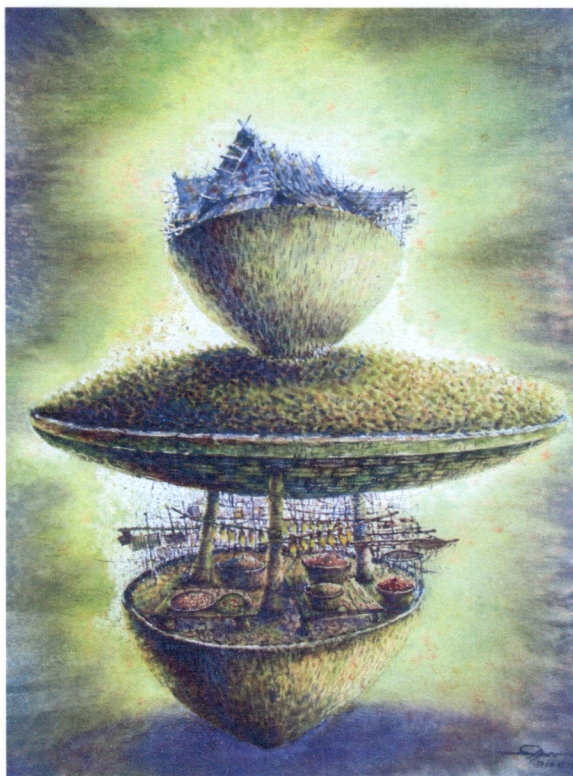
ภาพร่างความคิด

ภาพร่างความคิด

ภาพร่างความคิด

ภาพร่างความคิด

ภาพร่างความคิด

